

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΓΟΣ ΙΒ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1963 | ΑΡΙΘ. 8

Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ

Α'.

*«Οὐρανοὶ μὲν ἐπαξίως εὐφρανέσθωσαν
γῆ δὲ ἀγαλλιάσθω, ἑορταζέτω δὲ κόσμος,
ὄρατός τε ἅπας καὶ ἀόρατος· Χριστὸς
γὰρ ἐγήγερται, εὐφροσύνη αἰώνιος»
(Ἀπὸ τὴν ὕμνων τῆς Ἀναστάσεως).*

Διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἡ ἡμέρα τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου εἶναι «ἡ κλητὴ καὶ ἁγία ἡμέρα, ἡ μία τῶν Σαββάτων, ἡ βασιλὶς καὶ κυρία, ἑορτῶν ἑορτὴ καὶ πανηγυρις πανηγύρεων».

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου διαποτίζει ὀλόκληρον τὴν ἱστορίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Αὕτη ὑπῆρξεν ἤδη ἡ βάσις τοῦ ἀποστολικοῦ κηρύγματος. Οἱ Ἀπόστολοι εἶναι πρὸ παντὸς «μάρτυρες τῆς Ἀναστάσεως». Τοιοῦτοτρόπως ὁ Πέτρος, ὁμιλῶν διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἀντικαταστάτου τοῦ Ἰούδα, ἔλεγεν, ὅτι ὁ ἀντικαταστάτης οὗτος θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι «μάρτυς τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ» (Πράξ. α', 22· πρβλ. α', 8). Τὴν διακήρυξιν τῆς Ἀναστάσεως βλέπομεν ἐπίσης καὶ εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Πέτρου κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ὁμιλίας του (Πράξ. γ', 15· δ', 41). Χαρακτηριστικοὶ εἶναι οἱ λόγοι τοῦ Πέτρου εἰς τὴν Α' ἐπιστολὴν του: «Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας

ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν εἰς κληρονομίαν ἀφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν τοῖς οὐρανοῖς εἰς ἡμᾶς» (α', 3). Ὡσαύτως αἱ ὁμιλίαι καὶ ἐπιστολαὶ τοῦ ἀπ. Παύλου διαποτίζονται ὑπὸ τοῦ γεγονότος τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Περιφημον εἶναι ἰδίως τὸ ἐ' κεφάλαιον τῆς Α' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀφιερωμένον εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου καὶ εἰς τὴν μετ' αὐτῆς ἀρρήκτως συνδεομένην ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν. «Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ἡμῶν» (Α' Κορ. ἐ', 14). «Ἀποτέλεσμα δὲ τῆς τοιαύτης θέσεως τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ θρησκευτικῇ συνειδήσει τῆς ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἦτο ἀφ' ἑνός, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ἀπέβη οὕτως ἢ κατ' ἐξοχὴν θρησκεία τῆς χαρᾶς, ἀφ' ἑτέρου δέ, ὅτι λίαν ἐνωρὶς ἢ ἀνάμνησις τοῦ μεγίστου καὶ θεμελιώδους τούτου γεγονότος ἔλαβε κεντρικὴν θέσιν ἐν τῇ λατρείᾳ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ δὴ ὄχι μόνον ἐν τῷ κύκλῳ τῶν ἐτησίων ἐορτῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ κύκλῳ τῶν ἐβδομαδιαίων ἐορτῶν. Ὅπως ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ ἐγένετο ἀπαρχὴ τῆς ἀναστάσεως τῶν κεκοιμημένων καὶ ἀπαρχὴ τῆς «καινῆς κτίσεως» καὶ τῆς νέας ζωῆς, τῆς αἰωνίου ζωῆς, οὕτω καὶ ἡ ἀνάμνησις τοῦ γεγονότος τούτου ἐγένετο ἡ ἀφετηρία καὶ ἡ ἱερωτέρα καὶ λαμπροτέρα ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος ἀφ' ἑνός καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους ἀφ' ἑτέρου» (Π. Ἰ. Μ π ρ α τ σ ι ῶ τ ο υ, Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, περιοδ. «Ἐκκλησία», ἔτος 1953, σελ. 129).

Ὡστε ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου ἐξ ἀρχῆς γίνεται τὸ στήριγμα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ἡ πίστις εἰς τὴν Ἀνάστασιν ἐμπνέει πᾶν μέγα ἔργον, ἀναπτέρωνει τὸ Χριστιανικὸν φρόνημα, χαλυβδώνει ἥρωας καὶ ἀθλητάς. Μὲ αὐτὴν τὴν ἀσάλευτον καὶ χαρωπὴν πίστιν ζῆ ἡ στρατευομένη Ἐκκλησία τῶν τριῶν πρώτων αἰῶνων. Μὲ τὴν πίστιν αὐτὴν παλαίει, θηριομαχεῖ, «καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκει». Ἐφ' ὅσον ὁ Ἀρχηγὸς τῆς ἀνέστη, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, θὰ ἀναστηθῆ καὶ αὐτὴ μίαν ἡμέραν θριαμβεύουσα. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς πολλάκις οἱ μάρτυρες ἐβάδιζον εἰς τὸ μαρτύριον ἀναφωνοῦντες: «Χριστὸς ἀνέστη».

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐφύλαξε πιστῶς τὸ παλαιοχριστιανικὸν πνεῦμα. Αὕτη ἐορτάζει τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ὡς τὴν μεγάλην ἐορτὴν καὶ πανήγυριν. Ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ζῆ ἐξ ὀλοκλήρου ἐκ τοῦ μυστηρίου τῆς Ἀναστάσεως. Πᾶσα Κυριακὴ εἶναι δι' αὐτὴν μία ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως. Μάλιστα πᾶσα τελετουργία τῆς Θείας Εὐχαριστίας εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν εἶναι κατ' οὐσίαν μία πασχαλινὴ λειτουργία» (Friedrich Heiler, *Mysterium caritatis*, München 1949, σελ. 176-177).

Ἡ ἐορτὴ τοῦ Πάσχα εἶναι ἡ μεγαλυτέρα καὶ ἱερωτέρα καὶ λαμπροτέρα ἐορτὴ τοῦ ὀρθοδόξου κόσμου. Ἡ ἀκολουθία τῆς Ἀναστάσεως ἀρχίζει συνήθως τὸ μεσονύκτιον τοῦ Σαββάτου πρὸς τὴν Κυριακὴν. Σβέννυνται τὰ φῶτα ἐν τῷ ναῷ καὶ ὁ προϊστάμενος τοῦ ναοῦ ἱερεὺς, ἀνάπτων τὴν λαμπάδα τοῦ ἀπὸ τὴν ἄσβεστον κανδήλαν τοῦ ἁγίου βήματος, μεταδίδει τὸ φῶς εἰς τὰς λαμπάδας τῶν πιστῶν, ψάλλων: «Δεῦτε λάβετε φῶς ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου φωτὸς καὶ δοξάσατε Χριστὸν τὸν ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν». Ἐν τῷ μεταξύ ὁ σκοτεινὸς ναὸς πλημμυρεῖ ἀπὸ φῶτα καὶ οἱ ἱερεῖς ἐξέρχονται τοῦ ναοῦ με ἀνημμένας τὰς λαμπάδας, ἵνα ἐν ὑπαίθρῳ ἀρχίσῃ ἡ τελετὴ τῆς Ἀναστάσεως, καθ' ὃν χρόνον ψάλλεται ὁ προκαταρκτικὸς ὕμνος: «Τὴν ἀνάστασίν σου, Χριστέ, Σωτήρ, ἄγγελοι ὕμνοῦσιν ἐν οὐρανοῖς καὶ ἡμᾶς τοὺς ἐπὶ γῆς καταξίωσον ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ Σὲ δοξάζειν...». Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς εἰς εἰδικὴν ἐξέδραν τὸ ἐκκλησίασμα ψάλλει τὸν κατ' ἐξοχὴν πασχαλινὸν ὕμνον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας: «Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, θανάτῳ θάνατον πατήσας καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζῶν χαρισάμενος». Ὁ ὕμνος οὗτος ἐπαναλαμβάνεται πλειστάκις, ὡς καὶ εἰς ὅλας τὰς ἀκολουθίας ἐπὶ 40 ἡμέρας. «Μετὰ τὴν ἐκτενῆ δέησιν εἰσέρχονται ὅλοι εἰς τὸν ναόν, καθ' ὃν χρόνον ὁ χορὸς τῶν ψαλτῶν ψάλλει τὸν ὑπερόχον καὶ μεστὸν ἱερᾶς μυστικῆς ἐξάρσεως κανόνα τῆς Ἀναστάσεως Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. Ὁ κανὼν οὗτος περιέχει ἀναστασίμους ὕμνους ἐκ τῶν ὠραιότερων, οἵτινες ὑπάρχουν ἐν τῷ κόσμῳ, ὕμνους ἀπηνθισμένους ἀπὸ τῶν πλουσίων λειμώνων τῆς

βιβλικῆς καὶ τῆς πατερικῆς φιλολογίας» (Π. Μπρατσιώτου, ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 131). Ὁ κανὼν ἄρχεται ὡς ἐξῆς: «Ἀναστάσεως ἡμέρα λαμπρυνθῶμεν, λαοί, Πάσχα Κυρίου Πάσχα· ἐκ γὰρ θανάτου πρὸς ζωὴν καὶ ἐκ γῆς πρὸς οὐρανὸν Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμᾶς διεβίβασεν ἐπινίκιον ἄδοντας». Ἀκολουθοῦν ὑπέροχοι ὕμνοι, ἐκ τῶν ὁποίων ἀναφέρομεν τοὺς ἐξῆς: «Καθαρθῶμεν τὰς αἰσθήσεις, καὶ ὀψόμεθα τῷ ἀπροσίτῳ φωτὶ τῆς Ἀναστάσεως Χριστὸν ἐξαστράπτοντα καὶ χαίρετε φάσκοντα τρανῶς ἀκουσόμεθα, ἐπινίκιον ἄδοντας». «Οὐρανοὶ μὲν ἐπαξίως εὐφραινέσθωσαν, γῆ δὲ ἀγαλλιάσθω, ἑορταζέτω δὲ κόσμος, ὁρατὸς τε ἅπας καὶ ἀόρατος! Χριστὸς γὰρ ἐγήγερται, εὐφροσύνη αἰώνιος». «Φωτίζου, φωτίζου, ἡ νέα Ἱερουσαλήμ· ἡ γὰρ δόξα Κυρίου ἐπὶ σέ ἀνέτειλε. Χόρευε νῦν, καὶ ἀγάλλου Σιών· σὺ δὲ ἀγνή, τέρπου Θεοτόκε, ἐν τῇ ἐγέρσει τοῦ τόκου σου». Θαυμάσιος εἶναι καὶ ὁ ἐξῆς πασχαλινὸς ὕμνος, ὅστις ἐπαναλαμβάνει τὴν ἀρχὴν τοῦ ὠραίου λόγου Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ εἰς τὸ Πάσχα: «Ἀναστάσεως ἡμέρα καὶ λαμπρυνθῶμεν τῇ πανηγύρει καὶ ἀλλήλους περιπτυξώμεθα. Εἴπωμεν, ἀδελφοί, καὶ τοῖς μισοῦσιν ἡμᾶς συγχωρήσωμεν πάντα τῇ Ἀναστάσει καὶ οὕτω βοήσωμεν· Χριστὸς ἀνέστη...».

Ἐπίσης χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ καθ' ὅλην τὴν ἐβδομάδα τοῦ Πάσχα χρησιμοποίησις τοῦ ὕμνου τῆς βαπτίσεως μὲ τὰς λέξεις τοῦ Ἀπ. Παύλου: «Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε, ἀλληλούϊα». Ὁ ὕμνος οὗτος ἀπενθυμίζει τὸ ἔθιμον τῆς παλαιᾶς Ἐκκλησίας νὰ βαπτίζῃ τοὺς κατηχουμένους κατὰ τὴν παννυχίδα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, μετὰ τὸ ὁποῖον βάπτισμα παρηκολούθουν οὗτοι μὲ λευκὰ ἐνδύματα τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα. Δι' αὐτὸ καὶ ἐλέγετο ἡ ἐβδομάς τοῦ Πάσχα «*Hebdomas in albis*», «Ἐβδομάς ἐν λευκοῖς», «Ἀσπροβδόμαδο», ὡς καλεῖται μέχρι σήμερον εἰς μερικὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἡ ἐβδομάς αὕτη καλεῖται «*Διακαινήσιμος*», ἐβδομάς νέας ζωῆς, συμφώνως πρὸς τοὺς λόγους τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἐν τῇ ἐπιστολῇ του πρὸς Ῥωμαίους, ς' 4: «Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὡσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ Πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινῷ».

Ἀναδρομὴ εἰς τὰ περασμένα

Ο ΜΕΝΔΡΕΣΕΣ

Ἐνα ἀπὸ τὰ γραφικώτερα, ἀλλὰ καὶ τὰ πλέον ιδιότυπα ἀπομεινάρια τῶν Τουρκοκρατουμένων Ἀθηνῶν εἴναι, χωρὶς ἄλλο, ὁ Μενδρεσὲς τῆς πλατείας τοῦ Μοναστηρακιοῦ. Κτισμένος στὴ γωνίαν ἀκριβῶς τῶν ὁδῶν Ἀρεῶς καὶ Πανδρόσου ξαφνιάζει τὸν θεατὴ μὲ τὸ περίεργο θολωτὸ σχῆμα του, καὶ ἀξίζει νὰ γίνῃ κάποτε θέμα ἰδιαιτέρας μελέτης. Γιατὶ ἀπὸ τὸ 1721 ποῦ ἐκτίσθηκε τὸ περίεργον αὐτὸ κτίριον εἶδε κι' ἄκουσε πολλὰ ἀπὸ τὴν ζωὴ καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀθηνῶν ποῦ ἂν ἤμποροῦσε, κατὰ κάποιον τρόπο, νὰ τ' ἀνιστορήσῃ τὸ πέτρινον αὐτὸ συναξάρι, θάτανε πάρα πολὺ ἔλκυστικὰ κι' ἐνδιαφέροντα.

*

Στὰ ἰσόγειά του στεγάζονται σήμερα λογιῆς-λογιῆς μικροκαταστήματα· καὶ τὸ ὑπερκείμενον θολωτὸ κτίριό του φιλοξενεῖ, τὸν τελευταῖον αὐτὸν καιρὸν, τὸ «Μουσεῖον τῆς Ἑλληνικῆς Λαϊκῆς Τέχνης». Ἡ εἰσοδὸς του εὐρίσκεται ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀρεῶς καὶ στὸ μέσον σχεδὸν τοῦ προστόου τῆς παλαιᾶς Ῥωμαϊκῆς Ἀγορᾶς. Ἀποτελεῖται δὲ ἀπὸ ἓνα προαύλειον, στὸ ὁποῖον ἀνέρχεται κανεὶς ἀπὸ παλαιὰν μαρμάρινην σκάλα· καὶ ἀπὸ τὸ κύριον οἰκοδόμημα. Τόσον δὲ τὸ προαύλειον, ὅσον καὶ τὸ κύριον κτίριον εἶναι θολωτὰ καὶ κεραμοσκέπαστα. Καὶ τὸ μὲν προαύλειον στολίζεται διακοσμητικὰ στὴ σκεπὴ του ἀπὸ τρεῖς μικροὺς θολίσκους, ποῦ ὑποβαστάζονται ἀπὸ

τητι ζωῆς περιπατήσωμεν» (Π. Μπρατσιώτου, ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 132).

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον ἡ ἑβδομάς τοῦ Πάσχα, ἡ ὁποία διακρίνεται διὰ τὸν χαρμόσυνον αὐτῆς χαρακτῆρα. Ὀλόκληρος ἡ περίοδος τοῦ «Πεντηκοσταρίου» τονίζει καὶ ἐξαιρεῖ τὴν χαρὰν διὰ τὴν Ἀνάστασιν, ὡς θὰ ἴδωμεν εἰς τὸ ἐπόμενον φύλλον τοῦ «Ἐφημερίου».

(Συνεχίζεται)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

τέσσαρες λεπτούς κίονες, τὸ δὲ κύριον οἰκοδόμημα σκεπάζεται ὀλόκληρον ἀπὸ ἓναν εὐρυχωρότατο, κεραμοσκέπαστον καὶ αὐτὸν θόλον.

*

Οἱ περαστικοὶ τοῦ σταθμοῦ τοῦ Ἡλεκτρικοῦ, βιαστικοὶ ὅπως εἶναι, δὲν σταματοῦνε συχνὰ ἐμπρὸς ἀπὸ τὸν ταπεινὸςχημο Μενδρεσέ. Τὰ μάτια ἄλλως τε σήμερα συνηθίσανε νὰ ἐντυπωσιάζωνται μόνον ἀπὸ τὰ διάφορα μεγαθήρια τῶν καινούργιων οἰκοδομῶν ποὺ ὑψώνονται παντοῦ· κι' ἀγωνίζονται, θαρρεῖς, νὰ σκεπάσουνε μὲ τὶς ἀχαρὲς τους ἐπιφάνειες καὶ μὲ τὶς σκιὰς τῶν πέτριων ὄγκων τους κάθε γραφικὴ γωνιά τῆς πόλης αὐτῆς τοῦ Ἀπολλωνίου φωτός. Ἄν ἐσωζότανε τοῦλάχιστον ὁ περιβόητος πλάτανος, ποὺ τὸν εἶχε φυτέψει στὴν αὐλή του ὁ περίφημος Ἀρχιληστής Μπίμπησης, θὰ μπορούσαν τὰ ξεφωνητὰ τῶν σπουργιτιῶν νὰ μᾶς ξαφνιάζουν, πρωτὶ—βράδυ, μὲ τὰ παιγνίδια τους καὶ τὰ ξεφωνητὰ τους· καὶ νὰ μᾶς ἀνιστοροῦνε κάτι ἀπὸ τοὺς θρύλους καὶ ἀπὸ τὴ ποίηση, ποὺ ἔχει ἀποθησαυρισθῆ κάτω ἀπὸ τοὺς σιωπηλοὺς του θόλους. Μὰ τὸν καταδίκασε κι' αὐτὸν σ' ἀφανισμό, ἀπὸ πολλὰ χρόνια τώρα, ἡ σκληρὴ καὶ ἀνελέτη καρδιά τοῦ μοντερνισμοῦ.

*

Ὁ Μενδρεσὲς λοιπὸν αὐτός, μὲ τὴν παράδοξη δομὴ του, ἰδρύθηκε γιὰ νὰ χρησιμεύσῃ σὰν ἱεροσπουδαστήριον τῶν πιστῶν τοῦ Μωάμεθ, ὅπως τὸ μαρτυρεῖ ἡ Ἀνατολίτικη τεχνοτροπία ἐπιγραφῆ, ποὺ σώζεται στὸ ὑπέρθυρο τῆς εἰσόδου του.

«Θέλημα τοῦ Θεοῦ ἦτανε — λέγει — νὰ κτισθῆ τὸ κτίριον αὐτό, γιὰ ν' ἀναστήσῃ, μὲ τὴν Παιδεία, τὰ τέκνα τῆς χώρας αὐτῆς. Γι' αὐτὸ κι' ἐνέπνευσε τὴν καρδιά τοῦ φιλόθρωπου Μεχμέτ Φαخرῆ νὰ ἰδρύσῃ στὸ κεντρικὸν αὐτὸ μέρος τῆς πόλης τὸ Ἱε ρ ο σ π ο υ δ α σ τ ῆ ρ ι ο ν αὐτό, γιὰ νὰ ἐκπαιδεύωνται, συνδιαιτώμενα κάτω ἀπὸ τὴ στέγη του, μὲ ἀδελφικὴ ἀγάπη καὶ σὰν μέσα σὲ Παράδεισο, τὰ παιδιὰ τοῦ ἀπεσταλμένου τοῦ Θεοῦ.

Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν κτισθῆκανε καὶ λαμπροστολισθῆκανε ἔνδεκα αἴθουσες διδασκαλίας, ποὺ μέσα σ' αὐτὲς οἱ ἀρχηγοὶ τῆς Πίστης θὰ διδάσκουνε στὰ Παιδιὰ τὴν Ἐπιστήμη καὶ θὰ τοὺς ἐξηγοῦνε τὸ Κοράνιον».

Κι' ἐπιλέγει· «Τῆ συνδιαίτησή τους μέσα σ' αὐτὸ τὸ Ἱεροσπουδαστήριον, κάμε την, Θεέ μου, σ' ὅλους εὐχάριστην. Ἔτος 1133». Ἦτοι 1721, μὲ τὸ ἰδικὸν μας ἡμερολόγιον.

Αὐτὴ εἶναι ἡ πρόχειρη ἱστορία τοῦ αἰνιγματικοῦ Μενδρεσέ, πού κάθε πρωὶ πού ἀνεβαίνω ἀπὸ τὸ Μοναστηράκι πρὸς τὸ γραφεῖό μου, αἰσθάνομαι ἕνα κρυφὸ κτυποκάρδι πού τὸν ἀντικρύζω. Γιατὶ ἡ ὑποβλητικὴ καὶ παράξενη δομὴ του ὑψώνεται μπροστά μου σὰν ἕνα φάντασμα τῶν περασμένων· καὶ σὰν ἕνας κόσμος ἀπὸ ρημαγμένα παραμυθένια παλάτια· πού τρέμω, πὼς ὦρα τὴν ὦρα κι' ἀπὸ στιγμῆς σὲ στιγμὴ θὰ σβύσῃ καὶ θ' ἀφανιστῇ κάτω ἀπὸ τὴν φλογερὴν ἀνάσα τοῦ Δράκου, πού λέγεται «ἐκπολιτισμός», πού βασκαίνει καὶ φθονεῖ τὴν ἀμάλαγη χάρι ὄλων τῶν παλαιῶν πραγμάτων.

Πόσες φορές, ἀλήθεια, ὡς τώρα δὲν σταμάτησα, μὲ βαρεῖα καρδιά, μπροστὰ σὲ κτίρια, πού τὰ σώριαζεν ἀνελέητα ἡ ἀξίνα, καὶ πού τὰ εἶχα συνηθίσει νὰ τὰ βλέπω νὰ ὁμορφαίνουνε, μὲ τὴν ἀγέρινη καὶ πρόσχαρην ὄψη τους, τοὺς γνώριμους παλαιοὺς δρόμους...

*

Γιὰ τὸν Μενδρεσέν αὐτὸν πολλὰ διηγοῦνται οἱ παλαιοὶ χρονογράφοι τῶν Ἀθηνῶν. Καὶ οἱ διηγήσεις τους ἀναφέρονται σὲ γεγονότα, ὄχι μόνον τῶν Τουρκοκρατουμένων Ἀθηνῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς κοινωικῆς καὶ τῆς πολιτικῆς ζωῆς τῶν νεωτέρων καιρῶν, τῆς Βασιλείας δηλαδὴ τοῦ Ὁθωνος καὶ μέρους τῆς Βασιλείας τοῦ Γεωργίου τοῦ Αου. Ὁ γνωστός δὲ Ἀθηναιογράφος Δ. Γ. Καμπούρογλου ἀναφέρει στὸν περίφημον «Ἀναδρομάρη» του τὸ ἐξῆς χρονικὸ ἀπὸ τὶς τελευταῖες ἡμέρες τῆς Τουρκοκρατίας καὶ πού τ' ἀναδημοσιεύομε σὰν ἐπίκαιρο.

«Εἰς τὰς 10 Ἀπριλίου 1821 ἔμαθαν οἱ Τοῦρκοι, ὅτι συνάζονται ὅλα τὰ χωριὰ εἰς τὸ Μενίδι. Ἐκαμαν τὸ λοιπὸν καὶ αὐτοὶ μίαν γενικὴν συνεδρίασιν εἰς τὸν Μενδρεσέν, ὠπλισμένοι ὅλοι, καὶ ἐκεῖ ἀποφάσισαν διὰ νὰ φονεύσουν ὅλους τοὺς ἐν τῇ Ἀττικῇ Ἕλληνας λέγοντας ὅτι «ἡμεῖς οἱ Τοῦρκοι εἴμεθα ὀλίγοι, ἐνῶ οἱ Ρωμαῖοι εἶναι πολλοί». Ὅμως πάλιν δὲν τὸ ἤθελαν αὐτὸ παρανόμως, ἀλλὰ νὰ τοὺς δοθῇ ἰ λ ἄ μ ι ἀπὸ τὸν Κατῆ, ὅπως τοὺς ἔδωσε καὶ ὁ Μουφτῆς φ ε τ φ ἄ. Ὁ Κατῆς ὅμως, ἄνθρωπος καλῆς ψυχῆς, ὀνομαζόμενος Χαγγῆ Χαλήλ ἐφένδης, τοὺς εἶπε. — «Πάψετε αὐτὴ τὴν ὀργή σας, κι' ἐγὼ τὸ πρωὶ θέλω σᾶς ὀδηγήσει».

Τὸ βράδυ λοιπὸν στέλνει διὰ νυκτὸς καὶ μᾶς κράζει τοὺς τρεῖς Δημογέροντες στὸ σπίτι του καὶ μᾶς λέγει τὰ ὅσα ὠμίλησαν εἰς τὸν Μενδρεσέ. Ἐμεῖς τότε ἐζητήσαμεν συμβουλὴ ἀπὸ τὸν Κατῆ, καὶ μᾶς ἀπεκρίθη: — «Ἄλλο δὲν στοχάζομαι, παρὰ ἔσεῖς νὰ δώσετε ἐγγύηση, ὅτι οἱ Ρωμαῖοι δὲν θὰ σηκώσουν ὄπλα. Καὶ τότες, ἂν χαθῶ ἐγὼ, χαθῆτε κι' ἔσεῖς».

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΣΤΑΣΙΝ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

Ἐκ τῶν Πνευματικῶν Γυμνάσματος
τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου.

«Ὁ Ἄγγελος ἐβόα τῇ Κεχαριτωμένῃ, ἀγνή παρθένε χαῖρε, καὶ πάλιν ἐρῶ χαῖρε· ὁ σὸς υἱὸς ἀνέστη τριήμερος ἐκ τάφου».

Συγχαίρου, ἀγαπητέ, ἐξ ὅλης σου καρδίας μετὰ τὴν Δέσποιναν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, τῆς χαρᾶς τὸ δοχεῖον· ἐπειδὴ εἰς αὐτὴν πρώτην ἐδόθη ἡ χαρὰ πρὸς τῆς ἀναστάσεως εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν της, καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν σήμερον. Συγχαίρου μετὰ τὴν Θεοτόκον, καθὼς τὴν συγχαίρεται καὶ ὅλη ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία εἰς χίλια μέρη τῶν ἀσματικῶν τροπαρίων της, ψάλλουσα εἰς αὐτὴν χαρμοσύνως καὶ πανηγυρικῶς.

Συγχαίρου μετὰ τὴν Θεοτόκον, καθὼς τὴν συγχαίρεται καὶ ὅλη ἡ ἄλλοις καὶ ἀνάσθητος Κτίσις, καὶ χαίρει εἰς τὴν ἀνάστασιν

Ἐμεῖς, μολονόπου γνωρίζαμε τὰ πράγματα, εἶπαμε μεταξὺ μας — «Παρά νὰ χαθοῦνε τρεῖς καὶ τέσσαρες χιλιάδες Χριστιανοί, κάλλιο ὅς χαθοῦμε ἡμεῖς»· κί ἔτσι ἀποφασίσαμε τὴν ἐγγύτησιν αὐτῆ. Ἐτότε, αὐτὸ τὸ ἐσπέρας ἀναχωρήσαμε ἀπὸ τὴν οἰκία τοῦ Κατῆ.

Τὸ πρῶτῳ δὲ ἐσυνάχθησαν ὅλοι οἱ Τοῦρκοι στὸ κατάστημα τοῦ Διοικητῆ. Στέλνουν λοιπὸν ἀμέσως καὶ φωνάζουν τὸν Κατῆ γιὰ νὰ τοὺς δώσῃ τὸ ἰλάμι, ὅπου τοῦ εἶχαν ζητήσῃ ἀπὸ τὴν ἄλλην ἡμέραν. Τοῦ παρουσίασαν δὲ καὶ τὸν φετῆ τοῦ Μουφτῆ.

Ἀμέσως λοιπὸν λέγει, μετὰ θυμόν, ὁ Κατῆς τοῦ Μουφτῆ — «Μὲ τί κιτάπι ἐσὺ ἔδωκες φετῆ»; Κί ὁ Μουφτῆς ἀποκρίνεται — «Τὸν ἔδωσα, μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ!» Ἐτότε τοῦ λέει ὁ Κατῆς — «Ἄν ἐσὺ ἔχῃς φετῆδες μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἐγὼ, μετὰ τὸν τρόπον αὐτὸν ἰλάμι δὲν ἔχω! Ἀλλὰ νὰ στοχασθῆτε, ὅτι ἐχομε δ ο β λ έ τ ι, καὶ ποιοὺς ἡμπορεῖ νὰ δώσῃ λόγον στὸν Βασιλέα μας; Ἄν ἐσεῖς φοβᾶσθε, πάρτε μιαν ἐγγύτησιν ἀπὸ τοὺς Κοτσαμπασῆδες, καὶ τότες ἡσυχᾶστε.

Καὶ τότε λέγει ὁ Διοικητής: — «Ἐγγυᾶσθε σεῖς, ὅτι οἱ Ραγιαῖδες δὲν μᾶς κτυποῦν»; Καὶ τοῦ εἶπαμε — «Μάλιστα».

Ἐτότε, καθὼς ἦταν ὅλοι οἱ Τοῦρκοι ὠπλισμένοι, μᾶς ἔβαλαν εἰς τὴν μέσην καὶ μᾶς ἐσήκωσαν εἰς τὸ Κάστρο».

τοῦ υἱοῦ της, καὶ τὴν δωροφορεῖ μὲ ὅλα τὰ κάλλιστα καὶ ἐξήριετα δῶρα καὶ χάριτας τοῦ Ἐαρος καὶ τῆς γλυκυτάτης ἀνοιξέως.

Καὶ δὲν βλέπεις καὶ μόνος μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σου, πῶς τώρα ὁ οὐρανὸς εἶναι διαυγέστερος; ὁ κύκλος τῆς Σελήνης εἶναι λαμπρότερος καὶ ἀργυροειδέστερος; καὶ ὄλος ὁ χορὸς τῶν ἀστέρων φαίνεται καθαρώτερος; Δὲν βλέπεις πῶς τώρα ἡ γῆ εἶναι στεφανωμένη μὲ τὰ πολυποικιλιά της χορτάρια; Μὲ τὰ ἀνοιγμένα διάφορα δένδρα της, καὶ μὲ τὰ ποικιλόχρωμα καὶ εὐωδέστατα ἄνθη καὶ ρόδα της, τὰ ὅποια ἄλλα μὲν ἐβγῆκαν τελείως ἀπὸ τοὺς κάλυκας των, καὶ παρουσιάζουν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τὴν ροδόπνοον χάριν τους, ἄλλα δὲ ἐβγῆκαν ὀλίγον καὶ ἄλλα ἀκόμη εὐρίσκονται εἰς τοὺς κάλυκας των μέσα, ὡσάν εἰς νυμφικὸν θάλαμον; Δὲν ἀκούεις μὲ τὰ αὐτιά σου τὴν συμφωνίαν, καὶ ἐναρμόνιον μουσικὴν ὅπου τώρα κάμνουν μὲ τὰς γλυκυτάτας φωνὰς των ἐπάνω εἰς τὰ χρυσοπράσινα καὶ δασύφυλλα δένδρα, αἱ ἀηδόνες, αἱ χελιδόνες, αἱ τρυγόνες, οἱ κόσσυφοι, οἱ κόκκυγες, αἱ πέρδικες, αἱ κίσσαι, αἱ φάσσαι, οἱ σπῖνοι, καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ ὠδικὰ ὄρνεα καὶ πουλιά; καὶ πῶς συνερίζονται νὰ νικήσῃ ἓνα τὸ ἄλλο μὲ τὰ ποικιλόφθογγα καὶ γοργογλυκὸς στρεπτα αὐτῶν κελαδήματα; Πῶς κατασκευάζουν τόσο τεχνικὰ τὰς φωλεὰς των, καὶ τὰ μὲν θηλυκὰ κάθηνται καὶ πυρώνουν τὰ αὐγὰ μέσα εἰς αὐτάς, τὰ δὲ ἀρσενικὰ πετοῦν τριγύρω καὶ κελαδοῦσι γλυκύτατα; Δὲν βλέπεις πῶς τώρα οἱ βρύσες τρέχουν καθαρώτερα, πῶς οἱ ποταμοὶ λυθέντες ἀπὸ τοὺς χειμερινούς πάγους ρέουσι πλουσιώτερα, καὶ ποτίζουν ὅπου περνοῦν τῆς γῆς τὸ πρόσωπον; πῶς τὰ περιβόλια εὐωδιάζουν; πῶς τὸ χορτάρι κόπτεται; πῶς τὰ μικρὰ καὶ τρυφερὰ ἀρνάκια πηδοῦν καὶ χορεύουν ἐπάνω εἰς τοὺς χλοηφόρους κάμπους καὶ τὰ χωράφια; Δὲν βλέπεις πῶς αἱ φιλόπονοι μέλισσαι τώρα εὐγαίνουσαι ἀπὸ τὰ κοφφίνια των βομβοῦσιν ἠδύτατα, καὶ πετοῦν τριγύρω εἰς τοὺς λειμῶνας καὶ περιβόλια, καὶ κλέπτουν τὰ ἄνθη, καὶ πλάττουσι τὰ κηρία των, βάνουσαι τὰς εὐθείας γραμμὰς ἀντίθετα εἰς τὰς γωνίας διὰ περισσοτέραν ἀσφάλειαν ἐν ταῦτῳ καὶ κάλλος τοῦ ἔργου των, καὶ τὸ γλυκύτατον μέλι κατασκευάζουσι; Δὲν βλέπεις πῶς τώρα οἱ ἀνεμοὶ ἡσυχάζουσι; πῶς αἱ γλυκεῖαι αὖραι τῶν ζεφύρων πνέουσι; πῶς ἡ θάλασσα εἶναι γαληνιαία καὶ ἤρεμος; πῶς οἱ ναῦται ταξιδεύουν ἀφοβα; καὶ πῶς οἱ δελφίνες συμπεριπατοῦν ὁμοῦ μὲ τὰ πλοῖα φουσσῶντες καὶ κολυμβῶντες γλυκύτατα, καὶ ξεπροβοδίζουν τοὺς ναύτας μὲ εὐθυμίαν; Δὲν βλέπεις πῶς τώρα οἱ γεωργοὶ τὰ βόδια ζεῦξαντες τέμνουσι τὴν γῆν μὲ τὸ ἄροτρον, καὶ μὲ τὰς καλὰς ἐλπίδας τῶν καρπῶν, ὅλοι εἶναι πασίχαροι; πῶς οἱ ποιμένες καὶ βουκόλοι κατασκευάζοντες σύριγγας καὶ συραῦλια μέσα εἰς τὰ δένδρα περνοῦσι τὴν ἀνοιξίν; καὶ πῶς οἱ ἀλιεῖς καὶ ψαράδες τὰ δίκτυα καὶ τοὺς γρι-

πους εἰς τὴν θάλασσαν ῥίπτοντες, τὰ εὐγάνουν τώρα γεμᾶτα ἀπὸ ὀψάρια; Δὲν βλέπεις πῶς τώρα ὅλα τὰ ὄρατὰ κτίσματα, ὅπου καὶ ἂν γυρίσῃς νὰ ἰδῆς, εἶναι τερπνά, εἶναι εὐώδη, εἶναι δροσώδη, εἶναι χαριέστατα καὶ πανευφρόσυνα, εὐχαριστοῦντα τὰς πέντε αἰσθήσεις τοῦ σώματος; καὶ πῶς φαίνονται ὡσάν νὰ συνανεστήθησαν μετὰ τὸν Χριστὸν καὶ αὐτά, καὶ νὰ ἐζωντάνευσαν ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου ἦσαν πρότερον ὡσάν νεκρωμένα καὶ ἀποθαμμένα ἀπὸ τὴν προλαβοῦσαν ψύχραν καὶ δριμύτητα τοῦ χειμῶνος;

Καὶ διὰ νὰ εἰπῶ μετὰ συντομίαν, συγχαίρου μετὰ τὴν Θεοτόκον καὶ ἐσὺ ἀδελφέ, καθὼς τὴν ἐσυγχάρηκαν καὶ αἱ θεῖαι Μυροφόροι, ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, καὶ ἡ Σαλώμη, καὶ ἡ Ἰωάννα· δύνασαι γὰρ εἰς θέλησιν νὰ γένῃς καὶ ἐσὺ ὡσάν αὐτάς κατὰ τὴν ψυχὴν, καθὼς σὲ παρακινεῖ ὁ Θεολόγος Γρηγόριος εἰς τὸ Πάσχα λέγων· «κἂν Μαρία τις ἦς κἂν Σαλώμη, κἂν Ἰωάννα, δάκρυσον ὀρθρία, ἴδε πρῶτῃ τὸν λίθον ἡμέρον, τυχὸν δὲ καὶ τοὺς ἀγγέλους, καὶ Ἰησοῦν αὐτόν»· ὁ σχολιαστὴς Νικήτας λέγει· «Μαρία Μαγδαληνὴ εἶναι κάθε ψυχὴ πρακτικὴ, καθαρθεῖσα διὰ λόγου τῶν εὐαγγελικῶν ἐντολῶν, ὡσάν ἀπὸ δαιμόνια, ἀπὸ τὴν προσπάθειαν τῆς ἐβδοματικῆς ταύτης ζωῆς. Σαλώμη δὲ—εἰρήνη ἐρμηνευομένη—εἶναι ἡ ψυχὴ ἐκείνη ὅπου νικήσῃ τὰ πάθη, καὶ ὑποτάξῃ τὸ σῶμα εἰς τὴν ψυχὴν, καὶ διὰ τῆς θεωρίας τῶν πνευματικῶν νοημάτων τὴν τῶν ὄντων γνῶσιν περιλαμβάνουσα, καὶ διὰ τοῦτο εἰρήνην τελείαν ἔχουσα· Ἰωάννα δὲ—περιστερὰ ἐρμηνεύεται—καὶ εἶναι ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἡ ἄκακος καὶ γονιμοτάτη εἰς τὰς ἀρετάς, ἡ ὅποια ἀπέβαλε κάθε πάθος μετὰ τὴν πραότητα, καὶ εἶναι θερμὴ εἰς τὸ νὰ γεννᾷ τὰ πνευματικὰ νοήματα, μετὰ γνῶσιν καὶ μετὰ διάκρισιν.

Ἐὰν τοιαύτῃ γένῃ ἡ ψυχὴ σου ἀγαπητέ, πῆγαινε ὡσάν τὰς μυροφόρους μετὰ προθυμίας καὶ σπουδῆς (ὁ γὰρ ὄρθρος ταχύτητα καὶ σπουδὴν δηλοῖ) εἰς τὸν τάφον· ἤγουν εἰς τὸ βάθος, ἐν ᾧ εἶναι κεκρυμμένος ὁ λόγος τῶν ἐπιγείων καὶ οὐρανίων, καὶ εἰς τὴν ἰδικὴν σου καρδίαν καὶ ζήτησε μετὰ δάκρυα νοητὰ καὶ αἰσθητὰ, νὰ μάθῃς εἰς ἀναστήθῃ ὁ ἐν σοὶ λόγος τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς γνώσεως. Καὶ εἰς ζήτησιν μετὰ τοιοῦτον τρόπον, πρῶτον μὲν θέλεις ἰδῆν νὰ σηκωθῇ ἀπὸ τὴν καρδίαν σου ὁ λίθος, ἤγουν ἡ πᾶρωσις τῆς ἀσφαλείας τοῦ λόγου. Καὶ ἀφ' οὗ αὕτῃ σηκωθῇ, θέλεις ἰδῆν τοὺς ἀγγέλους, ἤγουν τὰς κινήσεις τῆς συνειδήσεώς σου νὰ σοῦ κηρύττουν, ὅτι ἀνέστη ὁ ἐν σοὶ διὰ κακίαν νεκρωθεὶς, λόγος τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς γνώσεως· ἐπειδὴ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ φαυλοβίου ἀνθρώπου, ὁ λόγος δὲν ἐνεργεῖ, ἀλλὰ τρόπον τινὰ εἶναι νεκρός. Καὶ εἰς ὅλον τὸ ὕστερον θέλεις ἰδῆν καὶ αὐτὸν τὸν λόγον νὰ σοῦ ἐμφανίζεται εἰς τὸν νοῦν γυμνός, καὶ χωρὶς τύπους καὶ σύμβολα, καὶ νὰ γεμίξῃ τὰς νοεράς δυνάμεις τῆς ψυχῆς σου ἀπὸ χαρᾶν πνευματικῆν. Ὁθεν

ΣΤΑΧΥΑ ΑΠ' ΤΟΝ ΑΓΡΟ ΤΟΥ

11. ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΟΡΘΟΠΡΑΞΙΑ

«Σὺ εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ»
(Ἰωάν. 9, 35-52).

Ὅταν ὁ βαθὺς πόθος τῆς ἀπολυτρόσεως ἀνεζωπυροῦτο μετὰ τὴν ὑπόσχεσι τοῦ Θεοῦ μέσῳ τῶν Προφητῶν, οἱ ἀγαθοὶ τοῦ Νόμου Ἰσραηλιταὶ καλλιεργοῦσαν τὸ πνεῦμα τῆς ἀναμονῆς μετὰ τὴν πίστι τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ Μεσσίου. Μονάχα στὸ πρόσωπο τοῦ Μεσσίου μετὰ τὴν ψυχικὴ δύναμι τῆς ἐνοράσεως διέβλεπαν τὴ διάλυσι τῆς ψυχικῆς συννεφιάς, σὰν γεγονὸς καὶ σὰν δῶρο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ ποὺ θέλει πάντα νὰ ἐλεῇ καὶ νὰ σώζη τὸ πλάσμα του. Αὐτὴ ἡ ψυχικὴ ξαστεριά ἦταν ἀπαραίτητο νὰ προηγηθῇ γιὰ νὰ νοιώσῃ ὁ ἄνθρωπος μιὰ ἀνακούφισι καὶ εὐφορία στὸν κόσμον αὐτό, νὰ χρησιμοποιοῦσῃ δὲ καὶ τὰ μέσα τῆς ἡθικῆς καὶ πνευματικῆς ἀνόδου του, ἐπιτυγχάνοντας, ἔτσι, καὶ τὸ βασικὸ σκοπὸ τῆς ζωῆς του. Εἶναι ἀδύνατον ἀρρωστημένα μυαλὰ καὶ θολωμένες συνειδήσεις νὰ αἰσθάνωνται τὴ γλυκύτητα καὶ τῆς παρούσης ζωῆς, ἀν δὲν ἔχουν σὰν κεφάλαιο ἀτομικὸ τὴν ψυχικὴ εὐφορία ποὺ

ἀφ' οὗ τοιοῦτοτρόπως πληροφορηθῆς τὴν τοῦ λόγου ἀνάστασιν διὰ τῆς πρακτικῆς συγκαίρου καὶ μετὰ τὴν ἄλλην Μαρίαν, ἤγουν τὴν μητέρα τοῦ Θεοῦ, ἣτις εἰς τὴν θεωρίαν περιλαμβάνεται ἢ ὅποια ἀφ' οὗ ἐπρόλαβε μιάν φορὰν καὶ εἶδε τὴν ἀνάστασιν τοῦ υἱοῦ της, ἐπληροφορήθη καὶ ἠσύχασε καὶ πλέον εἰς τὸν τάφον δὲν ἐπῆγεν, ὡσὰν τὰς ἄλλας μυροφόρους· ἐπειδὴ καὶ ἡ θεωρία προλαμβάνει, καὶ ἀπλῶς νοεῖ· ἢ δὲ πρᾶξις ἐπεται καὶ πείρα λαμβάνει γνῶσιν».

Ἡ μεγαλλιτέρα δὲ χαρὰ ὅπου ἔχεις νὰ προξενήσῃς εἰς τὴν Θεοτόκον εἶναι, ἐὰν κάμῃς ἀπόφασιν νὰ νικᾷς τὰ πάθη σου εἰς κάθε καιρὸν, καὶ νὰ παρθελεύῃς διὰ τὴν ἀγάπην τῆς Παρθένου· καὶ διὰ νὰ γένῃς ἄξιος νὰ σὲ ὑπερασπίζεταί καὶ νὰ σὲ ἔχη διὰ υἱὸν της ἐπιμελήσου νὰ ὑποτάσσεσαι καὶ νὰ δουλεύῃς, ὅσον δύνασαι περισσότερον, αὐτὴν καὶ τὸν μονογενῆ της υἱόν· καὶ παρακάλεσέ τὴν νὰ σὲ συναριθμῆσῃ μετὰ τοὺς εὐλαβητικὸς δούλους της, καὶ νὰ σὲ ἀξιώσῃ νὰ χαίρεσαι μετὰ αὐτὴν αἰωνίως εἰς τὸν οὐρανόν, ψάλλοντας εἰς αὐτὴν ἐκεῖνο τὸ Δαβιτικὸν «μνησθήσομαι τοῦ ὀνόματός σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ».

χαρίζει μονάχα ἡ ἡθικὴ ὑγεία. Ἡθικῆς ὑγείας ἔστεροῦντο οἱ ἄνθρωποι πρὸ Χριστοῦ. Ἡ ἀρρώστεια, καθαρῶς πνευματικὴ, δὲν μπορούσε νὰ θεραπευθῆ με τὰ φτωχὰ στοιχεῖα τοῦ Νόμου, με τοὺς τύπους καὶ τὰ σύμβολα. Αὐτὰ δὲν ἦσαν παρὰ μιά ἰσχυρὰ κραυγὴ τοῦ πονεμένου ἀρρώστου ποὺ ζητοῦσε τὴν ὑγεία του, ἐπομένως τὴ χαρὰ του καὶ τὴ φυγαδευμένη εὐτυχία του. Εἶναι ὀδυνηρό, γιὰ τὸν ἄνθρωπο ποὺ σκέπτεται καὶ αἰσθάνεται, νὰ ἔχη γνῶσι τοῦ ὄφαιου παρελθόντος του, νὰ μελετᾷ τις σελίδες μιᾶς ἱστορικῆς ἐποχῆς ποὺ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, κομμάτι τῆς θείας φωτιᾶς, ἐφώτιζε καὶ ἐφωτίζετο, ἐθερμιαίνε καὶ ἐθερμαίνεται, ποὺ ἔχαιρε καὶ τὴ χαρὰ του μετέδιδε ἀνταντακλαστικὰ καὶ στὸ διπλανό του. Καὶ ἡ ὀδύνη τῆς ψυχῆς του εἶναι βαθειά, γιὰτὶ ἀντιπαραβάλλει τὸ εὐλογημένο παρελθὸν με τὸ κατηραμένο καὶ ἄθλιο παρόν. Κι' εἶναι ὁ πόνος δυνατώτερος ὅταν ὑπάρχη συνείδησις τῆς προσωπικῆς εὐθύνης. "Ὅταν ὁμως ἔρχεται σὰν ἀντίβαρο ἡ ἐλπίδα γιὰ μιά καλλιτέραν αὔριο, κι' ὅταν αὐτὴ ἡ ἐλπίδα βασιζέται ἐπάνω σε θεῖα δεδομένα, τότε ὁ ἄνθρωπος στηρίζεται στὸν κλονισμό του, ἀπωθεῖ ἀρνητικὰ, διαβρωτικὰ ρεύματα ἀπαισιοδοξίας, κρατεῖ ἀκμαῖες τις ψυχικὲς του δυνάμεις, καὶ γενναιότερα ἀντιπαλαίει κατὰ τοῦ κακοῦ, ὅποια μορφή κι' ἂν ἔχη. Δὲν εἶναι αὐτοδύναμος ὁ ἄνθρωπος ἡ τοῦλάχιστον δὲν εἶναι τόσο ἰσχυρὸς ὥστε νὰ κρατηθῆ σὲ ψυχοσωματικὴ ἰσορροπία, ἂν δὲν τροφοδοτηθῆ ἀνωθεν: Μὲ ὑποσχέσεις, με σημάδια, με ὑπερφυσικὰ γεγονότα ποὺ θὰ φανερώουν τοῦ Θεοῦ τὴν παρουσία, καὶ τὴν προστασία του στὸν ἀγῶνα τοῦ ἀμαρτωλοῦ παιδιοῦ του κατὰ τῶν στοιχείων ποὺ τὸ παιδεύουν. Κανείς, καὶ μάλιστα προχριστιανικῶς, δὲν ἐνοιωθε τόσο δυνατὸ τὸν ἑαυτὸ του, ὥστε νὰ ἐπιτύχη ὀλοκλήρωσιν, ἐπομένως καὶ εὐχάριστο τέρμα στοὺς ἀγῶνάς του. Καὶ ὁ Θεός, παρὰ τὴν ἀποστασία τοῦ πλάσματός του, ἀνάλογα με τὴν πίστι, τὴν εὐσέβεια καὶ τὴν προθυμία ποὺ ἔδειχνε κατὰ τὴν πολυχρόνιο νυχτιὰ τῆς ἀμαρτίας, τὸ «τάϊζε» καὶ τὸ πότιζε νὰ μὴ ξεραθῆ πνευματικῶς καὶ πεθάνῃ γιὰ πάντα. Ἄρκεϊ ἓνα βλέμμα στὰ βιβλία τῆς Π. Διαθήκης ποὺ κρύβουν κι' αὐτὰ ἓνα πραγματικὸ θησαυρὸ γιὰ τὴν ἐποχὴ ποὺ ὁ εἰδωλολατρικὸς κόσμος ἀτίμαζε τὸ Θεὸ με τὰ ἔργα του.

Εἰδικῶς οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου, περὶ τῶν ὁποίων ἡ σχετικὴ περικοπή, κατὰ τὸ πλεῖστον ἔβρισκαν στὰ δροσερὰ πνευματικὰ λειβάδια τοῦ Θεοῦ. Οἱ πλεῖστοι ἀπ' αὐτοὺς ὑπῆρξαν μαθηταὶ τοῦ Προδρόμου, τοῦ Ἀσκητοῦ αὐτοῦ τῆς ἐρήμου, ποὺ εἶχε τὴν πλουσία καὶ ἐξαιρετικὴ εὐλογία νὰ ξεπεράσῃ σὲ ὕψος προφητικὸ καὶ σὲ θεϊκὴ εὐνοίαν κάθε πρὸ αὐτοῦ Προφήτη. Ἦταν ὁ ὀρθοδοξότατος διδάσκαλος τῆς ἐποχῆς του, αὐτὸς ποὺ με τὴν ἀσφαλοπίστι του καὶ τὴν ἀγιότητά του ἀποτελοῦσε τὸ ἐχέγγυο τῆς ἀλη-

θινῆς θεογνωσίας πού μετέδιδε στους μαθητάς του ἐκείνου. Μὲ τὸν Ἰωάννη τὸν Προδρόμο κατεχυρώνετο καὶ κατησφαλίζετο ἡ ὀρθόδοξος πίστις γύρω ἀπὸ τὴν προσωπικότητα καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἀναμενόμενου Μεσσίου. Γερὸ θεμέλιο, φωνὴ Θεοῦ, ἰσχυρὰ πεποίθησις στὸ πρόσωπό του, στὰ κηρύγματά του, στὶς θεμελιακὲς του ἀλήθειες. Ἔτσι καθωδηγεῖτο καὶ ἡ Ἑβραϊκὴ Οἰκογένεια, τὸ ποσοστὸ τοῦλάχιστον τοῦ λαοῦ ἐκείνου πού ἔγινε ἡ πυτιὰ τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας μεταγενέστερα. Ἄφ' ἐνὸς αὐτὸς ὁ ὀρθόδοξος πιστεύων λαός, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ προσωπικότης τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου μὲ τὴ σωστὴ ἀνάλυσι τῶν ἀποκαλυπτικῶν καὶ ἠθικολογικῶν Προφητειῶν, διατηροῦσαν τὸν πόθο, ἀναβαν τὴ δίψα τοῦ λυτρωμοῦ καὶ ἐτόνωναν δυνατώτερα τὴ βεβαία ἐλπίδα μιᾶς νέας γλυκαυγῆς. Ἡ ἐλπίδα στὶς ἐπιδιώξεις καὶ στὴ δράσι τοῦ πιστοῦ εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους συντελεστάς καὶ ὄχι μονάχα προλαμβάνει τὸν ψυχικὸ μαρασμό καὶ τὴν ἀχρήστευσι τῶν φυσικῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἀνανεωτικὴ τῆς δύναμι χαρίζει δημιουργικὴ, ἀξιοποιήσιμον εὐρωστία. Ἔτσι, μὲ τὴν ἐλπίδα τοῦ ὁ πιστὸς ἀπομακρύνει τὰ πρόωρα γηρατεία. Πολλοὶ γηράσκουν ἐξ αἰτίας τῆς ἀπελπισίας, τῆς ἀπογοητεύσεως, τοῦ ἀσκόπου τῆς ζωῆς των, καὶ πρὶν ἀκόμη ἔλθῃ ἡ πραγματικότης τῆς σωματικῆς στέγης λόγῳ τῆς ἡλικίας.

Αἰῶνες πέρασαν ἀπὸ τότε πού ἐτέθη ὑπόδικος ὁ πρωταγωνιστῆς τοῦ δράματος, τῆς συμφορᾶς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὁ Σατανᾶς. Καὶ στὸ κύλισμα αὐτὸ τῶν αἰώνων ἡ ψυχὴ τοῦ κόσμου, μέσα σὲ πτώσεις καὶ ἀναστάσεις, σὲ ψευδαισθησίες καὶ ἀυτπάτες, σὲ παιδιακίστικες σκέψεις ἢ ἀνώριμους συλλογισμούς, πάντα προσανατολιζέτο πρὸς τὴν πραγματικότητα, πρὸς τὴν ἀλήθεια καὶ τὸ φῶς, πρὸς αὐτὸν τὸν Ἥλιο τῆς δικαιοσύνης, ἔστω κι' ἂν δὲν εἶχε σαφῆ ἔννοιαν τοῦ πράγματος. Καὶ οἱ Μεγάλοι Προφῆται τοῦ Ἰσραὴλ καὶ οἱ ἀδιάφθοροι σοφοὶ πρόγονοί μας ἐπαιξάν σημαντικὸ ρόλο καὶ ἰσχυρὰ ἐπέδρασαν στὴν πνευματικὴ ζωὴ καὶ τὴν ἀνωτέρα θεώρησι τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Γι' αὐτὸ καὶ ψυχικά, ἰδιαίτερα μιὰ εὐγενὴς μερὶς τοῦ Ἑβραϊκοῦ λαοῦ ἦταν παρασκευασμένη γιὰ τὸ μεγάλο γεγονός τῆς ὑποδοχῆς τοῦ Μεσσίου, ὡς Λυτρωτοῦ. Κι' ἀδημονοῦσε περισσότερο νὰ τὸν ὑποδεχθῇ, γιατί δὲν ἐπαιρνε ἀπὸ κανένα ἱκανοποιητικὴν ἀπάντησι στὰ ἐρωτήματά της. Στὸν προσανατολισμό της αὐτὸ καὶ οἱ ἀπὸ Θεοῦ ἄνθρωποι, παρὰ τίς ἀτέλειές των, συνετέλεσαν στὸ δυνάμωμα τῆς ἐλπίδος τῶν πιστῶν Ἑβραίων. Κι' ὅταν ἡ εὐγενὴς ἐκφρασις τοῦ γησιῶς θρησκευομένου Ἑβραίου στὸ πρόσωπο τῶν μαθητῶν τοῦ Προδρόμου ἤκουσε τὸ «Ἴδε ὁ Ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ» (Ἰωάν. α', 29) ἡ συγκίνησις καὶ ἡ ἐκρηξις τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἀπὸ

τὸ γεγονός τῆς πραγματοποιήσεως τῶν θεϊκῶν ὑποσχέσεων, τῆς ἐλπίδος, ἐξεδηλώθη κατὰ τρόπον ἄμεσον καὶ στερεόν: «Ἐκλοούθησαν αὐτῶ» σημειώνει τὸ Ἱερὸ κείμενο. Ἔτσι εἶναι. Ἡ ταπεινὴ καὶ ἀφελὴ ψυχὴ μπορεῖ ἄμέσως νὰ γνωρίσῃ τὸ Θεό της, γιατί συγγενεὺς καὶ στ' ἀλήθεια τὸν ἀναζητεῖ. Γιατί ὁ ἄζων γύρω ἀπὸ τὸν ὅποιον στρέφονται οἱ σκέψεις καὶ τὰ αἰσθήματα εἶναι ἡ πίστις στὸ Θεό, ὁ τρόπος καὶ τὰ μέσα πού θὰ πλησιάσῃ τὸ Θεό, καὶ ἡ ἀδίστακτῃ ἀπόφασις νὰ ζῆσῃ κάτω ἀπὸ τὸ μάτι τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀπλὴ καὶ ἄδολη καρδιά δὲν πορεύεται στις ἀναζητήσεις της μετὰ σακκούλια τῆς ἀμφιβολίας καὶ τῶν ταλαντεύσεων στὴν πλάτῃ της. Δὲν ἀντέχει σὲ δισταγμούς. Δὲν δέχεται κριτικὴ. Δὲν φυλλομετρεῖ Ἱστορία. Δὲν ὑποβάλλει σὲ ἀνάκρισι. Δὲν ἀρνεῖται νὰ στρατολογηθῇ καὶ νὰ πειθαρχήσῃ κάτω ἀπὸ τὴ σημαία καὶ στις διαταγὰς τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς πνευματικῆς στρατιᾶς. Δὲν σέπτεται τῇ σκληρότητι τοῦ ἀγῶνος. Δὲν ὑπολογίζει τὴ δύναμι τοῦ ἐχθροῦ. Δὲν λογαριάζει καὶ τὰ τραύματα. Συλλαμβάνει ἄμέσως καὶ ἐνορατικὰ τὴ σοφὴ στρατηγικὴ καὶ τὴ νίκη πού θὰ τὸν ὀδηγήσῃ ὁ Στρατηγός, τὸν πλησιάζει καὶ τὸν ἐρωτᾷ: «Διδάσκαλε πού μένεις;» Καὶ τὸ ἐρώτημα αὐτὸ δὲν εἶναι ἐρώτημα ἀρρωστημένου περιέργου ἢ ἀργοσχόλου τύπου, ἀλλὰ μιὰ κραυγὴ ψυχικῆς λαχτάρας μετὰ σωτήριον περιεχόμενο, τοῦ υἱοῦ θρήσκου πού ἤθελε ν' ἀγκαλιάσῃ τὸ ποθούμενον. Καὶ ποθούμενον ἦταν γι' αὐτὸν ὁ Χριστός, ὁ φλογερότερος καὶ δυνατώτερος πόθος τῶν ἀνθρώπων πού γνωρίζουν νὰ ξεχωρίζουν τὸ παροδικὸ καὶ ἐφήμερο ἀπὸ τὸ μόνιμο καὶ αἰώνιο. Ἄλλ' ὁ πόθος, σὰν ἅγιος καὶ καλός, βρῖσκει τὸ πλήρωμά του. Ὁ Χριστός ἄμέσως ἀπαντᾷ: «Ἐρχεσθε καὶ ἴδετε». Γλυκὴς δεσμὸς καὶ εὐχάριστος ἐρωταπόκρισις. Σὰν νὰ εἶχαν γνωρισθῇ ἀπὸ χρόνια. Καὶ ὑπήκουσαν οἱ μαθηταί, «καὶ ἔμειναν παρ' αὐτῶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην» (Ἰωάνν α', 40).

Εὐλογημένη ἡ στιγμή, εὐλογημένη ἡ ἡμέρα, εὐλογημένοι καὶ οἱ μαθηταί πού πρωτογνώρισαν τὸ Χριστό. Ὁ Προφῆτης Συμεὼν ἐκαίετο κυριολεκτικὰ ἀπὸ τὸν πόθο νὰ γνωρίσῃ τὸ Χριστό καὶ ζητοῦσε γι' αὐτὸ παράτασι τῆς ζωῆς του. Καὶ τὸν ἤξιώσεν ὁ Θεός, γιατί «ἐδέξατο αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν Θεὸν καὶ εἶπε: νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ρῆμά σου ἐν εἰρήνῃ· ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ» (Λουκ. β', 29). Καὶ ἐκεῖνος ἀπέθανε μετὰ τὴν ἰκανοποίησι τοῦ πόθου του. Ἄλλ' οἱ μαθηταί πού πρωτογνώρισαν τὸ Χριστό νοιώθουν περισσότερο διψασμένοι γιὰ νὰ παρατείνουν τὴ ζωὴ τους. Ὅταν πλησιάσῃ κανεὶς τὸ φῶς, φωτίζεται, κι' ὅταν συναναστρέφεται τὴν ὁμορφιά, ὁμορ-

φαίνει. Ἡ προσωπική συνάντησις καὶ ἐπαφή τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰωάννου μετὰ τοῦ Κυρίου προεκάλεσεν, ὡς ἦταν ἐπόμενον, ῥίγη συγκινήσεως καὶ κύματα χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως. Ἐγνώρισαν τὸ φῶς καὶ τὴν ἀλήθεια στὸ ἀκτινοβόλο πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ καὶ πρὶν ἀκόμη μιλήσῃ ἢ ἀστράψῃ στὸ Θαβῶριον ὄρος. «Εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν» ἀναφωνεῖ ὁ Ἀνδρέας στὸ Σίμωνα ποῦ ὁ Χριστὸς τὸν εὐλογεῖ καὶ τὸν μετονομάζει εἰς Πέτρον γιὰ τὴν ὀρθότητα καὶ στερεότητα τῆς πίστεώς του. Καὶ ἀκολουθεῖ μιὰ χρυσὴ ἀλυσίδα ἐνδιαφέροντος ποῦ δένει τὶς καρδιὰς ὅλων τῶν μαθητῶν. «Εὐρήκαμεν Ἰησοῦν» ἀκούει ὁ Ναθαναήλ. Μύριοι θησαυροὶ χρυσοῦ καὶ ἀργυρίου δὲν θὰ ἠλέκτριζαν ἔτσι τὶς ψυχὰς τῶν ἀπλοϊκῶν ἐκείνων ἀνθρώπων ὅσον ὁ Χριστὸς ποῦ τὸν εἶχε ζωντανέψει ἢ προφητικῆ μούσα, ὁ ἔνσαρκος ἐκεῖνος Ἄγγελος, ὁ σεβασμιώτερος τῶν Προφητῶν, ὁ Ἰωάννης, καθὼς καὶ ἡ οἰκογενειακὴ τους παράδοσις καὶ ἀνατροφή. «Εὐρήκαμεν Ἰησοῦν!» Καὶ στὸ ἀκουσμα αὐτὸ τοῦ γλυκυτάτου τούτου ὀνόματος ἐνοιωσαν ἀμέσως νὰ δονοῦνται οἱ χορδὲς τῶν εὐγενεστέρων αἰσθημάτων καὶ νὰ διεγείρεται ὀλόκληρος ὁ ψυχικὸς κόσμος καὶ νὰ λαμβάνωνται ἀμέσως ἀποφάσεις ἀνοδικῆς πορείας, πορείας, κουραστικῆς ἔστω, γιὰ μιὰ καινούργια ζωὴ. Τὴ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ, μὲ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ στὰ ἄτομα, στὰ ἔθνη, στὸν κόσμον ὅλον. Ἄλλως τε αὐτὸ ἦταν καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, αὐτὸ ἀπαιτοῦσε καὶ τὸ διπλὸ συμφέρον τῶν ἀνθρώπων. Ἐπρεπε νὰ διαλυθῇ τὰ σκότος τῆς εἰδωλολατρικῆς πλάνης, νὰ γκρεμισθοῦν τὰ ψεύτικα σεβάσματα τῶν ὑλοποιημένων παθῶν, νὰ παύσῃ ἡ αὐταπάτη, πὼς μπορεῖ, τάχα, νὰ σωθῇ ὁ ἄνθρωπος μὲ τοὺς ξηροὺς λατρευτικούς τύπους καὶ νανοίξη, κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ὁ δρόμος τῆς σωτηρίας. Καὶ τοῦτο θὰ ἐπετυγχάνετο μονάχα διὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ στὴ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ, πράγμα ποῦ καὶ οἱ πρῶτοι μαθηταί, ὡς σύνολον τὸ ἀντελήφθησαν: «Εὐρήκαμεν Ἰησοῦν!»

Ἄλλ' ἐνῶ οἱ μαθηταὶ ποῦ ἤλθαν σὲ προσωπικὴ γνωριμία μετὰ τοῦ Κυρίου, δὲν ἀνθεξάν κάτω ἀπὸ τὴ θεϊκὴ του ἀκτινοβολία καὶ δὲν κρατήθησαν νὰ μὴ διακηρύξουν τὴν ἀλήθεια καὶ νὰ μεταδώσουν τὸ χαρμόσυνο τοῦτο μήνυμα στοὺς λοιποὺς, ὁ Ναθαναήλ μένει διστακτικὸς. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ δισταγμοὶ δικαιολογημένοι καὶ δισταγμοὶ χωρὶς ἕδαφος, ἀδικοιολόγητοι. Τοῦ Ναθαναήλ ὁ δισταγμὸς ἀνῆκε στὴν πρώτη κατηγορία. Πλανῶντες καὶ πλανώμενοι γόητες, τερατουργοί, πλήθος θρησκευτικῶν ἀπατεῶνων, ἐχμεταλλευόμενοι τὴν προσδοκίαν τῶν λαῶν καὶ τὴν ἀγωνίαν τῆς ψυχῆς, εἶχαν πλημμυρίσει τὸν τόπο. Ἡ ἐπιφυλακτικότης εἶναι πάντα μιὰ θέσι ποῦ παίρνουν οἱ συνετοὶ ἄνθρωποι ἀπέναντι προσώπων, φημῶν, καταστάσεων, ὅταν μάλιστα ὑπάρχη, στὴ μέση

καὶ ἡ ἀτομικὴ πεῖρα. Ἡ ἐπιφυλακτικότης δὲν σημαίνει μομφήν, ὑποτίμησιν, ἄρνησιν, ὅταν ὑπάρχη σὲ ἀνθρώπους μὲ ἀγαθὸν συνειδός. Αὐτὸ εἶναι καὶ τὸ ἠθικόμετρο τῆς ἐκτιμήσεως λόγων καὶ ἔργων. Γιατί, ὅταν ὁ Ναθαναήλ, ἀπαντῶντας στὸ Φίλιππο, εἶπεν, «Ἐκ Ναζαρέτ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι;» διεπίστανε μιὰ βαθειὰ καὶ πλατειὰ ἠθικὴ κρίσι, μιὰ βαρεῖα πνευματικὴ ἀσθένεια ποῦ ἐμάστιζε τὴν Κοινωνία τῆς Ναζαρέτ. Κι' ἦταν φυσικὸ νὰ μὲν ἐπιφυλακτικὸς μισροστὰ στὸ μήνυμα ἐνὸς τέτοιου ἀγαθοῦ, ὅπως εἶναι ὁ Μεσσίας Χριστός. Ἄλλ' ὁ Χριστὸς δὲν περιγράφεται, γιατί δὲν εἶναι θέμα καὶ ἀντικείμενον περιγραφῆς. Ὁ Χριστὸς ἦλθε νὰ γίνῃ ζωὴ στοὺς νεκρούς, καὶ σωστὸς δρόμος τῶν πλανεμένων, καὶ ἀλήθεια σ' ὅσους εὐρίσκονται στὸ σκοτάδι τῆς ψευτιᾶς. Εὐλόγα, λοιπόν, καὶ ὁ Φίλιππος καλεῖ τὸν Ναθαναήλ μὲ τὰ ἱστορικὰ ἐκεῖνα λόγια ποῦ θ' ἀντηχοῦν στ' αὐτὰ ὄλων μας καὶ μάλιστα τῶν δυσπίστων: «Ἐρχου καὶ ἴδε». Εἶναι ἡ μόνη ἐπιχειρηματολογία ἡ ὁποία καὶ πείθει ὅσο δὲν πείθουν τὰ ἀνθρώπινα χεῖλη: «Ἐρχου καὶ ἴδε». Ἔλα νὰ λάβῃς πεῖραν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ θὰ πιστέψῃς πῶς μπορεῖ νὰ προέλθῃ ὄχι μόνον ἀγαθὸν τι ἐκ Ναζαρέτ, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο τὸ ἀγαθόν, ἢ, μᾶλλον, τὸ Ὑψιστον ἀγαθόν. Καὶ ὁ Ναθαναήλ, τῆς αὐτῆς ψυχοσωματικῆς συνθέσεως μὲ τοὺς ἄλλους, μετέβη καὶ εἶδε. Καὶ πρὶν ἰδῆ κατ' ὄψιν τὸ Χριστό, τὸν προσεῖδε ὁ Χριστὸς καὶ μυστικὰ τὸν ἐκάλεσε μαζί του. Καὶ ἐνοιώσεν ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος καὶ ἄδολος Ἰσραηλίτης τίς θεϊκὲς ἀκτίνες ν' ἀπλώνουν στὴν ψυχὴ του· καὶ ἀναγνωρίζει τὸν Κύριον Ἰησοῦν ὡς Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκρηκτικὰ κραυγάζει μὲ τὴν πεποιθήσι τῆς χειροπιαστῆς ἀλήθειας: «Σὺ εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ». Πρόκειται περὶ καταπληκτικῆς ἀποκαλύψεως στὸ πρόσωπο τοῦ ἀπλοῦ αὐτοῦ μαθητοῦ ποῦ ἔγινε μυστικὰ ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, καὶ πρὶν ἀκόμη ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου μας συνοδευθῆ μὲ ὑπερφυσικὰ γεγονότα καὶ πρὶν ἀκουσθοῦν τ' ἀθάνατα λόγια Του ποῦ προκαλοῦσαν κατάπληξιν καὶ δέος. Βεβαίως, πρὶν ἡ ὁμολογήσῃ τὴ δυνατὴ αὐτὴ ἀλήθεια ὁ Ναθαναήλ, προηγήθη ἡ γνωστοποίησις τοῦ Ἰησοῦ: «Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ συκῆν εἰδόν σε». Ὅμως δὲν εἶναι καὶ ἰσχυρὸς λόγος γιὰ νὰ γίνῃ τέτοια ὁμολογία πίστεως μὲ τὴν πρώτη γνωριμία. Συνέβη καὶ στὸν Ναθαναήλ ὅ,τι μεταγενέστερα καὶ στὸν Πέτρο ποῦ ἀπήντησε στὸ ἐρώτημα τοῦ Ἰησοῦ «ὕμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;» Ὁ Πέτρος ἀπήντησεν ἀδιστακτικῶς: «Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος». Ἐπρόκειτο περὶ ἀμέσου ἀποκαλύψεως: «Μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ Πατὴρ μου ὁ ἐν οὐρανοῖς» (Ματθ. 1στ', 17). Γι' αὐτό, ὁ Κύριος ἀποδεχόμενος τὴν ὁμολογία τῆς πίστεως

εἰς μὲν τὸν Πέτρο ἀπήντησε πῶς ἐπάνω σ' αὐτὴ τὴν ὁμολογία θὰ οἰκοδομηθῇ ἡ Ἐκκλησία Του, εἰς δὲ τὸν ἀγαθὸ καὶ ἄδολο Ἰσραηλίτη «Μεῖζων τούτων ὄψει», γιατί ἦταν ἡ ἀρχὴ τοῦ σωτηριώδους ἔργου τοῦ Χριστοῦ. Θὰ συναεστρέφετο τὴν σαρκωμένη ἀρετὴ, θὰ ἄκουε πρωτάκουστα, θεϊκὰ λόγια, θὰ ἐβλεπε ν' ἀνοίγουν οἱ οὐρανοὶ καὶ ν' ἀνεβοκατεβαίνουν Ἄγγελοι ἐπὶ τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, θὰ παρηκολούθει τὰ καταπληκτικὰ θαύματα στοὺς ἄλλους καὶ στὸ πρόσωπό Του, θὰ ἐγένετο μάρτυς τόσων συνταρακτικῶν γεγονότων ποὺ ἄλλαξαν αἰσθήματα, σκέψεις, ιδέες καὶ τὴν πορεία τῆς Ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος. Αὐτὰ εἶναι τὰ «μεῖζω», ποὺ ὑπεσχέθη στὸν Ναθαναὴλ ὁ Χριστός. Οἱ ἀπλὲς καὶ ἀπονήρευτες καρδιὲς ἀμείβονται σὲ πλεονασμὸ ὅταν μὲ ἀγνὴ παιδικότητα ποὺ κλείνει τὴ σοφία ἐνὸς ὀρίμου, μορφωμένου ἀνθρώπου, ἀτενίζου τὸν Χριστὸ καὶ ἀφίνουν τὴν ψυχὴ τους νὰ ὑποταχθῇ ἀνευ ὄρων σ' Αὐτόν. Ὁ Χριστὸς ὄχι μονάχα δὲν ἀρνεῖται τὴν ὁμολογημένη θεότητά του, ἀλλὰ καὶ ἀποκαλύπτει τὴ διακονία του ἀπὸ τοὺς Ἄγγέλους, πρᾶγμα ποὺ φανερώνει καὶ τὸ ἀναλλοίωτον ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ὑποστατικῆς ἐνώσεως, μετὰ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, τῆς θεότητος. Ἡ διαλογικὴ συζήτησις τοῦ Ἰησοῦ μετὰ τοῦ Ναθαναὴλ ἔχει τεραστίαν, ἀνυπολόγιστον θεολογικὴ ἀξία, γιατί πρόκειται περὶ ἀποκαλύψεως ἐξ ἀμέσου πηγῆς ποὺ ἐδραιώνει τὴν πίστι ἐπὶ τὴν θεότητα τοῦ Κυρίου, ὅπως ἀκριβῶς καὶ ἡ συζήτησις μὲ τὴν Σαμαρεΐτιδα καὶ μὲ τὸν Πέτρο καὶ ἡ δημοσία καὶ ἐπίσημος διαβεβαίωσις τοῦ Ἰησοῦ ἐνώπιον τοῦ Ποντίου Πιλάτου. Αὐτὰ τὰ ἱστορικά, εὐαγγελικὰ στοιχεῖα, δὲν πρέπει ν' παρέρχωνται χωρὶς βαθυτέρα μελέτη πάντως. Τὸ ὅλον οἰκοδόμημα τῆς ὀρθῆς δόξης καὶ ὀρθῆς πράξεως θεμελιούται ἐπάνω στὴν ὁμολογία τῆς θεότητος τοῦ Κυρίου.

Καὶ μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτή, ποὺ ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία καθιέρωσε τὴν πρώτη Κυριακὴ τῶν νηστειῶν, ὡς Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας, γιατί ἐπεκράτησε τὸ ὀρθὸ δόγμα ὕστερα ἀπὸ τόσους ἀγῶνας, μὲ τὴ μελέτη τῆς σχετικῆς περικοπῆς ἐρμηνεύεται καὶ τὸ γιατί ἀπλὲς καὶ ἀδιάφθορες καρδιὲς καὶ ὄχι σοφοί, τῆς κοσμικῆς γραμμῆς, ἐκράτησαν τὴν πίστι καὶ τὴν ἀρετὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ γι' αὐτὴν ἐχλευάσθησαν, ἐξωρίσθησαν, ἐμαρτύρησαν. Καὶ ἂν μεγάλοι τῆς Ἐκκλησίας Πατέρες πῆραν στὸν ὄμο τους τὸν βαρὺ καὶ ἀτίμητον αὐτὸ θησαυρὸ τῆς Ὁρθοδοξίας, τοῦτο ἔγινε ὄχι γιατί ἡ Χριστιανικὴ πίστις ἔχει ἀνάγκη τῆς σοφίας, ἀλλὰ γιατί εὗρηκε στὸ πρόσωπό τους κατὰ χάριν Θεοῦ τὸ ἐκφραστικὸ ὄργανο τῆς διατυπώσεως τῶν θείων δογμάτων, τὰ ὁποῖα ἐσυστηματοποιήθησαν μὲ τὸ ἀλάθητο ὄργανο τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ποὺ κατεδίκασαν τὰς ἐπικινδύνους παρεκκλίσεις τῶν αἱρέσεων.

Ἄλλ' ἄς μὴ λησμονῆται ποτὲ ἡ μεγάλη ἀλήθεια ὅτι ὁ Θεὸς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ἵνα τοὺς σοφοὺς καταισχύνῃ. Καὶ ἡ Ἱστορία τὸ ἀπέδειξε γιατίι ἡ μάχη ποὺ ἐδόθη ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδοξίας ἐκερδήθη μὲ τὸ συντεταγμένο λαϊκὸ στρατὸ τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ, μὲ τὸν ἀνώνυμο λαό, πού, πολλάκις, ἀν' ὄχι ἐν ἐπιγνώσει, τοῦλάχιστον ἀπὸ διαίσθησι, ἀπέφυγεν ὁ ἴδιος τὴν πλάνη καὶ ἐπολέμησε μὲ τὴν ἀκαμπτη ἀντίστασι τὴν πλάνη. Αὐτὸς ὁ λαὸς — ἓνας Πέτρος, μιὰ Σαμαρεΐτις, ἓνας Ναθαναὴλ — μὲ τὸ πείσμα τῆς ἀντιστάσεως καὶ τὸν ἔλλογο φανατισμὸ τοῦ χτύπησεν ἀλύπητα καὶ ἀποτελεσματικὰ τὴν πολυκέφαλο κακοδοξία. Ὑπῆρξε, καὶ εἶναι, κατὰ Θεοῦ οἰκονομίαν, ἐπὶ τόσους αἰῶνας ἡ ἀσπίδα τῆς Ὁρθοδοξίας, γιατίι, παρὰ τὴν ἡθικὴ κάμφι ποὺ ὑπέστη καὶ ὑφίσταται, παρὰ τὰ συνεχῆ πλήγματα ἐκ μέρους τοῦ ὕλισμοῦ καὶ τῶν σκανδάλων, ἡ ψυχὴ τοῦ παρουσιάζει μιὰ θαυμαστὴ ἀνθεκτικότητα καὶ ζωτικότητα στὰ ζητήματα τῆς πίστεως, ἔστω καὶ στὸν κύκλο τοῦ μικροῦ ποιμνίου ποὺ εἶναι ἰδιαιτέρως εὐλογημένο ἀπὸ τὸν Θεόν. Ἔτσι ξαναζῆ ὁ ἀπλοῦς, λοιπόν, καὶ ἄδολος Ἰσραηλίτης, ὁ Ναθαναὴλ, ποὺ μὲ τὴν ἀφέλεια τοῦ μικροῦ παιδιοῦ καὶ μὲ τὴ σοφία τοῦ ὀρίμου, εἶπαμε, ὀρθὰ δογματίζει καὶ τὴν ὀρθότητα αὐτὴ τῆς πίστεώς τοῦ τὴν διακηρύττει καὶ τὴν μεταδίδει παντοῦ: «Ραββί, σὺ εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ». Αὐτὴ ἡ ὀλιγόλογος διακήρυξις εἶναι ἡ συμπύκνωσις τῶν ὀρθοδόξων νοσημάτων τὰ ὀποῖα εἰς συνοδικοὺς ὄρους καὶ δὴ μὲ τὰ ἄρθρα τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως παρεδόθησαν νὰ γίνουιν κανόνες, βιώματα στὴν Ἐκκλησία ἀπὸ τοὺς πιστοὺς ὄλων τῶν ἐποχῶν καὶ ὄλων τῶν αἰῶνων.

Ἄς μείνωμε πιστοὶ στὴν ὀρθοδοξία. Τὰ ὀρθὰ δόγματα χαράσσουν ὀρθότητα βίου καὶ ἀποτελοῦν τὸ θεμέλιο τῆς θείας οἰκοδομῆς. Τὰ ὀρθὰ δόγματα κατασφαλίζουν τὸ πνευματικὸ πλοῦτο τῆς θείας τῆς ὑπερφυσικῆς Ἀποκαλύψεως καὶ παρέχουν τὴ βεβαιότητα τῆς σωτηρίας μας μέσα στὸ πέλαγος τοῦ ἰδιοτύπου πολυθεϊσμοῦ ὅστις τόσα ναυάγια ψυχῶν, ποὺ ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὴν ὀρθὴ πίστι τῶν Πατέρων μας, ἐξέβρασε στὶς ἐρημικὲς ἀκτὲς τῶν αἱρέσεων τῆς ἀπωλείας. Ἄς εἴμεθα, σὰν ὀρθόδοξοι χριστιανοί, συνεπεῖς πρὸς τὴν ἀγία μας αὐτὴ πίστι καὶ στὸ βίον μας, στὴν πρᾶξι. Ὁρ-

ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΑΓΙΟΙ ΤΟΠΟΙ

Ε' ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΕΤΟΣ ΔΡΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

1. Ὁ Ἰησοῦς διδάσκει τὴν Κυριακὴ Προσευχή.

Στὴν ἑορτὴ τοῦ Πάσχα, ποὺ στὸ μεταξὺ ἔφθασε, δὲν ἠθέλησε ν' ἀνέβῃ στὰ Ἱεροσόλυμα ὁ Κύριος. «Ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι» (Κεφ. ζ', 1), κι' ἔτσι προτίμησε νὰ περιοδεύσῃ στὴ Γαλιλαία, ὅπου συνέχισε τὴν φωτεινὴ καὶ ἀγία Του δρᾶσι. Βέβαια κι' ἐδῶ ἐχθροὶ Του ἀπ' τὴν φαρισαϊκοκρατία Τὸν περιτριγύριζαν κι' ἐπεδίωκαν νὰ Τὸν παγιδεύσουν στὰ λόγια, ἀλλ' ἔφευγαν κάθε φορὰ καταντροπιασμένοι.

Τὸ γεγονός ποὺ ἀναφέρομε ἐδῶ σὰν ἀξιοσπούδαστο εἶναι ἡ παράδοσις καὶ διδασκαλία ἀπ' τὸν Κύριο τῆς προσευχῆς, ποὺ φέρει ἔκτοτε τὴν ὀνομασίαν «Κυριακὴ Προσευχὴ».

Ὁ Κύριος προσευχόταν μόνος σὲ κάποιο ἀπόκεντρο πάντως μέρος. Ἀπὸ μακρὰ Τὸν ἔβλεπαν οἱ Δώδεκα καὶ ἄλλοι ἀπ' τοὺς Ἑβδομήκοντα. Φαίνεται πὼς ἓνας ἀπ' τοὺς τελευταίους Τὸν ἐπλησίασε, μετὰ τὴν προσευχὴ Του, καὶ Τὸν παρεκάλεσε· «Κύριε, διδάξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ» (Λουκ. ια', 1). Καὶ τότε ὁ Κύριος εἶπε· «Ὅταν προσεύχησθε λέγετε· Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς..... (Λουκ. ια', 2-4. Ματθ. ζ', 9-13).

Ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος λέγει πὼς τὴν προσευχὴ αὐτὴ τὴν

θοδοξία χωρὶς τὴν ὀρθοπραξίαν εἶναι Χριστὸς χωρὶς παράδεισο. Ἡ ἀγία μας ζωὴ ποὺ θὰ εἶναι τὸ περίλαμπρο, τὸ φωτεινὸ ντύμα τῆς ὀρθοδοξίας μας, θ' ἀποτελέσῃ τὴν καλλιτέρα ἀπολογία τῆς θειότητος τῆς θρησκείας μας, ἡ γλυκυτάτη ἔκφρασις τοῦ πνευματικοῦ της μεγαλείου, ἡ μὲ λαμπροτέρα φωνὴ τῆς σάλπιγγος διακηρυττομένη ἐπάνω ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῆς νεκρῆς, τῆς σάπιας πολιτείας τοῦ νεοειδωλολατρισμοῦ, γιὰ ν' ἀναστηθῇ ὁ νέος κόσμος, ὁ κόσμος τῆς χάριτος, πρὸς δόξαν τοῦ ὀνόματος τῆς Παναγίας Τριάδος.

Ἄρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΑΘ. ΚΑΛΥΒΑΣ

Ἱεροκλήρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος

ἐδίδαξε στὸ ὄρος τῶν Μακαρισμῶν, κατὰ τὴν μεγάλη καὶ βαρυσήμαντη ἐκείνη ὁμιλία Του. Ἄλλ' ἀνεξάρτητα ἀπ' αὐτὸ φαίνεται πὼς τὴν ἐπανελάβε τώρα, γιὰ νὰ δείξῃ πόσο σπουδαιότατη καὶ περιεκτικὴ εἶναι. Κατωτέρω παρατίθεται σὲ σύντομη ἐρμηνεῖα γιὰτι ὑποτίθεται πὼς αὐτοῦσια τὴν ξεύρει καὶ τὴν ἀπευθύνει πρὸς τὸν Θεὸν Πατέρα κάθε Χριστιανός, ὅπωςδῆποτε:

Πατέρα μας, πού μολονότι εἶσαι πανταχοῦ παρῶν ἐξαιρετικὰ ὁμως δείχνεις τὴν παρουσίᾳ Σου στὸν οὐρανό· ἄς ἀναγνωρισθῇ ἡ ἀγιότης σου ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους γιὰ νὰ δοξασθῇ μὲ τὴν ἀληθινὴ λατρεία τὸ πάντιμο ὄνομά Σου· ἄς ἔλθῃ κι' ἄς ἐπικρατήσῃ ἡ βασιλεία Σου στὴν ὁποία ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ γίνωμε πιστοὶ ὑπῆκοοι· ἄς γίνῃ τὸ θέλημά Σου καὶ στὴ γῆ ἀπ' ὅλους μας, ὅπως ἀκριβῶς γίνεται τοῦτο ἀπ' τοὺς ἀγγέλους στὸν οὐρανό· τὸν ἄρτο τὸν ἀναγκαῖο γιὰ τὴν συντήρησί μας δῶσέ μας σήμερα· καὶ συγχώρησέ μας ὅσα Σοῦ χρεωστοῦμε γιὰ τὶς πολλὰς μας ἁμαρτίες, ὅπως καὶ μεῖς τὸ ἴδιο κάνομε καὶ συγχωροῦμε αὐτοὺς πού μᾶς ἐζήμιωσαν μὲ ὅποιοδῆποτε τρόπο καὶ γι' αὐτὸ εἶναι χρεῶσταί μας· καὶ μὴ ἐπιτρέψῃς νὰ πέσωμε σὲ πειρασμό, ἀλλὰ σῶσέ μας ἀπὸ κάθε πονηρὸ τέχνασμα τοῦ διαβόλου· κι' ὅλα αὐτὰ τὰ ζητοῦμε ἀπὸ Σέ, γιὰτι εἶναι δική Σου ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

2. Ὁ Ἰησοῦς στὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος.

Γιὰ πρώτη φορά ὁ Κύριος βγαίνει ἔξω ἀπ' τὰ ὄρια τῆς Γαλιλαίας πρὸς τὰ μέρη τῆς Φοινίκης, καὶ ἐπισκέπτεται τὶς πόλεις τῆς Τύρου καὶ Σιδῶνα, στὶς ὁποῖες κατοικοῦσαν κατὰ κύριο λόγο εἰδωλολάτρεις.

Ποιὸς ἦταν ὁ λόγος πού ὁ Κύριος βγῆκε ἔξω ἀπ' τὰ ὄρια τῆς Παλαιστίνης; Βέβαια θὰ ἤθελε νὰ δείξῃ τὸν κοσμοπολιτικὸν χαρακτῆρα τῆς Ὁρησκείας Του, κατὰ τὴν ὁποία «οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην» (Γαλ. γ', 28). Ἀσφαλῶς ὁμως εἶχε ἀνάγκη γαλήνης καὶ ἡρεμίας, πού δὲν ἤμποροῦσε τώρα οὔτε στὴ Γαλιλαία νὰ εὕρῃ. Καὶ ἀκόμη θὰ εἶχε κατὰ νοῦ νὰ ἐκπαιδεύσῃ τοὺς μαθητάς Του. Γι' αὐτὸ ὁ Μᾶρκος γράφει «εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα ἤθελε γινῶναι καὶ οὐκ ἠδύνατο λαθεῖν» (Κεφ. ζ', 24).

Τὸ γεγονός εἶναι πὼς ἡ φήμη τοῦ Ἰησοῦ ἦταν γνωστὴ κι' ἐδῶ, εὐρύτατα διαδεδομένη. Καὶ ἀπόδειξις ἡ παρουσία τῆς ἑλληνοφώνου Συροφοίνισσας πού ἀκολουθοῦσε τὸν Ἰησοῦ κι' ἔκραζε μὲ πόνον· «ἐλέησόν με, Κύριε, υἱὲ Δαυὶδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται» (Ματθ. ιε', 22). Ἐκεῖνος ἐφαίνετο ἀσυγκίνητος σ' αὐτὲς τὶς παρακλήσεις τῆς. Καὶ τοῦτο γιὰτι ἤθελε νὰ δοκιμάσῃ τὴν πίστιν

καὶ τὰ αἰσθήματα τῶν μαθητῶν Του, ἀλλὰ καὶ τῆς Χαναanaίας φυσικά. Θέλου ἀράγε οἱ μαθηταὶ κι' ἐξω ἀπὸ τὸν Ἰουδαϊσμὸ νὰ ἐκχυθῆ ἡ χάρις τῆς σωτηρίας ποὺ προσφέρει Αὐτός; Δύσκολο τὸ ἐρώτημα, στὸ ὁποῖο φυσικά εἶναι ἀνίκανοι τώρα οἱ μαθηταὶ νὰ ἐμβαθύνουν. Πάντως Τὸν παρακαλοῦν νὰ τὴν ἐλεήσῃ. Ἡ ἐπιμονὴ ἐξ ἄλλου καὶ ἡ πίστις τῆς δυστυχισμένης γυναίκα θριαμβεύουν σὲ μιὰ περίφημη στιχομυθία μεταξύ της καὶ τοῦ Ἰησοῦ, ὁ Ὅποιος τὴν ἐπιβραβεύει μὲ τὴν ἐπιφώνησι «ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις! γεννηθῆτω σοι ὡς θέλεις. Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης» (Στιχ. 28).

3. Ὁ Ἰησοῦς στὴν Δεκαπόλι.

Εἶχε τὴν ὀνομασία αὐτὴ γιὰτι δέκα μικρὲς πόλεις στὴ χώρα ποὺ ἐκτείνεται ἀνατολικά τῆς Τιβεριάδος μέχρι τῆς Δαμασκοῦ, αποτελοῦσαν μία ἐνωμένη ὁμοσπονδία κι' εὐρίσκοντο στὸ μέρος τῆς Συρίας. Σπουδαιότερες ἀπ' αὐτὲς τίς πόλεις, ποὺ ἦταν ἀποικίαις τῶν Ἑλλήνων, εἶναι ἡ Σκυθόπολις, ἡ Φιλαδέλφεια, τὰ Γάδαρα, ἡ Πέλλα, τὰ Γέρασα, ἡ Ραφάνη, ἡ Δαμασκός.

Ὁ Κύριος ἀφοῦ στὴν Τύρο καὶ τὴ Σιδῶνα ἐκάθησε πολὺ ὀλίγο—κατὰ πᾶσαν πιθανότητα—γιὰτι ἡ συρροὴ τοῦ κόσμου καὶ ἰδιαίτερα τῶν Ἑθνικῶν δὲν Τὸν ἄφηνε νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν ὑψηλὸ Του σκοπὸ γιὰ τὸν ὁποῖο ἦλθε μέχρις ἐδῶ, ἔφυγε ἀνατολικά καὶ κατέφθασε στὴν περιοχὴ τῆς Δεκαπόλεως.

Μᾶς εἶναι γνωστὸν, ὅτι ἄλλοτε εἶχε ἐπισκεφθῆ τὰ Γάδαρα, ὅπου—στὰ ὄρια τῆς πόλεως—εἶχε θεραπεύσει ἓνα δαιμονιζόμενον (Λουκ. η', 26-38) καὶ τὰ Γέρασα, στὰ ὁποῖα ἠλευθέρωσε κατὰ τὸν Ματθαῖο δύο δαιμονισμένους (η', 28-34) κατὰ τὸν Μᾶρκο ἓνα (ε', 15). Γι' αὐτὸ τώρα μόλις ἐγίνε γνωστὴ ἡ ἀφιξίς του ἔσπευσαν πολλοὶ κι' ἔφεραν σ' Αὐτὸν ἀρρώστους, τοὺς ὁποίους ἐθεράπευσε. Ὁ Μᾶρκος διηγεῖται ἐκτενέστερα τὴν θεραπεία ἐνὸς κωφαλάου (ζ', 31-37).

Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶχε παραιτηθῆ τοῦ σκοποῦ Του. Ἄναζητώντας λοιπὸν ἡσυχία ἀνέβηκε στὸ λόφο ποὺ βλέπει πρὸς τὴν θάλασσα Γεννησαρέτ. Καὶ τὰ πλήθη ὅμως ἀπ' τὴν περιοχὴ τῆς Δεκαπόλεως Τὸν ἀκολούθησαν χωρὶς νὰ θέλουν ν' ἀπομακρυνθοῦν ἀπ' Αὐτόν. Τρεῖς μέρες πέρασαν κοντὰ Του. Πολλοὶ μάλιστα ἀπ' αὐτοὺς ἦταν νηστικοί. Γι' αὐτὸ ὁ Κύριος τοὺς λυπήθηκε κι' ἔκαμε νέο θαῦμα χορτασμοῦ των—κι' ἦταν τέσσαρες χιλιάδες ἄνδρες χωρὶς νὰ ὑπολογισθοῦν οἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά—μὲ τὴν εὐλογία ἐπτὰ ἄρτων καὶ ὀλίγων ψαριῶν, ἀπ' τὰ ὁποῖα καὶ στὸ τέλος περισσευσαν ἀρκετά! (βλ. Ματθ. ιε', 29-38. Μαρκ. η', 1-8).

Τὸ θαῦμα αὐτὸ μαζί με τὴν θεραπεία ἐπὶ τόπου ὄλων τῶν ἀσθε-
νῶν τους καὶ ἡ ἐξαίσιος διδασκαλία Του τοὺς ἔκαμαν καὶ ὅλοι αὐτοί,
ποὺ δὲν ἦσαν μόνο Ἰουδαῖοι, ἀλλὰ καὶ πάμπολλοι Ἐθνικοί, «ἐδό-
ξαν τὸν Θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ» (Ματθ. ιε', 31).

4. Ὁ Ἰησοῦς στὰ Μάγδαλα.

Τὰ Μάγδαλα εἶναι μιὰ πολίχνη παραλιακὴ τῆς λίμνης Τιβεριά-
δος, δυτικὰ τῆς Καπερναοῦμ. Ἀπ' ἐδῶ κατήγето ἡ Μαρία, ἡ
Μαγδαληνή, μαθήτρια ἀφωσιωμένη στὸν Κύριο ὕστερα ἀπ' τὴ
μεγάλῃ εὐεργεσία Του σ' αὐτὴν μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴ καὶ θεραπεία
τῆς ἀπ' τὰ ἑπτὰ δαιμόνια ποὺ τὴν ἐβασάνιζαν (Μαρκ. ιε', 9).

Ὁ Διδάσκαλος μετὰ τοὺς μαθητὰς Του ἦλθε σ' αὐτὴν ἀπ' τὴ
θάλασσα μετὰ πλοῖο. Σὲ λίγο κατέφθασαν ἐκεῖ καὶ οἱ Φαρισαῖοι καὶ
οἱ Σαδδουκαῖοι γιὰ νὰ τὸν πειράξουν κατὰ τέτοιο τρόπο ποὺ νὰ
τὸν ἐκθέσουν μπροστὰ στὸ λαὸ! Τοῦ ζήτησαν λοιπὸν κάποιο ση-
μάδι νὰ τοὺς δείξῃ πὼς εἶναι ἀληθινὰ ὁ Μεσσίας. Ἀλλ' Ἐκεῖνος
ἤξερε τοὺς καταχθόνιους σκοπούς τους. Γι' αὐτὸ τοὺς ἤλεγξε αὐστη-
ρὰ καὶ τοὺς εἶπε χαρακτηριστικὰ: ἀποτελεῖτε γενεὰ πονηρὴ καὶ
διστραμμένη, ποὺ ἐπίμονα ζητεῖ κάποιο σημαδιακὸ σημάδι ἐνῶ
τόσα καὶ τόσα μέχρι τώρα ἔγιναν καὶ κάνετε πὼς δὲν τὰ βλέπετε.
Τοῦτο μόνο λέγω· «σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον
Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου» (Ματθ. ιε', 4).

5. Ὁ Ἰησοῦς στὴ Βηθσαιδᾶ.

Ἀπ' τὰ Μάγδαλα ἔφυγε ἀμέσως ὁ Ἰησοῦς ἐγκαταλείψας τοὺς
ἀποστομωθέντας ἐχθρούς Του, ἐνῶ κατέστησε φεύγοντας προσε-
κτικὸς τοὺς μαθητὰς Του ἀπέναντί τους· «προσέχετε ἀπὸ τῆς
ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων» (Στιχ. 6).

Τὸ πλοῖο σὲ λίγο ἔφθασε νότια τῆς Καπερναοῦμ «ὅπου βρι-
σκόταν ἄλλοτε ἡ Βηθσαιδᾶ. Ἀπ' τὴν πόλι αὐτὴ κατήγοντο οἱ
Ἀπόστολοι Ἀνδρέας, Πέτρος, Φίλιππος. Στὸν τόπο ποὺ ἔκειτο τὸ
σπίτι τῶν πρώτων μαθητῶν τοῦ Κυρίου εἶχε κτίσει ἡ Ἁγία
Ἐλένη Ναό, τοῦ ὁποίου μόνο ἴχνη φαίνονται σήμερα.

Κατὰ τὴν σύντομη παραμονὴ Του ὁ Κύριος στὴ Βηθσαιδᾶ
ἐθεράπευσε ἓνα τυφλὸ (Μαρκ. η', 22-26).

6. Εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου.

Ὁ Ἰησοῦς μετὰ τοὺς μαθητὰς Του ἀπ' τὴν Βηθσαιδᾶ ἦλθαν στὰ
μέρη τῆς πόλεως Καισαρείας, ἡ ὁποία βρισκόταν κοντὰ στὶς πηγές
τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ καὶ στοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ἐρμών.
Ἦταν γνωστὴ σὰν «Καισαρεία τῆς Φιλίππου» γιὰτὶ ὁ τετράρχης
Φίλιππος-γιὸς τοῦ μεγάλου Ἡρώδη—τὴν εἶχε ἀνοικοδομήσει

καὶ πρὸς τιμὴν τοῦ Τιβερίου Καίσαρος τὴν εἶχε ὀνομάσει Καισάρεια.

Κατὰ τὴν διαδρομὴ ἀπήρθουνε στοὺς μαθητὰς Του τὴν ἐρώτησι: «τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;» Ποιὸς νομίζουν οἱ ἄνθρωποι πὼς εἶμαι ἐγώ; Οἱ μαθηταὶ ἔδωσαν τὴν ἀπάντησι με ἀκρίβεια. Ἄλλοι νομίζουν πὼς εἶσαι ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής. Ἄλλοι Σ' ἐκλαμβάνουν γιὰ τὸν προφήτη Ἡλία. Ἄλλοι Σὲ θεωροῦν γιὰ τὸν Ἰερεμία ἢ ἓνα Προφήτη ἀπ' ἐκείνους ποὺ ἔδρασαν τὴν παλαιὰ ἐποχὴ, καὶ τώρα ἀναστήθηκε!

Πόσο ἐσφαλμένη ἀντίληψι! Τὸν Μεσσία περίμεναν πολιτικὸ ἄνδρα, κοινωνικὸ ἐπαναστάτη, ἐθνικὸ ἐλευθερωτὴ. Τίποτε ἄλλο! Αὐτὴ ἡ ἰδέα γενικὰ ἐπικρατοῦσε. Κι' ἔτσι οἱ γραμματο-φαρισαῖοι με πείσμα ἠρνοῦντο νὰ Τὸν παραδεχοῦν γιὰ Μεσσία. Γι' αὐτὸ διαρκῶς βυσσοδομοῦσαν ἐναντίον Του. Γι' αὐτό, ὅπου ἤκούετο καμμιά ὁμολογία ἐσπευδαν νὰ προκαλέσουν φόβο καὶ τρόμο. Καὶ με τοὺς ἐγκαθέτους τοὺς διαστρέβλωναν τὰ πράγματα, τὴν ἀλήθεια πὼς ὁ Ἰησοῦς εἶναι «ὁ ἐπηγγελημένος Μεσσίας».

Καὶ σεῖς ποιὸς λέγετε πὼς εἶμαι; Σεῖς ποὺ καὶ τὴν διδασκαλία μου ἀκούσατε καὶ τὰ θαύματά μου εἶδατε, τί γνώμη ἐσηματίσατε δι' ἐμέ;

Ὁ Πέτρος με τὸν ἀσυγκράτητο αὐθορμητισμὸ καὶ ἐνθουσιασμὸ του πρόλαβε κι' ἔδωσε τὴν ἀπάντησι: «Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος» (Ματθ. ις', 16).

Ὁ Ἰησοῦς ἐδέχθη τὴν καλὴ αὐτὴ ὁμολογία καὶ ἐμακάρισε τὸν Πέτρο, γιὰτὶ ὁ οὐράνιος Πατέρας—ὄχι ἄνθρωπος—τὸν ἐφώτισε σὸ νὰ ἀπαντήσῃ ἔτσι. Γι' αὐτὸ σοῦ λέγω—τοῦ συνεπλήρωσε—πὼς σὺ εἶσαι Πέτρος καὶ ἐπάνω σ' αὐτὴν τὴν πέτρα τῆς πίστεως θὰ οἰκοδομήσω τὴν Ἐκκλησίαν μου, τὴν ὁποίαν σὰν αἰώνιο καὶ ἀθάνατο Καθίδρυμα δὲν θὰ κατανικήσουν ποτὲ ὁ θάνατος καὶ οἱ δυνάμεις ὄλες τοῦ κακοῦ κι' αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ Ἄδη (βλ. Στιχ. 17-18).

Ἰστέρα ἀπ' αὐτὰ ὁ Ἰησοῦς ἐβεβαιώθηκε πὼς οἱ μαθηταὶ Του θὰ ἠμπορέσουν νὰ συνεχίσουν τὸ ἔργο τῆς σωτηρίας. Τοὺς ἀπεκάλυψε πὼς πρέπει ν' ἀπέλθῃ στὰ Ἱεροσόλυμα. Ἐκεῖ πολλὰ θὰ ὑποστῇ, θὰ θανατωθῇ, ἀλλὰ θ' ἀναστηθῇ τὴν τρίτῃ ἡμέρα. Ἐκεῖνοι σ' αὐτὰ τ' ἀνέλπιστα, παραξενεύθηκαν. Καὶ ὁ Κύριος τοὺς ὠμίλησε γιὰ τὴν αὐταπάρησι, ποὺ πρέπει νὰ ἔχουν οἱ ὀπαδοί Του, γιὰ τὴν ἀνυπολόγιστη ἀξία τῆς ψυχῆς. «Τί ὠφελεῖται ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδίσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;» (Στιχ. 26).

(Συνεχίζεται.)

Ἀρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΒΙΤΑΛΗΣ
Ἱεροκλήρῳ Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως

«ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ»

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΨΥΧΩΦΕΛΕΙΣ ΕΠΙΣΤΑΣΕΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΛΕΥΪΤΙΚΟΥ

Υπὸ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τὰ θεωρούμενα μικρὰ κι' ἀδιάφορα παιδαγωγεῖ τὸν ἄνθρωπο στὸ ν' ἀποφεύγη καὶ τὰ μεγάλα.

Εἶναι καλὸ καὶ σωστό, καὶ μάλιστα ἀπαραίτητο, ν' ἀποφεύγη ὁ ἄνθρωπος κι' αὐτὰ ἀκόμα ποὺ μᾶς φαίνονται, ἐκ πρώτης ὄψεως, μικρὰ κι' ἀδιάφορα καὶ δῆθεν ἀνάξια λόγου· γιατί, μὲ τὸ νὰ τὰ παραβλέπουμε, μποροῦνε, σιγά-σιγά καὶ χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουμε, νὰ μᾶς παρασύρουνε σὲ μεγάλα καὶ βαρύτερα σφάλματα.

Καὶ στὴν Ἑβραϊκὴ νομοθεσία βρίσκομε πολλὰ τέτοια ποὺ ἀπαγορεύονταν στοὺς Ἰσραηλίτες, γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο· ἐπειδὴ δηλαδή, μὲ τὰ τέτοια, εὐκολα μποροῦσεν ἡ γενεὰ ἐκείνη νὰ ξεγλυστρήσῃ καὶ νὰ παραπέσῃ σὲ πολὺ μεγαλύτερα κακά· καὶ νὰ καταντήσῃ στὴν ἔσχατην ἀνομία κι' ἀσέβεια· «Ἄν πέσῃ, ὅταν θερίζῃς, κατάχαμα κάποιο στάχυ, νὰ μὴν τὸ σηκώσῃς· κι' ὅταν τρυγᾷς τ' ἀμπέλι σου καὶ πέσῃ καταγῆς κάποια ρῶγα, νὰ μὴν τὴν μαζέψῃς» (Λευίτ. ιθ', 9).

Τιποτένια καὶ μηδαμινὰ μᾶς φαίνονται τὰ τέτοια. Κι' ἀλήθεια, σὰν τὸ ἐξετάσῃς, δὲν εἶναι μεγάλα. Κι' ὅμως αὐτὰ τὰ μικρὰ πράγματα, ὅταν τὰ καταφρονέσῃ κανεὶς, τὸν ὀδηγοῦνε στὴν ἐγκατάλειψη τοῦ φτωχοῦ. Ὅταν ὅμως τὰ προσέχῃ καὶ τὰ φυλάγῃ, τὸν παιδαγωγοῦνε στὴν συμπόνια τοῦ φτωχοῦ· «Μὴν ἀναβάλλῃς νὰ δώσῃς ἀποβραδὺς τὸ μεροκάματο τοῦ ἀν-

θρώπου πού σου ἐδούλεψε, λέγοντάς του — αὔριο σέ πληρώνω» (Λευιτ. ιθ', 13).

Λίγη μᾶς φαίνεται ἡ ζημιὰ ἀπό τὴν ἀναβολὴν αὐτῆν. Κι' ὅμως ἡ ἀναβολὴ καὶ ἡ καθυστέρηση αὐτὴ μπορεῖ νὰ καταστήσῃ σ' ἀρπαγὴ καὶ σ' ἀδικία. «Μὴν σμίγῃς δύο ζῶα πού ἀνήκουνε σὲ διαφορετικὸν εἶδος· μὴν σπέρνῃς γεννήματα, ἢ ἄλλους διαφορετικοὺς καρπούς μέσα στ' ἀμπέλι σου· μὴ ντύνεσαι μὲ φορέματα πού εἶναι ὑφασμένα μὲ λογῆς λογῆς κλωστές». Ἀδιάφορα λογιάζονται ὅλα αὐτά, καὶ μικρὰ καὶ ἀσημαντα. Κι' ὅμως μᾶς ἀνοίγουνε διάπλατα τὸν δρόμο πρὸς τὴν φιλοχρηματία καὶ τὴν πλεονεξία· ἢ στὴν πολυτέλειά καὶ τὴν ματαιοδοξία. «Νὰ μὴν συμποσιάξῃς ἐπάνω σὲ ψηλὰ βουνὰ καὶ σὲ τοποθεσίεες ξέγναντες· μὴν κάνῃς πλεξοῦδες τὰ μαλλιά σου στὸ κεφάλι σου· νὰ μὴ δίνῃς διάφορο σχηματισμὸ στὰ γένια σου· μὴν κεντᾶς ἐπάνω στὸ δέρμα σου λογῆς λογῆς χαράγματα καὶ γράμματα» (Λευιτ. ιθ', 27).

Δὲν φαίνονται κι' αὐτὰ βαρειά, οὔτε καὶ εἶναι βέβαια ἐγκλήματα. Κι' ὅμως αὐτὰ καὶ τὰ τέτοια ὠδηγοῦσαν τὸ γένος τῶν Ἑβραίων στὶς δεισιδαιμονίες καὶ στὶς πλάνες τῶν Αἰγυπτίων καὶ τῶν Χανααίων, πού τὰ εἶχανε σὰν μέρος τῆς θρησκείας των. Κι' ὁ Θεὸς ἤθελε, μὲ τὴν ἀποχὴν ἀπ' αὐτὰ τὰ μικρὰ καὶ τιποτένια κι' ἀνάξια λόγου, νὰ προφυλάξῃ τὸ λαό του, ἀπὸ τὴν ἀσέβεια κι' ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρεία τῶν Ἑθνῶν ἐκείνων. «Κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα Αἰγύπτου, ἐν ἧ κατωκῆσατε ἐπ' αὐτῇ, οὐ ποιήσετε· καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα γῆς Χαναάν, εἰς ἣν εἰσάγω ὑμᾶς ἐκεῖ, οὐ ποιήσετε». Μὴν συμμορφώνεσθε μὲ τίς συνήθειες τῶν Αἰγυπτίων, πού στὴ χώρα τους ἐμείνατε πολὺν καιρό· κι' ἀποφεύγετε νὰ κάνετε αὐτὰ πού κάνουν οἱ Χανααῖοι, πού στὴ χώρα τους τώρα σᾶς ὀδηγῶ (Λευιτ. ιη', 3).

Πρέπει νάχη κανείς συνέπεια και τιμότητα σ' ότι επιχειρεί.

Τὸ νὰ ἐπιτηδεύεται ὁ ἄνθρωπος τὴν ἀφύσικη δημιουργία ἑνὸς τρίτου εἴδους, μὲ τὴν ἐπιμιξία δύο ζώων ποὺ ἀνήκουνε σὲ διαφορετικὸ γένος· τὸ νὰ σπέρνῃ γεννήματα, ἢ νὰ φυτεύῃ δέντρα μέσα στ' ἀμπέλια· ἢ τὸ νὰ ὑφαίνῃ ὑφάσματα καὶ νὰ κάνῃ φορέματα ἀνακατεύοντας τὸ μαλλὶ καὶ τὸ λινάρι· καὶ τὰ τρία αὐτὰ καὶ τὰ παρόμοιά τους τ' ἀπαγόρευεν ὁ Μωσαϊκὸς νόμος· «Τὰ κτήνη σου οὐ κατοχεύσεις ἑτεροζύγῳ· καὶ τὸν ἀμπελῶνά σου οὐ κατασπερεῖς διάφορον· καὶ ἱμάτιον ἐκ δύο ὑφασμένον, κίβδηλον, οὐκ ἐπιβαλεῖς σεαυτῷ» (Λευιτ. ιθ', 19).

Ἄραγε ἢ διάταξη τοῦ νόμου αὐτοῦ ἀπέβλεπε, κατὰ πρῶτο καὶ κυριώτατο λόγο, στὸ ν' ἀπαγορεύσῃ μονάχα αὐτὰ τὰ τρία ποὺ τ' ἀναφέρει ὀνομαστικά; Μήπως ἀπέφευγαν οἱ Ἑβραῖοι νὰ κάθωνται ἐπάνω σὲ ἡμίονους; Ἡ μήπως δὲν εἶναι χίλιων εἰδῶν φυτὰ καὶ χορταρικά καὶ λουλούδια φυτευμένα ἀνάκατα καὶ μαζὶ μέσα στοὺς ὠραιότατους κήπους τοῦ Σολομώντα· κι' ἀκόμα καὶ μέσα σ' αὐτὸν τὸν Παράδεισο; Καὶ τί ἄλλο ἦτανε λοιπὸν οἱ κινήτες ἀ ν α δ ε ν δ ρ ά δ ε ς, ποὺ γι' αὐτὲς συχνὰ μιλεῖ ἡ Παλαιὰ Γραφή, παρὰ κληματαριῆς ποὺ ἐστηρίζονταν κι' ἐπεριπλέκονταν ἐπάνω σὲ δένδρα κι' ἀνέβαιναν κι' ἐκυμάτιζαν ψηλά; Ἐπειτα καὶ τῆς Ἱερᾶς Σκηνῆς τὰ ὑφάσματα καθὼς καὶ οἱ στολὲς τῶν Ἀρχιερέων δὲν ἦσαν κι' αὐτὲς ὑφασμένες ἀπὸ διαφορετικὲς καὶ μὲ λογῆς λογῆς χρώματα κλωστές;

Ἐγὼ λοιπὸν νομίζω, πὼς ὅλα τὰ τέτοια παραγγέλματα πρέπει νὰ τὰ ἐννοοῦμε μὲ τρόπο συμβολικόν· κι' ὅτι ὁ κύριος στόχος τους κι' ὁ καθαυτὸ σκοπὸς τους ἦτανε νὰ ἐπηρεάσουνε τὰ ἦθη καὶ τὶς συνήθειες τῶν Ἑβραίων. Κι' ἔτσι τὸ ἐξηγεῖ κι' ὁ ἱερὸς Θεοδώρητος «Διδάσκει — λέγει — τὰ νοητά... διδάσκει πράξεις ἐναντίας μηδαμῶς ἐπιτηδεύειν. Ὅτι γὰρ οὐ τὸ ἱμά-

τιον κίβδηλον ἦν, ἀλλὰ τὴν πρᾶξιν διὰ τούτου δηλοῖ, μαρτυρεῖ τῆς Σκηνῆς τὰ καλύμματα, ἐκ διαφόρων κατασκευασθέντα νημάτων».

Καὶ μὲ τίς ἐντολὴς αὐτὴς τοῦ νόμου, τίποτες ἄλλο δὲν διδασκόμεθα, παρὰ ὅτι ἡ πραγματικὴ εὐσέβεια καὶ ἡ ἀληθινὴ λατρεία τοῦ Θεοῦ ἀπαιτεῖ, νᾶναι ὁ καθένας μας ἀπλός, καὶ τίμιος, καὶ ἀνεπιτήδευτος, καὶ ἄδολος, καὶ ἀνυπόκριτος καὶ νᾶναι συνεπὴς πάντα του πρὸς τὸ χρέος του, χωρὶς νὰ φανερώνεται δίβουλος καὶ διπλοπρόσωπος. Ἄλλὰ νᾶχη χαρακτῆρα σταθερὸ καὶ ἀμετακίνητο, δίχως πολυπραγμοσύνη καὶ χωρὶς ν' ἀλλάζῃ κάθε τόσο τίς συνήθειές του καὶ τὰ ἦθη του, ὅπως τὸ κάνουν οἱ ἄστατοι καὶ οἱ πανοῦργοι. Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νᾶναι πάντα του ὁ ἴδιος· καὶ νᾶναι πιστός, ἴσιος, καὶ τίμιος σὲ κάθε του ἐκδήλωσι.

Ἄπροσδόκητη ἀπαγόρευση ἀκολασίας.

Ἦτανε λοιπὸν ἀνάγκη νὰ δοθῇ στὸν ἄνθρωπον ἓνα τέτοιο παράγγελμα; Ἦτανε λοιπὸν παραίτητο νὰ μῆν ἓνας τέτοιος παράλογος νόμος; τὸ νὰ μὴν εἶναι δηλαδὴ ἀνεκτὸ νὰ συνεργῆ ἓνας πατέρας ἢ μιὰ μητέρα στὸ νὰ καταπορνεύεται τὸ κορίτσι τους, πού τὸ ἐγέννησαν; Εἶναι λοιπὸν δυνατὸ νὰ βρεθοῦνε στὸν κόσμον τέτοιοι γονεῖς;

Ἄλλοίμονον! Ἰστοροῦνε πραγματικά, πὼς οἱ Βαβυλώνιοι εἶχανε ἔκπαλαι τὴ συνήθεια, σὲ κάποια γιορτὴ καὶ σὲ κάποιο πανηγύρι τους, πού κάθε χρόνο ἐγινότανε νὰ παρουσιάζουνε τίς γυναῖκές τους καὶ τὰ κορίτσια τους στοὺς ναοὺς τῆς δικῆς τους θεᾶς Ἀφροδίτης, γιὰ νὰ ἐκπορνεύωνται ἐκεῖ, μὲ τὸν τυχόντα, καὶ μὲ τὸν καθένα πού ἤθελε καὶ πού μπορούσε νὰ πληρώσῃ γι' αὐτὸ τὰ χρήματα πού ἐζητούσανε!

Καὶ βέβαια τὴν παραλογώτατη καὶ αἰσχροτάτην αὐτὴ συνήθεια, δύσκολα τὴν πιστεύουνε μερικοὶ ἀπὸ

τούς νεώτερους ιστοριογράφους μας, (ἂν καὶ σ' ἄλλα ζητήματα δὲν φανερόνται στὰ συγγράμματά τους τόσο φρόνιμοι καὶ ντροπαλοί)· γιατί δύσκολο εἶναι πραγματικά νὰ πιστέψῃ κανένας μιὰ τέτοιαν αἰσχρουργία. Καὶ τόσο μεγάλη εἶναι μιὰ τέτοια βδελυγμία καὶ ξεδιαντροπιά, πού ἀναγκάζεται νὰ δικαιώσῃ κανεὶς αὐτοὺς πού ἀμφιβάλλουνε. Ἡ ἐντολικὴ ὅμως ἀπαγόρευση τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς φανερώνει καὶ ἀποδείχνει, πὼς πραγματικά μπορεῖ νὰ ξεπέσῃ ὁ λογικὸς ἄνθρωπος σὲ μιὰ τέτοια κτηνωδία. Γιατί πὼς ἀλλοιώτικα θ' ἀπαγορευότανε στοὺς Ἑβραίους τόσο ρητὰ καὶ τόσο κατηγορηματικά τὸ ἀτόπημα αὐτό; «Οὐ βεβηλώσεις τὴν θυγατέρα σου ἐμπορνεῦσαι αὐτήν» (Λευϊτ. ιθ', 29). Συμπεραίνομε λοιπόν, πὼς δὲν ἦτανε ἀπίθανο νὰ συμβῆ καὶ μεταξύ τους ἓνα τέτοιο πρᾶγμα, καὶ γι' αὐτὸ καὶ τ' ἀπαγόρευσεν ὁ ἱερὸς νόμος.

Ἄλλ' ἂν δὲν ἦτανε ἀπίθανο νὰ σημειωθῆ μιὰ τέτοια ὑπερβολικὴ αἰσχροσύνη καὶ διαστροφή ἀνάμεσα στοὺς Ἑβραίους, καὶ νὰ καταντήσῃ ἓνας πατέρας, ἢ μιὰ μάνα, νὰ παραδίνουν θεληματικά τους τὴν κόρη τους στὴν ἀσέλγεια καὶ στὴν ἀκολασία σ' ἓναν ὁποιοδήποτε πόρνο, ἦτανε τάχα ἀπίστευτο ἓνα τέτοιο ἀνοσιούργημα νὰ γίνῃ καὶ μεταξύ Χριστιανῶν; Ἡ—γιὰ νὰ ἐκφρασθῶ ἐλευθερώτερα αὐτὸ πού ὑποπτεύω—εἶναι τάχα τόσο σπάνιο καὶ τόσο ἀπίστευτο κ' ἀνήκουστο ἓνα τέτοιο ἀνόμημα; Πὼς νὰ δικαιολογήσῃ λοιπόν κανεὶς τὴν ἄστροργη στοργὴ καὶ τὴν ἐπιπολαιότατην ἐπιείκεια, πού φανερόνουνε καὶ σήμερα μερικοὶ γονεῖς στὶς θυγατέρες τους; Τί νὰ εἰπῆ κανεὶς γιὰ τὴν ξεγνοιασιά καὶ τὴν ἀδιαφορία καὶ τὴν ἀξιοκατάκριτη ἀπροσεξία πού δείχνουν γιὰ τὴν ἀνατροφή τους; Τὴν ἀπόλυτην ἐλευθερία πού χαρίζουνε στὰ παρθενικά τους ἀκόμα κορίτσια; Ἡ τὰ ἄσεμνα λόγια, τὰ κουνήματα καὶ τὰ σιχαμερὰ καμώματα πού τοὺς ἐπιτρέπουνε; Ἡ γιὰ τὰ κτυπητὰ στολίδια καὶ τὰ λογιῆς λογιῆς κοσμήματα πού

μ' αὐτὰ τὰ στολιζουने καὶ τὰ ἐξωραΐζουने; Ἡ γιὰ τὶς παρουσιάσεις καὶ τὶς διάφορες ἐπιδείξεις, μὲ τὶς ὀποῖες τὰ διαπομπεύουने; Ἡ γιὰ τὶς ξέθαρρες καὶ ἀνεμπόδιστες συντυχίες καὶ συναναστροφές, πού ἀπαρτήρητα τοὺς ἐπιτρέπουने, μὲ τὸν ὅποιοδῆποτε τυχόντα, ἢ τυχούσα; Ὡ! ἄς μείνω ἕως ἐδῶ. Κι' ἄς προσθέσω μονάχα τὸ συνηθισμένον αὐτὸ μόνον ἐπιφώνημα. Ὡ ἦ θη! Ὡ καιροί!

Ὅλα αὐτὰ πού εἶπα παραπάνω, καὶ πού δυστυχῶς γίνονται, τί ἄλλο φανερώουने, παρακαλῶ, παρὰ ὅτι πολλοὶ Χριστιανοὶ παραδίνουने τὰ κορίτσια τοὺς στήν ἐκπόρνευση, ἢ ὅτι τὰ προάγουने καὶ τὰ προετοιμάζουने σ' αὐτό; ὅταν καταντήση τὸ κακὸ σ' ἓνα τέτοιο σημεῖο, ἄς μὴν ἀμφιβάλλη κανεῖς, πὼς μπορεῖ νὰ φθάση σὲ λίγο καὶ στὰ ἄκρα.

Τὰ ρεύματα τῆς ξαδιαντροπιᾶς καὶ τῆς ἀκολασίας ἐπλημμυρίσανε σ' ἐκεῖνη τὴν οἰκογένεια κι' ἐγέμισαν ἀπὸ βρωμιές κι' ἀπὸ ρυπαρότητες τὸ σπιτικὸ ἐκεῖνο. Μὰ τί λέω; τὸ σπιτικὸ ἐκεῖνο μονάχα; Ὅχι! Ὅλη τὴν γειτονιά! κι' ὅλη τὴν πολιτεία! κι' ὅλη τὴ γῆ! Τὸ λέει — ἐπὶ λέξει — τὸ παράγγελμα τοῦ Λευϊτικοῦ πού ἐρμηνεύουμε: «Οὐ βεβηλώσεις τὴν θυγατέρα σου ἐκπορνεῦσαι αὐτήν· καὶ οὐκ ἐκπορνεύσει ἡ γῆ, καὶ πλησθήσεται ἀνομίας».

Ὅταν τὸ κακὸ φθάση σὲ τέτοιαν ἀδιαντροπιάν, ὥστε οἱ γονεῖς ν' ἀνοίγουने πορνοστάσια γιὰ τὰ κορίτσια τοὺς, τότες οἱ ἄνθρωποι καταντοῦने, ὅπως τὴν ἐποχὴ τοῦ Νῶε, σάρκες μονάχα. (Οὐ μὴ καταμείνη τὸ τοῦ Θεοῦ Πνεῦμα ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις· ἐκπορνεύσει ἡ γῆ· ἡ γῆ πλησθήσεται ἀνομίας). Τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους· ἐκπορνεύεται ἡ γῆ· καὶ πλημμυρίζει ἀπὸ τὴν ἁμαρτία (Γεν. στί, 3, 11). Καὶ τέτοια γῆ ἀξίζει τὴν φωτιά, πού ἔκαψε τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορα! Ἐγὼ πιστεύω, πὼς ἓνα μέσα στὰ

πολλά και φοβερὰ και μεγάλα ἀνομήματα κι' ἀνοσιουργήματα τῶν Σοδομιτῶν ἦτανε κι' αὐτό, πού ἐκτραγωδοῦμε τώρα· ὅτι δηλαδή παράδιναν θεληματικά τους οἱ γονεῖς τὰ κορίτσια τους γιὰ νὰ ἐκπορνεύωνται μὲ τὸν καθένα. Καὶ τὴν ὑποψία μου αὐτὴν τὴν στηρίζω στὸ ὅτι σ' ἓνα Ἔθνος, τόσο διεστραμμένο και διεφθαρμένο, δὲν θάτανε καθόλου δύσκολη και μιὰ τέτοια ἀθεμιτουργία. Ἀλλὰ κυρίως τὴν στηρίζω στὴν ὑπόσχεση πού ἔδωκεν ὁ ἐνάρετος Λῶτ στοὺς Σοδομίτες, νὰ παραδώσῃ τὰ κορίτσια του σ' αὐτούς, νὰ τὰ κάνουνε ὅτι θέλουνε· «Χρᾶσθε αὐταῖς, καθὰ ἂν ἀρέσκοι ὑμῖν» (Γεν. ιθ', 8).

Τῶπραξεν αὐτὸ ὁ Λῶτ, γιὰ νὰ προστατέψῃ τοὺς ἄνδρες πού ἐφιλοξενοῦσεν ἀπὸ τὴν καταφρόνηση, τὴν κακοπάθεια και τὴν κακουργία τῶν Σοδομιτῶν ἐκείνων. Καὶ ἡ πρόθεσή του ἦτανε, νὰ ἐμποδίσῃ μ' ἓνα κακό, ἓνα ἄλλο, πού τὸ ἐλόγιαζε μεγαλύτερο και χειρότερο. Συμπεραίνω ὅμως, πῶς ποτέ του δὲν θὰ ξεστόμιζεν ἓνα τέτοιο λόγον, ἂν δὲν ἤξερε, πῶς ἡ αἰσχρολογία αὐτὴ συνηθίζοταν ἀνάμεσα στοὺς Σοδομίτες πού ἔμενε· νὰ παραδίνουνε δηλαδή εὐκολα οἱ γονεῖς στὴν πορνεία τὰ κορίτσια τους.

Ὅτι ὅμως κι' ἂν συνέβαινε γι' αὐτό, πού τώρα τὸ συμπεραίνουμε μονάχα, ἀδίστακτα ὑποστηρίζω και τὸ πιστεύω, πῶς οἱ φλόγες πού ἔκαψαν τὰ Γόμορα ἢ κι' ἄλλες, πολὺ φοβερῶτερες ἀκόμη, ἐτοιμάζονται ἀπὸ τὸν Θεὸ γιὰ τὰ σπίτια ἐκεῖνα και γιὰ τὶς Πολιτεῖες ἐκεῖνες, πού οἱ ἴδιοι οἱ γονεῖς γίνονται προαγωγοὶ ἢ παραίτιοι—μ' ὅποιοδῆποτε τρόπο—στὸ νὰ ἐκπορνεύωνται τὰ κορίτσια τους.

Ἀπόδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον:
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
Ὀδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθῆναι. - Τηλ. 227.689.

Εἰς τὸ πλαίσιο τοῦ πανορθοδόξου ἑορτασμοῦ

Ἡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΟΡΤΑΖΕΙ ΤΑ ΧΙΛΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΩΣ ΕΚΔΗΛΩΣΙΝ ΤΙΜΗΣ & ΣΕΒΑΣΜΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΙΔΕΑΝ ΤΟΥ Ἡ ΑΝΑΒΑΠΤΙΣΙΣ ΤΟΥ ΨΥΧΙΚΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Τὸ ἑλληνοχριστιανικὸν πνεῦ-
μα καὶ ἡ βυζαντινὴ ἐποχὴ

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ μαζί της ὁλόκληρος ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἑορτάζει τὰ χίλια χρόνια τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Πρόκειται περὶ ἑορτασμοῦ μὲ μεγάλην σημασίαν καὶ ἀπροσμέτρητο περιεχόμενον. Δὲν πανηγυρίζει τὴν χιλιόχρονον ἐπέτειόν του ἓνα κτιριακὸ συγκρότημα ἢ μιὰ ζωὴ πολυποίκιλη καὶ παραχώδης. Ἐορτάζει μιὰ μεγάλην ἰδέαν ποῦ εἶναι συνδεδεμένη στενώτατα μὲ τὴν ἑλληνικὴν ἱστορίαν καὶ τὸν ἑλληνικὸν πολιτισμόν. Ὁ Ἄθως ἐστάθηκε σὲ πέρασμα τῶν αἰώνων τοῦ βίου του ὡς ἓνα μεγάλο φωτεινὸ σύμβολο καὶ ἓνας ἑλληνοχριστιανικὸς σταθμὸς ἀπὸ τοὺς ὀλίγους. Ἡ κορυφὴ του ἐγγίζουσα πρὸς τοὺς οὐρανίους κόσμους ἐστάθηκε ἀκλόνητη γιὰ νὰ ἀγκαλιάζῃ ἀπὸ τὸ ὕψος της ἓνα κόσμον εἰς τὸ πλαίσιο τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἐκπολιτιστικῆς ἀτμοσφαιρας. Καὶ ὁ κόσμος αὐτὸς ὑπῆρξε ἀπὸ παλαιότερα χρόνια ὁ ἑλληνικὸς. Πρὸς τὸν Ἄθω ἐστράφησαν δι' αὐτὸ πάντοτε οἱ παλμοὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ ἱστορία του ἢ χριστιανικὴ καὶ ἡ ἑλληνικὴ ἔστερέωσε τὸν τόπον αὐτὸ τοῦ πανελληνίου προσκυνήματος. Μνημεῖον ἀπαραμίλλου αἰγλης καὶ ἐκπάγλου ἀκτινοβολίας, ἀποτελεῖ πράγματι ἀκρόπολιν ὑπερτέραν τῆς Ἀκροπόλεως τοῦ κλασσικοῦ πολιτισμοῦ διότι συνέβαλε εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ ὅσον καμμιὰ ἄλλη δύναμις. Μιὰ ἀσάλευτη γέφυρα, τὸ Ἅγιον Ὄρος, ποῦ μὲ τὴν χιλιόχρονην ζωὴν του κατῶρθωσε πάντοτε σὲ ὅλες τὶς περιπτώσεις νὰ μεταφέρῃ ἀπὸ τὴν γῆνιν ἀτμόσφαιρα πρὸς τὸν οὐράνιον κόσμον καὶ τὸ κάλλος αὐτοῦ. Ποιὸς μένει πράγματι κατὰ τὸν ποιητὴ τόσο κοντὰ στ' ἀστέρια, τόσο κοντὰ στὶς ζοφερὰς ἀβύσσους! Ἡ διὰ μυστικῆς θεωρίας καὶ ἡσυχίας ἀνοδος τῶν βαθμίδων τῆς ἐνώσεως μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ἀγιότης τῆς ζωῆς ἀποτελοῦν τὸ μυστικὸ ἄρωμα τῆς ἀγιωσύνης. Ὁ Νικηφόρος Γρηγορᾶς, περιγράφων τὴν ὁμορφίαν τῆς φύσεως τοῦ Ἄθω τονίζει ὅτι ἡ κορυφὴ του ὀμιλεῖ μὲ τὶς ἀκτίνες τοῦ ἡλίου καὶ ὅτι ἂν ὑπάρχη μιὰ χώρα τοῦ κόσμου ἀξία μεγάλου θαυμασμοῦ ἢ χώρα αὐτὴ εἶναι τὸ ὄρος Ἄθως. Παντοῦ εἰς

τὸν τόπον αὐτὸν τοῦ μοναχισμοῦ ὀργιάζει ἡ φύσις κοῖ ἡ βλάστησις
καὶ κυριαρχεῖ ἡ σεμνότης τοῦ ἤθους, ἡ εὐγένεια καὶ ἡ δικαιοσύνη.
Μιὰ πραγματικὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἐπὶ τῆς γῆς. Τὴν ὁμορφίαν
αὐτὴν τῆς φύσεως ζωγραφίζει ἄλλος ποιητὴς μὲ τοὺς στίχους του:

Κρυσταλλωμένε Ἄθωνα, τὸ ὕψος σου θαυμάζω
Καὶ βλέπων σε, τὴν δεξιάν τοῦ πλάστου σου δοξάζω.
Καθὼς ὁ πρῶτος ἄνθρωπος τῆς κτίσεως ἀρχαῖος
Σὺ πρῶτος ἔλαβες ζωὴν καὶ θέλεις τελευταῖος
προσφέρει τὸν αὐχένα σου στὸν αἰμοβόρο χρόνο.

Σπανίως πράγματι εἰς τὸν πλανήτη μας εἶναι δυνατὸν οἰαδήποτε
χώρα νὰ παρουσιάσῃ τὸ κάλλος τῆς χερσονήσου τοῦ Ἄθω μὲ τὶς
καλλιεργημένους ἐκτάσεις τῆς, τὶς πηγές τῆς, τὰ κελαριστὰ νερὰ καὶ
μὲ τὸν ἀτελεύτητο ὀρίζοντα τοῦ κυανοῦ ἐπάνω, πρασίνου κάτω καὶ
γλαυκοῦ γύρω. Ἐνας ἐπιβάλλον καὶ συγκινῶν ὕψος ἡ φύσις
τοῦ Ἄθω. Καὶ δι' αὐτὸ ἀποτελεῖ σήμερον ὄχι ἀπλοῦν ἐνδιαιτήμα
ἰδιῶλων πολυθείας, ἀλλὰ κατοικητήριον ἐνὸς Θεοῦ

Ἀκλόνητο στὸ πέρασμα τῶν αἰώνων τὸ Ἅγιον Ὄρος. Ἡ ἀρχαία
μυθολογία ἀναφέρει ὅτι ὁ γίγας Ἄθως ἐξεσφενδόνισε κατὰ τῶν
ἀρχαίων θεῶν «ὡς κοῦφον λίθον» τὸ σημερινὸν ὄρος. Πολύμορφος
ἔκτοτε ἡ ἱστορία του. Ὁ Ἄθως κατέστη ὀνομαστὸς παλαιότερα
ἀπὸ τὴν καταστροφή τῶν τριακοσίων πλοίων τοῦ Μαρδονίου
καὶ εἴκοσι χιλιάδων βαρβάρων, ἐναντίον τῶν ὁποίων ἐξαπέλυσε
τοὺς παντοίους ἀνέμους του καὶ ἀναταράξας τὴν θάλασσαν κατε-
πόντισε αὐτανδρα τὰ πλοῖα αὐτά. Παρόμοιο ἀτύχημα ὑπέστη καὶ ὁ
Λακεδαιμόνιος ναύαρχος Ἐπικλῆς, τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ στόλου
του ὁποῖο συνετρίβη ἐπάνω στοὺς ἀγρίους βράχους τοῦ Ἄθω.
Εὐτυχέστερος ὁ Κλέων περιέπλευσε αὐτὸν χωρὶς νὰ ὑποστῇ οὐδε-
μίαν βλάβην.

Ἄλλ' ἡ ἱστορία τοῦ Ἄθω ἡ χρονολογουμένη ἀπὸ τῶν μυθικῶν
καὶ προχριστιανικῶν χρόνων συνδέεται μὲ τὴν βυζαντινὴν ἑλληνο-
χριστιανικὴν ἱστορίαν καὶ παράδοσιν. Καὶ ὅλη ἡ αἴγλη τοῦ ἱεροῦ
αὐτοῦ τόπου ἔχει τὴν προέλευσίν της ἀπὸ τοὺς ἑλληνοχριστιανικοὺς
χρόνους καὶ ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τοῦ Βυζαντίου. Μιὰ βραχεῖα ἔστω
ἐπίσκεψις στὸ Ἅγιον Ὄρος εἶναι ἀρκετὴ ἴσως γιὰ νὰ δοκιμάσῃ συγ-
κλονιστικὸν παλμὸν ἡ ἑλληνικὴ καρδιά. Ἡ παρακολούθησις τῶν
ὄλονυκτίων ἀγρυπνιῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀκολουθιῶν, λιτανειῶν καὶ

καθημερινῶν λειτουργιῶν, κατὰ τὰς ὁποίας ἱεροδιάκονοι καὶ ἱερομόναχοι μνημονεύουν τὰ ὀνόματα τῶν βασιλέων τοῦ Βυζαντίου Νικηφόρου Φωκά, Ἰωάννου Τσιμισκή, Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου, Ἀνδρονίκου καὶ Ἰωάννου τῶν Παλαιολόγων, Πουλχερίας καὶ Ἀρκαδίου, Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ ἄλλων κτητόρων καὶ ἀνακαινιστῶν τῶν μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους, δημιουργεῖ ἐκπληξιν καὶ βαθεῖαν συγκίνησιν ὡς ἀναπόλησιν τοῦ μεγαλείου τοῦ Ἔθνους μας ὡς ἑλληνικοῦ καὶ ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ. Τὴν ὄλην εἰκόνα καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἁγίου Ὄρους συνθέτουν τὸ πλῆθος τῶν παραδόσεων καὶ τὰ ἀκατάλυτα δείγματα ἑνὸς πολιτισμοῦ καὶ μιᾶς πνευματικῆς καὶ χριστιανικῆς ζωῆς. Λιμὴν ψυχῶν καὶ ἔθνικόν θησαυροφυλάκιον, θεματοφύλαξ παραδόσεων καὶ τμῆμα τῆς πατρίδος ὅπου συνεχίζεται ἡ βυζαντινὴ παράδοσις ἀμετάβλητη. Βιβλία, παραδόσεις, διασωζόμενα χειρόγραφα καὶ μελέτες εἰδικῶν ἐπιστημόνων μαρτυροῦν τὸ γεγονός ὅτι κατὰ τὸν μεσαίωνα τὸ Ἅγιον Ὄρος ὑπήρξε τὸ κέντρον καὶ διετήρησε τὸν ἑλληνικὸ ὀρθόδοξο βίον, τὰς τέχνας καὶ τὰ γράμματα καὶ ἐχρησίμεισε καταφύγιον στοὺς χρόνους τῆς δουλείας. Ὁ μοναχισμὸς προσέφερε τὴν μεγαλειτέραν καὶ πλέον πολῦτιμον συμβολὴν τοῦ εἰς τὴν ἐκπολιτιστικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Τὰ διάφορα πνευματικὰ βιώματα τοῦ μοναχισμοῦ ὑπῆρέτησαν καὶ ἐθεράπευσαν ὅλας τὰς εὐγενεῖς ἐκφάνσεις καὶ ἐκδηλώσεις τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ μεταφυσικοῦ συνοισθήματος. Κέντρα μεγάλης πνευματικῆς ἀκτινοβολίας αἱ μοναὶ τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ ὄρους. Ἔστια ψυχικῆς ἀναζωπυρώσεως καὶ ἐργαστήρια κοινωνικῆς δράσεως καὶ φιλανθρωπικῆς ζωῆς. Τόση δὲ ὑπῆρξε ἡ γοητεία καὶ ἡ ἀκτινοβολία τὴν ὁποίαν ἤσκησε τὸ μοναχικὸν σχῆμα, ὥστε αὐτοκράτορες ἀντήλλαξαν μὲ αὐτὸ τὴν βασιλικὴν ἀλουργίδα των καὶ ἐπροτίμησαν τὸ ἐρημητήριον καὶ τὸ καταφύγιον τοῦ ἀπλοῦ ἀσκητοῦ ἀπὸ τὰ πολυτελῆ ἀνάκτορά των. Ἡ παράδοσις τῶν ἀγιορειτῶν ἀναφέρει ὅτι ὁ Χριστὸς μετὰ τὴν Ἀνάστασίν του ἐδῶρξε τὸν Ἄθωνα εἰς τὴν Θεομήτορα Παρθένον. Ἦταν περιοχὴ πού ἐλατρεύοντο τὰ εἰδωλα καὶ ἦταν οἱ κάτοικοί της λάτραι τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν θεοτήτων. Ταξιδεύοντας ἡ Παναγία μὲ τὸν ἀγαπημένον μαθητὴ τοῦ Χριστοῦ Ἰωάννη γιὰ τὴν Κύπρον πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Λαζάρου ἀνεκάλυψε τὸ Ὄρος, ὅπως ἔλέγετο τότε. Τὸ καράβι ὁμως πού τοὺς μετέφερε, καθὼς ἀναφέρει ἡ παράδοσις συνήνησε τρομερὴν τρικυμίαν καὶ ἀναγκάσθηκε νὰ ἀράξη στὴν ἀκτὴ ὅπου εὐρίσκεται σήμερον ἡ μονὴ τῶν Ἰβήρων. Οἱ κάτοικοι πού εἶδαν νὰ ἀράξη τὸ καράβι τὴν ὥραν πού ἐώρταζαν συγκεντρωμένοι γύρω ἀπὸ τὰ εἰδωλά τους ἔπεσαν καὶ προσκύνησαν γεμᾶτοι δέος τὴν Παναγίαν. Πίστεψαν ὅτι ἦταν ἡ μητέρα τοῦ Θεοῦ καὶ ἔγιναν χριστιανοί. Ἐγκρέμισαν τὰ εἰδωλα ἀπὸ τὰ βῆθρα τους,

ἐθρυμμάτισαν τὰ μάρμαρα τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνα κι' ἐπάνω στὰ ἐρείπιά του δὲν ἐβράδυναν νὰ ἀνεγείρουν ἐκκλησίαν ἀφιερωμένην στὴν Παναγία. Ἀπὸ τότε τὰ εἰκονίσματα πῆραν βασιλικὴ θέσι στὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ ἔδωσαν σ' αὐτὰ οἱ μοναχοὶ πλεῖστα ὄσα ὀνόματα. Ἐκτοτε ἡ ἱστορία τοῦ Ἁγίου Ὄρους παρουσιάζεται φωτισμένη μὲ πλῆθος γεγονότων κάθε μορφῆς. Οἱ πολῦτιμοὶ θησαυροὶ τοῦ προκαλοῦν τὴν ἐκπληξι καὶ τὸν θαυμασμό καὶ θαυμάζει κανεὶς ἀκόμη τὴν πνευματικὴ καὶ καλλιτεχνικὴν πρόοδον ποὺ συνετελέσθη κατὰ τὴν χιλιόχρονη αὐτὴ ζωὴ τοῦ ἱεροῦ τόπου τῶν μοναχῶν. Ἡ ἀπαράμιλλος ὑμνογραφία καὶ ἡ ζωγραφικὴ ἐστάθησαν καὶ παραμένουν προϊόντα μοναστικῆς ἐμπνεύσεως. Μεγάλοι τῆς Ἐκκλησίας διδάσκαλοι καὶ συγγραφεῖς, ποιητές, ὑμνογράφοι καὶ ἁγιογράφοι εἶναι καρποὶ τοῦ μοναχισμοῦ καὶ τοῦ ἀσκητισμοῦ εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος. Βαρῦτιμα καὶ ἱστορικὰ τὰ δῶρα τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων πρὸς τὶς διάφορες μονὲς συμπληρῶνουν τὴν ἱστορίαν τοῦ ἁγίου αὐτοῦ τόπου. Θαῦμα τοιοῦτων βαρυτίμων δῶρων ἀπὸ σταυροθήκας μὲ πολυτίμους λίθους, ἀπὸ εὐαγγέλια, ἀπὸ πολυτίμους ἐπενδύσεις, προσφορά ὅλα εἰς τὴν μονὴν τῆς Λαύρος ἀπὸ τὸν φιλόθρησκον αὐτοκράτορα Νικηφόρον Φωκᾶ. Εἰς τὴν ἰδίαν μονὴν προκαλεῖ ἐντύπωσιν καὶ συγκίνησιν μαζὶ ἡ χλαμύδα τοῦ ἰδίου αὐτοκράτορα, ἐνῶ εἰς τὴν μονὴν τῶν Ἰβήρων φυλάσσεται ἡ χλαμύδα τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Τιμισκῆ. Ὁ ἑορτασμός τῆς χιλιετηρίδος ἀπετέλεσε πολῦτιμον εὐκαιρίαν εἰς τοὺς ἐπισκέπτας καὶ προσκυνητὰς νὰ θαυμάσουν ὅ,τι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκθέσῃ ἡ γραφίδα. Θὰ πληροφορηθῇ ὁ κόσμος αὐτὸς τῶν ἐπισκεπτῶν τὴν δρᾶσι τῶν μεγάλων συντελεστῶν τῆς ἀναπτύξεως τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ τοῦ μοναχισμοῦ, θὰ γουυπετήσῃ εὐλαβικὰ μπροστὰ εἰς τὴν μνήμην τοῦ Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτη καὶ τοῦ Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καὶ θὰ ὀραματισθῇ μὲ ἔκστασιν καὶ ψυχικὴν ἀνάτασι ὅλη τὴν πολιτείαν τῶν Ἁγιορειτῶν μὲ τὴν πρόοδο, ἀλλὰ καὶ τὰς ἔριδας λόγῳ τῶν ἀντιθέτων κακοδοξιῶν! Ψυχικὴ ἀναβάπτισις ὑπὸ ὅλας τὰς μορφὰς ὁ ἑορτασμός τῆς χιλιετηρίδος τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Καὶ ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς ἰδίως πλευρᾶς ἀναζωπύρωσις μιᾶς ζωῆς καὶ ἐνὸς πνεύματος, τοῦ θρησκευτικοῦ βιώματος καὶ τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πνεύματος. Δικαίως ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία τιμᾶ ἰδιαιτέρως καὶ ἑορτάζει ὡς γεγονὸς ἐξαιρετικῆς σημασίας τὸν χιλιόχρονο βίον τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Ὡς συνέχειαν σταθμῶν θρησκευτικῶν καὶ ἔθνικῶν καὶ ὡς ἐκδήλωσιν τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἀκατάλυτη μεγάλη ἐκπολιτιστικὴν ἰδέαν ποὺ συνεκεντρῶνετο εἰς ὅλην τὴν χιλιόχρονη ζωὴ τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ μοναχικοῦ ἐρημητηρίου.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ «ΕΥΕΡΓΕΤΙΝΟ» Ἡ «ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΗΘΙΚΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΩΝ»

**Αὐτὸς ποὺ κυριαρχεῖται ἀπὸ τὸ πάθος τῆς φιλοχρηματίας,
καὶ τὴν ψυχὴν του χάνει μὰ καὶ παθαίνει
καὶ στὸν κόσμον αὐτὸν πολλὰ συμφορὰς.**

Ὁ Ἀββᾶς Δανιήλ, ποὺ ἦταν ἐφημέριος σὲ κάποια σκῆτη, μᾶς διηγήθηκε τὰ ἑξῆς:

— Ὅταν ἀκόμη ἤμουνα νεώτερος, πῆγα στὴ Θηβαΐδα. Καὶ κάποτε κατέβηκα ἀπὸ τὸ κελλί μου σὲ κάποια ἀγροικία, γιὰ νὰ πουλήσω τὰ ἐργόχειρά μου. Σ' αὐτὴ λοιπὸν ἔμενε κάποιος λατόμος ποὺ τὸν ἔλεγαν Εὐλόγιο· καὶ ζοῦσεν ἀπὸ τὴ δουλειά του αὐτὴ, ποὺ τὴν τέχνη της τὴν εἶχε μάθει ἀπὸ παιδί.

Κάθε πρωτὶ λοιπὸν ποὺ ἔφευγε γιὰ τὴ δουλειά του ἔπαιρνε μαζί του λίγα βρεγμένα ὄσπρια καὶ μ' αὐτὰ περνοῦσε τὴν ἡμέρα του, μένοντας νηστικός ἕως τὸ βράδυ. Σὰν γύριζεν ὁμως μὲ τὸ σούρουπο στὸ σπίτι του, συνήθιζε νὰ φιλοξενηῖ διάφορους περαστικούς ἀπὸ ἐκεῖ, ποὺ τοὺς περιποιούνταν πολὺ καὶ καμμιά φορὰ μάλιστα τοὺς ἔπλυνε καὶ τὰ πόδια τους. Τοὺς ἐταίριζε λοιπὸν, ὅπως μποροῦσε, καὶ τὰ φρόντιζεν ὅλα μονάχος του, γιὰτὶ δὲν εἶχε κανένα δικό του, ποὺ νὰ μένη μαζί του. Ἄν περίσσευε δὲ τίποτε φαγητὸ ἢ ψωμί, τὸ ἐξοικονομοῦσε γιὰ τὶς ἀνάγκες τὶς δικές του καὶ τότε τότε ταίριζε καὶ τὰ σκυλιὰ τοῦ χωριοῦ, γιὰτὶ ὡς αὐτὸ τὸ σημεῖον ἔφθανε ἡ καλωσύνη του καὶ ἡ εὐσπλαγχνία του.

Αὐτὸς λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος ἐφιλοξένησεν κι' ἐμένα πολλὰς φορὰς καὶ μὲ τὴν καλωσύνην του καὶ τὴν προθυμίαν του αὐτὴν μ' ἔκανε νὰ τὸν ἀγαπήσω καὶ νὰ τὸν θαυμάζω γιὰ τὴν ἀρετὴν του. Γιὰτὶ μ' ἄφηνεν ἐκπληκτο, ἡ φιλανθρωπία του καὶ ἡ πραότητά του καὶ ἡ ταπεινώσυνή στὴ συμπεριφορὰ του. Καὶ σὲ τέτοιο σημεῖο μάλιστα, ποὺ γυρίζοντας στὸ κελλί μου κάποτε ποὺ μὲ εἶχε φιλοξενήσει ἀποφάσισα νὰ νηστέψω ἀπὸ τὸ καθετὶ τρεῖς ὁλόκληρες ἑβδομάδες καὶ παρακαλοῦσα διαρκῶς τὸ Θεὸ νὰ τοῦ χαρίζη πλοῦσια τ' ἀγαθά του, γιὰ νὰ μπορῆ νὰ φιλοξενηῖ καὶ νὰ εὐεργετῆ περισσότερους. Ἀπὸ τὴ μεγάλη λοιπὸν αὐτὴ νηστεία ποὺ ἔκανα ἐξασθένισαν οἱ δυνάμεις μου, καὶ ἤμουνα σὰν μισοπεθαμένος.

Στὴν κατάστασιν λοιπὸν αὐτὴν ποὺ βρισκόμουν, μοῦ φάνηκε πὼς μὲ πῆρε τάχα ὁ ὕπνος καὶ εἶδα κάποιον νὰ στέκεται κοντά μου, ποὺ εἶχε σχῆμα σεβάσμιο καὶ ἱεροπρεπέστατο. Ἐγύρισε λοιπὸν

αὐτὸς πρὸς ἐμένα καὶ μοῦ εἶπε — Τί ἔχεις πάθει Δανιήλ; Καὶ τ' ἀπάντησα ἐγὼ — Ἔταξα στὸ Θεό, νὰ μὴ βάλω οὔτε μιὰ μπουκιά ψωμιοῦ στὸ στόμα μου, ἂν δὲν εἰσακούσῃ τῆ δέησή μου καὶ τὴν προσευχή μου γιὰ τὸν Εὐλόγιο, καὶ δὲν τοῦ στείλῃ ἡ θεία του χάρη περισσὶα ἀγαθὰ, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ εὐεργετῇ περισσότερους. Κι' αὐτὸς μοῦ εἶπε — Αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ γίνῃ, γιατί θὰ τὸν βλάψῃ· ἐνῶ ἔτσι πού εἶναι τώρα, εἶναι ὅπως πρέπει. Ἄν ὅμως ἐπιμένῃς καὶ θέλῃς, σώνει καὶ καλά, νὰ τοῦ στείλῃς πλοῦτο, θὰ τὸ κάνω. Ἄλλὰ πρέπει τότε νὰ μοῦ ἐγγυηθῆς ἐσὺ προτιήτερα γιὰ τὴν ψυχὴ του, ὅτι δὲν θὰ τὸν βλάψῃ ὁ πλοῦτος πού θὰ τοῦ στείλῃ. Κι' ἐγὼ τ' ἀποκρίθηκα — Δὲν τὸ πιστεύω, Κύριέ μου, πὼς θὰ τὸν βλάψῃ· γι' αὐτό, σὲ παρακαλῶ, δός του περισσότερα ἀγαθὰ, γιὰ νὰ δοξάζουνε ἔτσι περισσότεροι τὸ τρισάγιον ὄνομά Σου. Κι' αὐτὸς μ' ἀπάντησε — Σοῦ εἶπα, πὼς ὅπως βρίσκεται τώρα, εἶναι πάρα πολὺ καλά. Κι' ἐγὼ ἐπέμεινα καὶ τοῦ εἶπα — Ἐγὼ σοῦ ἐγγυῶμαι, Κύριέ μου, γιὰ τὴν ψυχὴ του...

Νόμισα λοιπὸν κατόπιν πὼς βρέθηκα στὴν ἀγία πόλη καὶ μέσα στὸ ναὸ τῆς θείας Ἀνάστασης. Κι' ἐκεῖ εἶδα ἕνα μικρὸ παιδί νὰ κάθεται ἐπάνω στὸν Ἅγιο Λίθο καὶ νὰ παραστέκεται στὰ δεξιά του ὁ Εὐλόγιος. Μ' ἐκύτταξε λοιπὸν κατὰματα τὸ μικρὸ αὐτὸ παιδί καὶ εἶπε σ' αὐτοὺς πού τὸ περιτριγύριζαν — Δὲν μοῦ λέτε, αὐτὸς εἶναι ὁ ἄνθρωπος πού ἐγγυήθηκε γιὰ τὸν Εὐλόγιο; Καὶ τ' ἀπάντησαν ἐκεῖνοι — Ναί, αὐτὸς εἶναι Δέσποτά μας — Πῆτε του λοιπὸν, πὼς ἀπαιτῶ νὰ μοῦ πληρώσῃ τὴν ἐγγύηση πού μοῦ ἔδωκε. Κι' ἐγὼ τότες ἐπῆρα τὸ λόγο καὶ εἶπα — Ναί, Δεσπότη μου, ἐγὼ θὰ σοῦ τὴν πληρώσω· μόνο δός του πλοῦτο πολὺ. Καὶ τότε εἶδα ν' ἀδειάζουνε μέσα στὸν κόρφο του χρήματα πολλὰ, πάρα πολλὰ. Κι' ὅσα καὶ τοῦβαζαν, τὰ χωροῦσεν ὁ κόρφος τοῦ Εὐλόγιου. Ξύπνησα λοιπὸν ἀμέσως καὶ καταλαβαίνοντας πὼς εἰσακούσθηκεν ἡ προσευχή μου, ἐδόξαζα τὸν μεγαλοδύναμο Θεό.

Ὁ Εὐλόγιος λοιπὸν αὐτὸς ἐβγήκεν, ὅπως τῶκανε πάντα, γιὰ τὴ δουλειά του. Καὶ κτυπώντας σ' ἕνα νταμάρι μιὰ πέτρα, τοῦ φάνηκε σὰν νάχε κούφωμα ἀποκάτω. Καὶ σκάβοντας τότε προσεκτικὰ ἀνακάλυψε μιὰ σπηλιά, πού ἦτανε γεμάτη ἀπὸ χρυσάφι καὶ ἀπὸ πετράδια.

Ἐσάστισε λοιπὸν ἀπ' αὐτὸ πού εἶδε, κι' ἄρχισε νὰ συλλογιέται — Τί νὰ κάμω τώρα; Ἄν τὰ πάρω, κι' ἂν τὰ κουβαλήσω στὸ σπίτι μου, μπορεῖ νὰ τὸ μάθῃ ὁ ἄρχοντας τῆς Πολιτείας. Κι' ἔχι μονάχα θὰ μοῦ τὰ πάρῃ, μὰ θὰ κινδυνέψω κι' ὅλας. Θὰ τὰ σηκώσω λοιπὸν σιγὰ σιγὰ ἀπὸ ἐδῶ, καὶ θὰ φύγω μακριά, σὲ μέρος πού κανεὶς δὲν μὲ ξέρει.

Κι' ἔτσι τῶκανε. Ἐνοίκιασε λοιπὸν μερικὰ ζῶα, μὲ τὴν πρόφαση πὼς τὰ θέλει γιὰ νὰ κουβαλήσῃ πέτρες σὲ μιὰ μακρινὴ πολιτεία, καὶ τὰ μετᾶφερε ὅλα σὲ παραθαλάσσιο μέρος. Κι' ἀπὸ ἐκεῖ τὰ φόρτωσε σ' ἕνα πλοῖο κι' ἔφυγε γιὰ τὸ Βυζάντιο. Καὶ συνέβηκε αὐτὸ τὴν ἐπεσχὴ πού ἐβασίλευεν ὁ γέρο-Ἰουστίνος. Ἐμοίρασε λοιπὸν ἀφθονὰ χρήματα στοὺς διάφορους αὐλικούς καὶ μεγιστᾶνες. Ἐχάρισε πολλὰ καὶ στὸ Βασιλέα. Καὶ σὲ λίγο τὸν ἀνακήρυσαν ὑπαρχηγὸ τῆς Βασιλικῆς φρουρᾶς. Ἀγόρασεν ἐπίσης κι' ἕνα ὠραῖο καὶ μεγάλο σπίτι, πού ὡς τώρα ἀκόμη τὸ ὀνοματίζουνε καὶ τὸ λένε τὸ σπίτι τοῦ Αἰγύπτου.

Ἐπεράσανε λοιπὸν ἀπὸ τότε τρία χρόνια. Κι' ἐγώ, μὴ ξέροντας τίποτες ἀπ' αὐτὰ πού γινήκανε, εἶδα πάλι στὸν ὕπνο μου, πὼς ξαναβρέθηκα στὸ ναὸ τῆς Ἀνάστασης καὶ ξαναεἶδα καὶ τὸ παιδί νὰ κάθεται ἐπάνω στὸν Ἅγιο Λίθο. Κι' ἐλόγιασα τότε μὲ τὸ νοῦ μου — Τί νὰ γίνεται ἄραγε ὁ Εὐλόγιος; Καὶ ποῦ νὰ βρίσκεται; Καὶ βλέπω, ἕνα φοβερὸν Ἀράπη, πού τὸν εἶχε ἀρπάξει καὶ τὸν ἔσερνε μακριὰ ἀπὸ τὸ παιδί. Ξύπνησα λοιπὸν τρομαγμένος παρευθύς, κι' ἔλεγα μέσα μου — Τί νὰ σημαίνει ἄραγε αὐτὸ ποῦ εἶδα; Ἄλλοιμόν μου τοῦ δυστυχισμένου... Γιατί, καθὼς φαίνεται, ἔχασα τὴν ψυχὴ μου...

Σηκώθηκα λοιπὸν κι' ἐπῆγα στὸ μέρος πού ἔμενε ὁ Εὐλόγιος, μὲ τὴν πρόφαση νὰ πουλήσω δῆθεν κάποια ἐργόχειρά μου. Καὶ περιμένοντας νὰ τὸν συναντήσω ἐβράδειασε καλὰ, χωρὶς νὰ παρουσιασθῆ κανεὶς, πού νὰ μὲ προσκαλέσῃ νὰ πάω νὰ βολευθῶ καὶ νὰ φιλοξενηθῶ στὸ σπίτι του. Ἐχασα λοιπὸν τὴν ὑπομονή μου κι' ἐσηκώθηκα κι' ἐπῆγα καὶ ρώτησα κάποια γρηὰ — Κυρούλα μου, τῆς λέω — κάνε μου τὴ χάρι καὶ δῶσε μου κανένα παξιμαδάκι νὰ βάλω τίποτα στὸ στόμα μου, γιατί εἶμαι ἀπὸ χθὲς θεονήστικος, κι' ἐγὼ θὰ σοῦ τὰ πληρώσω. Κι' ἐκείνη πῆγε κοὶ μοῦφερε, καὶ κάθησε κοντά μου, κι' ἄρχισε νὰ μοῦ μιλῆ γνωστικά κι' ὠφέλιμο λόγο. — Ἀββᾶ μου, μοῦ εἶπε, εἴσαι νέος ἀκόμα· καὶ δὲν θάπρεπε γι' αὐτὸ νὰ νυχτοπλανιέσαι σὲ ξένων ἀνθρώπων σπίτια, παρά ἔπρεπε νὰ μένης στὴν σκῆτη σου, ὅπως ταιριάζει καὶ στὸ σχῆμα πού φορεῖς.

Κάτι τέτοια μοῦλεγε. Κι' ἐγὼ τῆς ἀπάντησα — Μήπως τῶκανα, γιὰγιά μου, θεληματικά μου; Ἡ ἀνάγκη μ' ἐβίασε, γιατί ἤθελο νὰ πουλήσω τὰ ἐργόχειρά μου καὶ ν' ἀγοράσω μερικὰ χρειαζόμενα... Τί ἔπρεπε νὰ κάνω τὸ λοιπόν; Κι' αὐτὴ μοῦ εἶπε — Μὲ συμπαθᾶς· μὰ θαρρῶ, πὼς θάπρεπε νὰ πουλήσῃς τὰ ἐργόχειρά σου, καὶ νὰ φροντίσῃς νὰ μὴ βραδειασθῆς σὲ ξένες πόρτες, παρά, σὰν καλόγηρος πού εἶσαι, νὰ γυρίσῃς γρήγορα στὸ κελλί σου. Κι' ἐγὼ τότε

τῆς ἀπάντησα. — Δὲν μοῦ λες, κυρούλα μου, ὁ αὐτὸ ἐδῶ τὸ σπίτι δὲν μένει κανένας, πού νάχη φόβο Θεοῦ μέσα του, καὶ πού νὰ φιλοξενήσῃ ἕναν ἀργοπορημένο διαβάτη; Καὶ μ' ἀποκρίθηκε. — Πῶς σοῦλθε νὰ μ' ἐρωτήσῃς ἕνα τέτοιο πράγμα, Ἀββά μου; Ἐδῶ λοιπὸν κατοικοῦσε κάποιος λατόμος, πού ἦτανε ἀνθρωπος καλὸς καὶ ψυχοπονιάρης κι' ἔκανε πολλὰ καλὰ στοὺς ξένους. Ὁ Θεὸς λοιπὸν τὸν ἀντάμειψε πλουσιοπάροχα γιὰ τὰ ἔργα του αὐτὰ κοὶ τοῦ χάρισε ἀμέτρητο βίος. Καὶ λένε, πῶς τώρα εἶναι ἄρχοντας μεγάλος στὴν Πόλη καὶ μάλιστα ἄκουσα πῶς ἐγένηκε καὶ Πατρίκιος. Κι' ἐγὼ σὰν ἄκουσα τὰ λόγια αὐτὰ κατατρόμαξα, καὶ εἶπα μέσα μου — Ἐγὼ τῶκανα τὸ φονικὸ αὐτό.

Καὶ χωρὶς νὰ χάνω καιρό, μπῆκα σ' ἕνα καράβι καὶ ξεμπάρκαρα στὸ Βυζάντιο. Ρώτησα λοιπὸν δεξιὰ κι' ἀριστερὰ καὶ μοῦδειξαν εὐκόλα, γιατί ἦτανε πασίγνωστος, τὸ σπίτι τοῦ Εὐλόγιου. Ἐκάθησα λοιπὸν κοντὰ στὸν ἐμπακέβγα του, μὲ τὴν προσδοκίαν νὰ τὸν ἰδῶ νάρχεται ἢ νὰ φεύγῃ. Καὶ σὲ λίγο φάνηκε πράγματι καὶ τὸν περιτριγύριζαν πολλοὶ δορυφόροι καὶ ἀκόλουθοι· κι' ἐφάνταζε σὰν ἄρχοντας μεγάλος. Ἔσκυφα λοιπὸν καὶ τὸν χαιρετίσα καὶ τοῦ εἶπα, μὲ ταπεινότητα — Συμπάθησέ με, ἄρχοντά μου, γιατί ἔχω κάτι νὰ σοῦ εἰπῶ.

Αὐτὸς ὁμως δὲν μοῦδωκε καμμιά σημασίαν· καὶ μάλιστα οἱ ἀκόλουθοί του μ' ἐσπρώσανε καὶ μ' ἐκτύπησανε. Ξαναφώναξα τότε δυνατώτερα. Καὶ τότε οἱ τελευταῖοι ἀπὸ τὴν ἀκολουθία του μ' ἐξυλοκόπησαν γερά. Τῶκανα λοιπὸν αὐτὸ ἐξακολουθητικὰ τέσσαρες ὀλάκαιρες ἐβδομάδες, μὰ δὲν τὸ κατώρθωνα νὰ συναγροικηθῶ μαζί του. Κι' ὅταν, ἀπελπισμένος, φώναξα κάποτε πολὺ δυνατώτερα, ἔτρεξε κάποιος ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτες του, καὶ μ' ἕνα ραβδί πού κρατοῦσε μ' ἐκτύπησε τόσο βαρεῖαν, πού μ' ἄφηκε μισοπεθαμένο.

Σὰν ἤλθα λοιπὸν στὰ σύγκαλά μου, εἶπα μέσα μου, — Γιατί κάθεσαι καὶ βασανίζεσαι; Ἄν εἶναι αὐτὸ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὁ Εὐλόγιος θὰ σωθῇ. Κατέβηκα λοιπὸν στὴν ἀκρογιαλιά, καὶ βρισκόμενος κάποιον πλοῖο Ἀλεξανδρινὸ πού ἦτανε ἔτοιμο νὰ σαλπάρῃ ἀνέβηκα σ' αὐτό· κι' ἀπὸ τὴν στενοχώρια μου κι' ἀπὸ τὸ ζύλο πού εἶχα φάει, ἔγειρα γιὰ νὰ πλαγιάσω.

Καὶ τότες βλέπω πάλιν στὸν ὕπνο μου, πῶς ἤμουνα στὸ νὰ τῆς Ἀγίας Ἀνάστασης· καὶ εἶδα πάλιν τὸ παιδί ἐκεῖνο νὰ κάθεται ἐπάνω στὸν Ἅγιο Λίθο, καὶ νὰ γυρίζῃ πρὸς ἐμένα καὶ νὰ μ' ἀγριοβλέπῃ· καὶ σὲ μιὰ στιγμή μοῦ εἶπε — Ἐ, σὺ, δὲν θάρῃς νὰ μοῦ πληρώσῃς τὴν ἐγγύση πού μοῦ χρωστᾷς; Κι' ἐγὼ ἀπὸ τὴν τρομάρα μου, αἰσθάνθηκα νὰ μὲ λούζῃ κρύος ἰδρώτας, καὶ δὲν μπόρεσα νὰ νοῖζω τὸ στόμα μου καὶ νὰ βγάλω μιλιὰ.

Διάταξε λοιπόν τότε δυό ἀπὸ τοὺς παραστάτες του καὶ ἤλθανε καὶ μ' ἐπιάσανε καὶ μ' ἐδέσανε πισθάγκωνα· καὶ μοῦλεγαν, πὼς θὰ μὲ κρεμάσουνε, μὲ τὸ κεφάλι μου ἀνάποδα. Καὶ θὰ σοῦ τὸ κάμουμ— ἐλέγανε — αὐτὸ, γιὰ νὰ μάθης νὰ μὴν ὑπόσχεσάι καὶ νὰ μὴν δίνης ἐγγύηση παραπάνω ἀπ' αὐτὸ πὺ μπορεῖς, καὶ ν' ἀντιλογᾷς μὲ τὸν Θεό. Κι' ἐγώ, τῶνοιωθα, πὼς μοῦ λέγανε τὴν ἀλήθεια, κι' ἀπὸ τὴ θλίψη μου κι ἀπὸ τὸ φόβο μου, δὲν ἀποκρίθηκα τίποτε.

Ἐνῶ λοιπὸν βρισκόμουνα σ' αὐτὸ τὸν κίνδυνο ἄκουσα φωνὲς πολλές, πὺ ἐλέγανε — Ἔρχεται ἡ Αὐγουστα. Κι' ὅταν σὲ λίγο φάνηκε πραγματικά, ξεθάρρεψα κάπως κι' ἐφώναξα — Ἐλέσέ μου τὸν ἄμοιρο, Δέσποινα τοῦ κόσμου. Κι' αὐτὴ, γύρισε τὸ κεφάλι τῆς πρὸς ἐμένα καὶ μοῦ εἶπε: — Τί ζητᾷς; Κι' ἐγὼ τῆς εἶπα — Πᾶνε νὰ μὲ κρεμάσουνε, Βασίλισσά μου, ἐξ αἰτίας τῆς ἐγγύησης πὺ ἔδωκα γιὰ τὸν Εὐλόγιο. Καὶ μοῦ εἶπε τότε — Μὴν φοβᾶσαι, κι' ἐγὼ θὰ παρακαλέσω γιὰ σένα.

Εἶδα τότε, πὼς πῆγε κι' ἀνασπᾶσθηκε τὸ παιδὶ πὺ καθόντανε ἐπάνω στὸν Ἅγιο Λίθο καὶ πὼς ἀγκάλιασε τὰ πόδια του. Κι' ἐγύρισε τότε πρὸς ἐμένα ἐκεῖνο καὶ μοῦπε — Νόχης τὸν νοῦ σου, νὰ μὴν τὸ ξανακάνης ἄλλοτε τὸ πρᾶγμα αὐτό. Κι' ἐγὼ τ' ἀπάντησα τρέμοντας σύγκορμος — Δὲν θὰ τὸ ξανακάνω, Βασιληᾶ μου. Διάταξε τότε νὰ μὲ λύσουνε καὶ μοῦ λέει: — Νῦ γυρίσης ἀμέσως στὴ σκῆτη σου κι' ἐκεῖ θὰ μάθης, πὼς θὰ τὸν ξαναφέρω στὰ σύγκαλά του τὸν Εὐλόγιο. Ξύπνησα λοιπὸν καταχαρούμενος, γιὰτὶ ἀπαλλάχτηκα ἀπὸ ἓνα τέτοιο φοβερὸ κακό, ἀπὸ τὴν ἐγγύηση πούχα τόσον ἀλόγιαστα δώσει. Καὶ ὕστερα ἀπὸ ἓνα καλὸ ταξίδι, ἔφθασα στὴ σκῆτη μου, δοξάζοντας τὸν Θεό.

Καὶ δὲν πέρασε πολὺς καιρὸς, κι ἄκουσα πὼς πέθανε ὁ Ἰουστίνος ὁ Βασιληᾶς, καὶ πὼς ἐβασίλευεν ὁ Ἰουστινιανός. Κι' ἔπειτα πάλιν ἀπὸ λίγο ἔμαθα, πὼς σήκωσαν κεφάλι ἐναντία στὸ Βασιληᾶ τέσσερες ἀπὸ τοὺς Μεγιστᾶνές του, καὶ πὼς ἓνας ἀπ' αὐτοὺς ἦτανε καὶ ὁ Εὐλόγιος. Κι' ὅτι τοὺς μὲν τρεῖς ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἐπιάσανε καὶ τοὺς ἀποκεφαλίσανε· πὼς ὁ Εὐλόγιος ὁμως κατώρθωσε νὰ ξεφύγῃ διὰ νυκτός· καὶ πὼς ὁ Βασιληᾶς ἐπρόσταξε νὰ βρεθῆ καὶ νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουνε κι' αὐτόν.

Ρωτοῦσα λοιπὸν, μ' ἀνυπομονησία, νὰ μάθω τί ἀπογίνηκε· κι' ἐπληροφορήθηκα, πὼς τὸ κατώρθωσε νὰ φθάσῃ στὸ χωριό του, κι' ὅτι ξανάρχισε τὴ δουλειά του σὰν λατόμος, χωρὶς νὰ ξεστομίση σὲ κανέναν ἀπὸ τοὺς συντοπίτες του, πὼς αὐτὸς ἦτανε ὁ μεγάλος ἐκεῖνος Πατρίκιος τῆς Πόλης, ἀλλὰ πὼς ἦτανε κάποιος ἄλλος Αἰγύπτιος. Κι' ἔλεγε σ' ὅλους, πὼς ὅλον αὐτόν τὸν καιρὸ αὐτὸς ἦτανε στοὺς ἁγίους τόπους.

Κατέβηκα λοιπὸν ἀπὸ τὴ σκῆτη μου κι' ἐπῆγα στὴν ἀγροικία

του, για να μάθω λεπτομέρειες. Κι' όταν ἐβράδειοσε, παρουσιάσθηκε ὁ Εὐλόγιος καὶ προσκαλοῦσε τοὺς ξένους, για να τοὺς φιλοξενησῇ. Κι' όταν τὸν εἶδα, ἀναστέναξα καὶ εἶπα, με δάκρυα πρὸς τὸν Θεό· — «Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας». Οὕτως, σὺ Κύριέ μου, κάνεις κοὶ τοὺς φτωχοὺς καὶ τοὺς πλοῦσιους. Σὺ ταπεινῶνεις καὶ ἀνυψῶνεις. Καὶ ἀνεξιχνίαστα εἶναι, Κύριέ μου, τὰ κρίματά Σου.

Μὲ πῆρε λοιπὸν μαζί με ἄλλους ξένους καὶ μ' ἔφερε στὸ σπίτι του. Κι' ὅπως τῶκανε κι' ἄλλοτε, μᾶς ἔνιψε τὰ πόδια μας καὶ μᾶς ἐτραπέζωσε.

Κι' ὅταν σηκωθήκαμε ἀπὸ τὸ τραπέζι, τὸν πῆρα ἰδιαιτέρως καὶ τοῦ εἶπα· — Πῶς εἶσαι, Εὐλόγιε; Κι' αὐτὸς μοῦ εἶπε — Νὰ εὐχῆσαι καὶ νὰ παρακαλῆς για μένα, Ἀββᾶ μου, γιατί εἶμαι ἓνας ταπεινὸς ἄνθρωπος ποὺ δὲν τοῦ ἀπόμεινε τίποτα. Κι' ἐγὼ τ' ἀποκρίθηκα. — Μακάρι νὰ μὴν ἀποκτοῦσες ποτέ σου, κι' αὐτὰ π' ἀπόκτησες. Κοὶ μοῦπε ἐκεῖνος· — Γιατί μοῦ τὸ λὲς αὐτό; Μήπως σ' ἔσκανδάλισα, Ἀββᾶ μου, κι' ἐσένα; Καὶ τότε τοῦ διηγήθηκα τὰ πάντα ὅπως ἐγίνηκαν. Κι' ἐκεῖνος ἔκλαψε πολὺ, καὶ μοῦ εἶπε· — Νὰ εὐχῆσαι πάντα σου, Ἀββᾶ μου, νὰ μοῦ στέλλῃ ὁ Θεὸς τὸ καθημερινό μου, κι' ἐγὼ νάχῃς πεποιθήσι, πῶς διωρθώθηκα. Κι' ἐγὼ τ' ἀπάντησα — Πραγματικά, τέκνο μου, νὰ μὴ ζητᾶς ἀπὸ τὸν Χριστό μας τίποτες ἄλλο, παρὰ αὐτὸ ποὺ μπορεῖς νὰ κερδίξης με τὸ μόχθο σου καὶ με τὸν ἰδρωτά σου. Κι' ἀφοῦ τὸν εὐλόγησα, ξαναγύρισα στὸ κελλί μου. Κι' ὁ Εὐλόγιος, ὡς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ἐξακολούθησε νὰ κάνῃ τὸν λατόμο καὶ νὰ φιλοξενηῇ τοὺς ξένους. Κι' ἔφθασε νὰ γίνῃ ἑκατὸ χρονῶν, κι' ὁμως δὲν ἔσταμάτησε νὰ δουλεύῃ. Κι' ὁ Θεὸς τὸν εὐλογοῦσε, καὶ τοῦδινε δύναμη, ὡς ὅτου ἐτέλεψε τὸ δρόμο τῆς ζωῆς του στὸν κόσμο μας αὐτόν.

Ἀπόδοση ΑΝΘΙΜΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗ

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι δύνανται νὰ ἀπευθύνουν ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις θὰ δίδονται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας.

Ὁ ἄμβων καὶ τὰ προβλήματα του

Η ΣΥΝΤΟΜΙΑ ΣΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ

Ἡ συντομία στὸ κήρυγμα εἶναι, ἀνάμεσα στὰ ἄλλα, καὶ μιὰ ἀπόδειξις τοῦ χαρακτήρου του ὡς συγκαταβάσεως τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν ἀνθρώπινη ἀδυναμία. Ὁ λόγος ἢ ἡ ὁμιλία, ποὺ δὲν ἔχουν χρονικὸ μέτρο, κινδυνεύουν τὶς περισσότερες φορὲς νὰ φέρουν ἀντίθετα ἀποτελέσματα ἀπὸ ἐκεῖνα τοῦ προορισμοῦ τους. Ταλαιπωρῶντας τὸ ἐκκλησίασμα μὲ ἔκλυτο χρονικὰ κήρυγμα, δημιουργοῦμε μέσα στὶς ψυχὲς κούρασι, ἀδημονία, ἀγανάκτησι.

Ὅπως ἡ ἀπλότης, ἔτσι κι' ἡ συντομία εἶναι ἀπὸ τὶς κυριώτερες προϋποθέσεις ἐνὸς κηρύγματος καρποφόρου, ἀποδοτικοῦ. Ἡ πείρα λέγει, ὅτι εἶναι ἀπείρως προτιμότερο, ἀπὸ τὸ νὰ εὐχωνται οἱ πιστοὶ νὰ τελειώσῃ ἓνα κήρυγμα, τὸ νὰ ποῦνε ὅταν τελειώσῃ: ὅς ἦταν νὰ διαρκοῦσε ἀκόμη. Ἡ συντομία εἶναι γνώρισμα μιᾶς διακρίσεως κι' ἐνὸς σεβασμοῦ ἀπέναντι στὸ ἐκκλησίασμα. Εἶναι, ἐπίσης, δεῖγμα τῆς βεβαιότητος γιὰ τὴ δύναμι τοῦ θείου λόγου, δύναμι, ποὺ καθὼς φαίνεται μέσα στὴ Γραφή κι' ἰδιαιτέρα στὴν Καινὴ Διαθήκη, δὲν ἔγκειται στὴν ἔκτασι, ἀλλὰ στὴν οὐσία. Ἡ συντομία, ἔτσι, εἶναι καὶ καθαρὰ εὐαγγελικὸ γνώρισμα τοῦ κηρύγματος.

Ἄλλὰ κι' ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη καὶ τὴ φυσικὴ πλευρὰ τοῦ κηρύγματος, ἡ συντομία εἶναι ἀρετὴ. Ὁ λόγος ἢ ἡ ὁμιλία, ποὺ προετοιμάσθησαν ἄνετα, μὲ κάθε πνευματικὴ καὶ τεχνικὴ πληρότητα, εἶναι φυσικὸ κι' ἐπόμενο νὰ διακρίνονται, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, γιὰ τὸ μέτρο, τὴν ἔλλειψι πλατυασμῶν. Ἐνας μεγάλος συγγραφεὺς τοῦ 18^{ου} αἰῶνος ἔστειλε κάποτε σ' ἓνα φίλο του ἓνα πολυσέλιδο γράμμα. Ἡ ἐπιστολὴ αὐτὴ τελείωνε μὲ τὰ ἐξῆς: «Μὲ συγχαίρεις, ποὺ σοῦ γράφω τόσα πολλά, ἀλλὰ δὲν εἶχα χρόνον στὴ διάθεσί μου». Σ' αὐτὸ τὸ δέξυμωρο περιέχεται μιὰ ἀλήθεια σχετικὴ καὶ μὲ τὸ θέμα μας. Ἐνα μέρος τοῦ χρονικοῦ διαστήματος, ποὺ διαρκοῦν συνήθως τὰ κηρύγματα, ἀνήκει στὸν χρόνον, ποὺ ἔπρεπε νὰ διαθέσουν οἱ ἱεροκήρυκες γιὰ νὰ τὰ ἐτοιμάσουν. Ἄν τὰ ἐτοιμαζαν οὐ πιὸ ἄνετα περιθώρια, ἀσφαλῶς θὰ ἦταν συντομώτεροι, γιατίὸ κήρυγμά τους θὰ ἦταν πιὸ δεμένο, πιὸ σφιχτό.

Ἡ συντομία εἶναι ἓνας γενικὸς κανὼν. Ὁ κανὼν ὁμως αὐτὸς πρέπει νὰ λαμβάνεται πρὸ παντὸς ὑπ' ὄψιν γιὰ τὰ κηρύγματα, ποὺ γίνονται κατὰ τὴ Θεῖα Λειτουργία τῆς Κυριακῆς. Τὰ κηρύγματα αὐτά, ὅπως μαρτυρεῖ ἡ σύγχρονη πραγματικότης, δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνουν τὸ τέταρτον τῆς ὥρας. Τὸ δεκάλεπτον εἶναι ἴσως τὸ ἰδεώδες ὄριο. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος εἶναι πιὸ καταπονημένος

ψυχοδιανοητικά και ψυχοβιολογικά από τον άνθρωπο άλλων εποχών. Ο ρυθμός τῆς ζωῆς του, ἐξ ἄλλου, εἶναι πολὺ πρὸς γρηγόρους. Αὐτὲς οἱ προϋποθέσεις, αὐτὰ τὰ δεδομένα ἐπιβάλλουν σήμερα, ὡς πρὸς τὴ συντομία τοῦ κηρύγματος, πρὸς αὐστηρὸ κριτήριον. Ἀνάλογα πρέπει νὰ ἰσχύη ὁ κανὼν καὶ γιὰ τὰ ὑπόλοιπα λειτουργικὰ κηρύγματα, ὅπως ἐκεῖνα ποὺ γίνονται κατὰ τὴ Θεῖα Λειτουργία ἢ τὸν ἑσπερινὸ μῖα ἑορτῆς, κατὰ τὴν τέλεσιν Παρακλήσεως ἢ ἄλλης ἀκολουθίας, κατὰ τὴ Μεγάλῃ Παρασκευῇ κ.λ.π. Ἐξαιρέσεις εἶναι οἱ λόγοι καὶ συνηθέστερα οἱ ὁμιλίαι, ποὺ γίνονται σὲ συνάξεις ἐιδικὰ κηρυκτικοῦ χαρακτῆρος, ὅπως τὰ ὠριαῖα περίπου ἑσπερινὰ κηρύγματα Κυριακῶν ἢ ἄλλων ἡμερῶν τῆς ἑβδομάδος.

Δυστυχῶς, πρόκειται γιὰ ἓνα κανόνα, ποὺ δὲν λαμβάνεται σήμερα, ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα, ὑπ' ὄψιν ἀπὸ τὴν πλειονότητα τῶν διακόνων τοῦ ἁμβωνος. Ἀκόμη καὶ μερικοὶ ἐντελῶς ξεχωριστοὶ κατὰ τὰ ἄλλα ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ὑπερβαίνουν τὰ ἐπιτρεπόμενα ὅρια, πρὸς ζημίαν τῆς ἀποδοσεῶς τους ὡς σπορέων τοῦ θεοῦ λόγου. Τὰ ὅρια τῆς συνήθους πράξεως εἶναι πέρα ἀπὸ τὸ εἰκοσάλεπτον κατὰ τὸ λειτουργικὸ κήρυγμα τῆς Κυριακῆς.

Ἡ συντομία δὲν ἀφορᾷ ὅμως μονάχα τὴ σύνολο ἕκτασι μῖα ὁμιλίας ἢ ἐνὸς λόγου. Ἀφορᾷ καὶ τὶς προτάσεις, ποὺ ἀπαρτίζουν τὸ κήρυγμα. Ὅσο πρὸς βραχύπνοες εἶναι οἱ προτάσεις, τόσο πρὸς εὐκόλα ἀφομοιώνεται τὸ νόημά τους καὶ τὸ πνεῦμα τους ἀπὸ τὸ ἐκκλησίασμα, τόσο πρὸς ἀκοπὰ καὶ πρὸς εὐχάριστα περνοῦν στὴ διάνοια καὶ στὴν καρδιά. Βέβαια, ὁ προφορικὸς λόγος ἔχει φυσικὴ τάσιν πρὸς τὴ διεύρυνσιν τῶν ἐπὶ μέρος φράσεων καὶ τὸ αὐτὸ δὲν πειράζεται ἀπ' αὐτὴ τὴν τάσιν, ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ ὡς ἓνα σημεῖον. Ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα, προκαλεῖται σύγχυσις. Οἱ σύντομες προτάσεις δὲν πᾶνε χαμένες ποτέ, γιὰ τὸ ἐκκλησίασμα πιάνει ὀλόκληρον τὸ νόημά τους καὶ δέχεται ὀλόκληρον τὸ πνευματικὸν τους περιεχόμενον, χωρὶς ἢ σκέψιν νὰ δοκιμάζεται.

Τὰ ὅσα σημειώσαμε γιὰ τὴ συντομίαν τοῦ ὅλου κηρύγματος καὶ τῶν φράσεων, ἀπὸ τὶς ὁποῖες τὸ κήρυγμα ἀποτελεῖται, δίνουν μίαν ἀκόμη ἀφορμὴν νὰ σκεφθῆ κανεὶς τί μεγάλη σημασία ἔχει ἢ πλήρης ἀπὸ κάθε ἄποψιν ἐτοιμασία τοῦ κηρύγματος καὶ τί κινδύνους περιέχει ἢ προχειρολογία. Λίγοι εἶναι ἐκεῖνοι οἱ διάκονοι τοῦ ἁμβωνος ποὺ ἔχουν τὸ χάρισμα, φυσικὸν καὶ θεῖον, τοῦ καλοῦ αὐτοσχεδίου (ὁ ὅρος εἶναι ἄστοχος, ἀλλὰ ἔχει ἐπικρατήσῃ) κηρύγματος. Οἱ πρὸ πολλοί, ἂν δὲν ἐτοιμασθοῦν, πέφτουν σὲ βαττολογία, κάνουν κήρυγμα ἀποτυχημένον.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Διά τῆς ὑπ' ἀριθ. 57/26-3-1963 Πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου (βλέπε ὑπ' ἀριθ. 7 φύλλον τῆς «Ἐκκλησίας») ἐχορηγήθη ἀπὸ 1-4-1963 εἰς τοὺς Ἐφημέριους μηνιαῖον ἐπίδομα ἐκ δραχμῶν 300 ὡς καὶ ἐπίδομα ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῶν Χριστουγέννων, ἴσον πρὸς τὸν βασικὸν μισθὸν καὶ ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Πάσχα, ἴσον πρὸς τὸ ἡμισυ τοῦ βασικοῦ μισθοῦ.

Κατ' ἐφαρμογὴν τῆς ἀποφάσεως ταύτης οἱ ἐφημέριοι θὰ δικαιωθῶσι τοῦ κάτωθι ἐπιδόματος λόγῳ ἑορτῶν Πάσχα, ἐφ' ὅσον ἔχουν μισθοδοτηθῆ δι' ὀλόκληρον τὸ τετράμηνον ἀπὸ 16/12/1962 μέχρι 15/4/1963.

Α' Κατηγορίας δρχ. 860, Β' κατηγο. δρχ. 690, Γ' κατηγο. δρχ. 570, Δ' κατηγο. δρχ. 445.

Δι' ἐκάστην ἡμέραν τοῦ χρονικοῦ διαστήματος ἀπὸ 16-12-1962 ἕως 15-4-1963, καθ' ἣν ὁ ἐφημέριος δι' οἰονδήποτε λόγον δὲν ἐμισθοδοτήθη, θὰ ἐκπίπτεται ἐκ τοῦ ποσοῦ τοῦ ἐπιδόματος: Διὰ τοὺς Ἐφημέριους Α' κατηγορίας δρχ. 7,15, Β' κατηγο. δρχ. 5,75, Γ' κατηγο. δρχ. 4,75, Δ' κατηγο. δρχ. 3,70.

Τὸ ἐπίδομα θὰ ὑπολογισθῆ ἐπὶ τοῦ βασικοῦ μισθοῦ τῆς 15ης Ἀπριλίου 1963, ἔστω καὶ ἂν ὁ ἐφημέριος πρὸ τῆς χρονολογίας ταύτης ἐμισθοδοτεῖτο μὲ μισθὸν κατωτέρας μισθολογικῆς κλίμακος.

Ἐπίδομα ἑορτῶν Πάσχα θὰ λάβουν καὶ οἱ ἀποχωρήσαντες τῆς ὑπηρεσίας πρὸ τῆς 15/4/1963 ἐφημέριοι. Τοῦτο θὰ εἶναι ἀνάλογον πρὸς τὸν χρόνον καθ' ὃν οὔτοι ἐμισθοδοτήθησαν ἀπὸ 16/12/1962 μέχρι τῆς διακοπῆς τῆς μισθοδοσίας των.

Οἱ ἐφημέριοι οἱ λαμβάνοντες καὶ σύνταξιν ἐκ τοῦ Δημοσίου ἢ ἐτέρου ταμείου ἢ κατέχοντες οἰονδήποτε ἐμισθον θέσιν, θὰ λάβουν κατ' ἐπιλογὴν των ἐπίδομα ἐκ μιᾶς μόνον πηγῆς.

Τὸ ἐπίδομα τοῦ Πάσχα θὰ καταβληθῆ ὁμοῦ μετὰ τῶν ἀποδοχῶν τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου, ὑπόκειται δὲ εἰς τὰς αὐτὰς ὡς καὶ τὰ λοιπὰ ἐπιδόματα κρατήσεως.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 31/1963 Ἐγκυκλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. διευκρινίζεται, εἰς εἰς περίπτωσιν συνταξιοδοτήσεως χήρας συζύγου συντρεχούσης μετὰ ἐνηλίκων τέκνων, εἰς ἢ σύνταξις ἀνήκει κατὰ τὸ ἡμισυ εἰς αὐτὴν κατὰ δὲ τὸ ἕτερον ἡμισυ εἰς τὰ τέκνα κατ' ἰσομοιρίαν, τὰς ὑπευθύνους δηλώσεις καὶ τὰς ἀποδείξεις καταβολῆς τῆς συντάξεως ὀφείλουν νὰ τὰς ὑπογράψουν μετὰ

τῆς μητρὸς καὶ πάντα τὰ ἐνήλικα τέκνα, ἐξαίρει τῆς περιπτώσεως κατὰ τὴν ὁποῖαν τὴν σύνταξιν εἰπράττει πληρεξούσιος ὄλων τῶν δικαιούχων. Ἐὰν ὁ πληρεξούσιος εἶναι συγχρόνως καὶ δικαιούχον πρόσωπον θὰ ἀναγράψῃ πρὸ τῆς ὑπογραφῆς τὴν φράσιν «δι' ἑμαυτὸν καὶ ὡς πληρεξούσιος τῶν λοιπῶν δικαιούχων».

— Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 32/1963 Ἐγκυκλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. καθορίζεται ὅτι, προκειμένου περὶ συνταξιοδοτήσεως ἐφημερίων τῆς Δωδεκανήσου, ἀπαιτεῖται, κατ' ἐξαίρεσιν, ἡ συμπλήρωσις 5 ἐτῶν ἐν τῇ ἀσφαλίσει τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἀπὸ τῆς ἐπεκτάσεως εἰς τὴν Δωδεκάνησον τῶν περὶ TAKE διατάξεων ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς καταβολῆς τῶν ὑπολειπομένων πρὸς συμπλήρωσιν 20ετίας εἰσφορῶν, ὑπολογιζομένων διὰ τὴν εἰδικὴν ταύτην περίπτωσιν πρὸς 9%. Ἐξαιρετικῶς ὡσαύτως ἡ σύνταξις ὑπολογίζεται, προκειμένου περὶ Δωδεκανησιῶν ἐφημερίων, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ συνόλου τοῦ χρόνου τοῦ διανυθέντος ὑπὸ τοῦ ἠσφαλισμένου ἐν τῇ πραγματικῇ ἀσφαλίσει καὶ τοῦ τοιοῦτου τῆς πλάσματικῆς τοιαύτης.

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 45/1963 Ἐγκυκλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. καθορίζεται ὅτι οἱ βάσει τοῦ ἀρθροῦ 51 § 6 τοῦ Α.Ν. 2200/40 διοριζόμενοι εἰς Ἱ. Ναοὺς ἱερομόναχοι ὡς ἔκτακτοι ἐφημέριοι διὰ τὸ κήρυγμα, τὴν ἐξομολόγησιν, τὴν κατηχητικὴν διακονίαν, τὴν τυπικὴν διεξαγωγὴν τῶν καθ' ἡμέραν ἀκολουθιῶν, ἀνευ οἰασδήποτε ἀναμίξεως εἰς τὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα τῶν ἐφημερίων, εἶναι ἀσφαλιστέοι εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε., ἄτε τούτων διοριζομένων διὰ κανονικοῦ διορισμοῦ εἰς ὀργανικὴν θέσιν προβλεπομένην ὑπὸ τοῦ ἐδαφ. 6 καὶ τῆς παρ. 7 τοῦ ἀρθροῦ 51 τοῦ Α.Ν. 2200/40.

— Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 46/1963 Ἐγκυκλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. καθορίζεται ὅτι ὁ χρόνος κατὰ τὸν ὁποῖον ἠσφαλισμένος εἰς τὸ Ταμεῖον ὑπηρετήσῃ, εἴτε πρὸ εἴτε μετὰ τὴν ἴδρυσιν τούτου, ὡς διάκονος, χωρὶς νὰ ἔχη ἀρμοδίως διορισθῇ ὡς τοιοῦτος εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν καὶ χωρὶς νὰ ἀμείβεται ἐκ τῆς ἀσκήσεως τοῦ λειτουργήματός του τούτου, δὲν δύναται οὔτε νὰ ἀναγνωρισθῇ, οὔτε νὰ ὑπολογισθῇ ὡς χρόνος ἀσφαλίσεως εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε.

— Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 48/1963 Ἐγκυκλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. καθορίζεται ὅτι οἱ προαιρετικῶς ἀσφαλιζόμενοι εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ἐφημέριοι, ἀνήκοντες εἰς τὰ Ὁρθόδοξα Πατριαρχεῖα καὶ τὰς Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας δύνανται νὰ ζητήσουν τὴν προαιρετικὴν ἀσφάλισιν των εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. δι' ἅπαντας τοὺς κλάδους (Συντάξεως, Ἀρωγῆς, Ἀσθενείας) ἢ μόνον διὰ τοὺς Κλάδους Συντάξεων καὶ Ἀρωγῆς, ἐξαιροῦντες τὸν Κλάδον Ἀσθενείας. Ἀπᾶς ὅμως ὑπαχθοῦν εἰς τὴν προαιρετικὴν παρὰ τῷ TAKE ἀσφάλισιν δι' ἅπαντας τοὺς κλάδους τούτου, δὲν δικαιοῦνται μεταγενεστέρως νὰ ζητήσουν τὴν Διαγραφήν των ἐκ τοῦ Κλάδου ἀσθενείας.

Δημοσιεύουμεν κατωτέρω τὴν ὑπ' ἀριθ. 49)1963 Ἐγκύκλιον, ἀφορῶσαν εἰς τὴν παροχὴν βοθημάτων εἰς τοὺς συνταξιούχους τοῦ Τ. Α. Κ. Ε. ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τοῦ Πάσχα 1963.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24 Ἀπριλίου 1963

Τ. Α. Κ. Ε.
Τμῆμα Παροχῶν
Ἀριθ. Πρωτ. 5684
» Ἐγκ. 49

Περίληψις: «Περὶ παροχῆς βοθημάτων εἰς τοὺς συνταξιούχους τοῦ Τ. Α. Κ. Ε. ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τοῦ Πάσχα 1963».

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ

Π ρ ὶ σ

- 1) τὰς Διευθύνσεις, Τμήματα, Ὑπηρεσίας καὶ Γραφεῖα τοῦ Τ. Α. Κ. Ε.
- 2) Ἄπαντα τὰ Τοπικά Τ. Α. Κ. Ε.

Κοινοποιοῦμεν ὑμῖν κατωτέρω ἐξ ὁλοκλήρου τὴν ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 85261/30-3-63 RONEO 53 ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν «περὶ παροχῆς βοθημάτων εἰς τοὺς συνταξιούχους Ν.Π.Δ.Δ. ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τοῦ Πάσχα 1963», πρὸς γνώσιν σας καὶ ἐκτέλεσιν, δεδομένου ὅτι τὸ διὰ τὴν καταβολὴν τοῦ δώρου συνολικὸν ποσὸν ἔχει προβλεφθῆ διὰ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ TAKE 1963.

Σχετικῶς γνωρίζομεν ὑμῖν:

1) Αἱ ἀποδείξεις καταβολῆς τοῦ βοθημάτων ὑπόκεινται εἰς τέλος χαρτοσήμου (1% ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ δώρου + 1% διὰ τὸν Ὄργανισμὸν Γεωργικῶν Ἀσφαλίσεων).

2) Συνταξιούχοι τοῦ TAKE τυγχάνοντες καὶ συνταξιούχοι τοῦ Δημοσίου, θὰ λάβωσι τὸ βοήθημα παρὰ τοῦ TAKE, ἐκ δὲ τοῦ Δημοσίου μόνον τὴν διαφορὰν, ἐφ' ὅσον τὸ ποσὸν τοῦ βοθημάτων, ὅπερ θὰ εἰσπράξωσι ἐκ τοῦ TAKE, εἶναι μικρότερον ἐκείνου, τὸ ὅποσον δικαιούνται ὡς συνταξιούχοι ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμεῖου.

3) Τὸ ὡς ἄνω βοήθημα θὰ καταβληθῆ βάσει τῆς ἐν τῷ συνταξιοδοτικῷ βιβλιαρίῳ ὑπ' ἀριθ. 5 σχετικῆς ἀποδείξεως, δεόντως ὑπογεγραμμένης καὶ τῆς ὀπισθογράφου ταύτης ὑπευθύνου δηλώσεως.

Τὰς ἀποδείξεις δεόν νὰ πέμψητε ἡμῖν ἅμα τῇ καταβολῇ τῶν βοηθημάτων.

Ὁ Διευθύνων Σύμβουλος
ΚΩΝ. Σ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΓΕΝΙΚΟΝ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ 6η—ΤΜΗΜΑ Β'. — ΓΡΑΦΕΙΟΝ γ'.

Ἀθήναι τῆ 30-3-1963

Ἀριθ. Πρωτ. 85261 — RONEO 53

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Σ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Θ Ε Μ Α : «Περὶ παροχῆς βοηθήματος εἰς τοὺς συνταξιούχους Ν. Π. Δ. Δ. ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Πάσχα 1963».

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 7 τῆς ὑπ' ἀριθ. 180/28-1-60 Πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου,

Ἀποφάσίζομεν

Ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Πάσχα 1963 παρέχομεν τὴν ἔγκρισίν μας διὰ τὴν χορήγησιν εἰς ἅπαντας τοὺς συνταξιούχους τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) τοὺς λαμβάνοντας σύνταξιν ἢ βοήθημα ὑπὸ τύπον συντάξεως, ἐπιδόματος ἴσου πρὸς τὸ ἡμισυ (1/2) μιᾶς μηνιαίας συντάξεως ἢ βοηθήματος μετὰ τῶν πάσης φύσεως συνταξιοδοτικῶν ἐπιδομάτων.

Τοῦ βοηθήματος τούτου δικαιούνται οἱ λαμβάνοντες σύνταξιν ἢ βοήθημα ὑπὸ τύπον συντάξεως ἐφ' ὅσον ἔχει διαταχθῆ ἢ θὰ διαταχθῆ ἡ πληρωμὴ τῆς συντάξεως μέχρι τῆς 31ης Μαρτίου 1963.

Τοῦ βοηθήματος τούτου οἱ συνταξιούχοι περὶ ὧν ἡ παροῦσα θὰ δικαιωθῶσιν ἐκ μιᾶς καὶ μόνον πηγῆς εἴτε λόγῳ μισθοῦ εἴτε λόγῳ συντάξεως κατὰ κυρίαν Ἀσφάλισιν λαμβανομένης.

Συνταξιούχοι λαμβάνοντες καὶ σύνταξιν ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου ἢ ἐτέρου Ταμείου ἢ κατέχοντες οἰανδήποτε ἔμμισθον θέσιν, δικαιούνται τοῦ ἐν λόγῳ ἐπιδόματος κατ' ἐπιλογὴν τῶν ἐκ μιᾶς μόνον πηγῆς. Ἐν προκειμένῳ διευκρινίζεται ὅτι συνταξιούχοι Ν.Π.Δ.Δ. τυγχάνοντες καὶ συνταξιούχοι τοῦ Δημοσίου θὰ λάβωσι τὸ δῶρον παρὰ τοῦ παρ' ᾧ συνταξιοδοτοῦνται Ν.Π. μὴ ὑφίσταμενης ἐν τῇ συγκεκριμένῃ ταύτῃ περιπτώσει εἰς τὸν συντα-

ξιοῦχον τῆς εὐχερείας ἐπιλογῆς τῆς πηγῆς ἀπολήψεως τοῦ δώρου. Ἐν ἡ περιπτώσει τὸ δῶρον ὅπερ καταβάλλεται ὑπὸ τοῦ Ν.Π. εἶναι μικρότερον τοῦ παρεχομένου ὑπὸ τοῦ Δημοσίου τότε ὁ συνταξιούχος θὰ εἰσπράξει μόνον τὴν διαφοράν παρὰ τοῦ Δημοσίου.

Εἰς περίπτωσιν λήψεως συντάξεως, βοηθήματος ἢ μερίσματος ἐξ Ἐπικουρικοῦ Ὁργανισμοῦ οὐχὶ κατὰ κυρίαν Ἀσφάλισιν, ἀλλὰ ὡς ἐπικουρικῆς τοιαύτης, οἱ περὶ ὧν ἡ παροῦσα συνταξιοῦχοι θὰ δικαιωθοῦν ἐπιδόματος ἐκ τοῦ Ἐπικουρικοῦ των Ταμείου.

Τὸ διὰ τῆς παρούσης παρεχόμενον βοήθημα θὰ καταβληθῆ τὴν 6ην Ἀπριλίου 1963.

Τὸ ὑπὸ τῆς παρούσης ἀποφάσεως παρεχόμενον ἐπίδομα ἀπαλλάσσεται πάσης κρατήσεως ὑπὲρ Δημοσίου καὶ Τρίτων, φόρου ἢ τέλους, ὑποκείμενον μόνον κατὰ περίπτωσιν εἰς τὸν φόρον εἰσοδήματος καὶ τέλη χαρτοσήμου.

Ἡ διὰ τὴν καταβολὴν τοῦ βοηθήματος τούτου ἀπαιτηθεσομένη δαπάνη θὰ βαρύνῃ τὸ κεφάλαιον καὶ ἄρθρον τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τῶν Ν.Π.Δ.Δ. διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν συντάξεων παρέχοντες πρὸς τοῦτο διὰ τῆς παρούσης τὴν σχετικὴν ἔγκρισιν ἡμῶν.

Τέλος, τίθεται ὑπ' ὄψιν ἡ διάταξις τῆς παρ. 2. τοῦ ἄρθρ. 7 τῆς ὑπ' ἀριθμ. 180/60 Πράξεως τοῦ Ἐπικουρικοῦ Συμβουλίου, καθ' ἣν ἐν οἰκονομικῇ ἀδυναμίᾳ τοῦ εἰς πληρωμὴν ὑποχρέου Νομικοῦ Προσώπου δύναται δι' ἠτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ αὐτοῦ Συμβουλίου ἐγκρινομένης ὑπὸ τοῦ ἐποπτεύοντος τοῦτο Ἐπικουροῦ νὰ περιορίζεται τὸ ποσὸν τῶν ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς ἐπιδομάτων ἢ καὶ νὰ μὴ καταβάλλωνται ταῦτα.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

Δ. ΑΛΙ ΜΠΡΑΝΤΗΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΜΟΥ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ
ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ
ΤΟΜΟΙ 1 - 5

ΕΚΑΣΤΗ ΣΕΙΡΑ ΔΡΧ. 300

Πωλοῦνται εἰς τὰ Βιβλιοπωλεῖα καὶ εἰς τὰ Γραφεῖα
μας, ἀποστέλλονται δὲ καὶ ταχυδρομικῶς, ἐλεύθερα
ταχυδρομικῶν τελῶν.

== Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α ==

Ευαγγελίου Θεοδώρου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης,
Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. — Ἀμμωνᾶ,
Ἀναδρομὴ εἰς τὰ περασμένα. Ὁ Μενδρεσές. — Εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ
Κυρίου (Ἀπὸ τὰ Πνευματικὰ Γυμνάσματα τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου τοῦ
Ἁγιορείτου). — Ἀρχιμ. Χριστοφόρου Ἀθ. Καλύβα, Ἱεροκέρυκος Ἱ.
Μητροπόλεως Χαλκίδος, Στάχυα, ἀπ' τὸν ἀγρό Του. Ὀρθοδοξία καὶ Ὀρ-
θοπραξία. — Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Ἱεροκέρυκος Ἱ. Μητροπόλεως
Νικοπόλεως, Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Ἅγιοι Τόποι. Τὸ τρίτον ἔτος δράσεως
τοῦ Κυρίου. — «Φιλοθέου Ἀδολεσχίας» Μέρος Τρίτον. Ψυχοφελεῖς ἐπι-
τασίαι ἐκ τοῦ Λευϊτικοῦ ὑπὸ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρου (Ἀποδ. Θεο-
δόση Σπεράντσα). — Βασ. Ἡλιάδη, Εἰς τὸ πλαίσιο τοῦ πανορθοδόξου
ἐορτασμοῦ. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ἐορτάζει τὰ χίλια χρόνια τοῦ Ἁγίου
Ὁρους ὡς ἐκδήλωσιν τιμῆς καὶ σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἰδέαν του. Ἡ ἀναβά-
πτισις τοῦ χριστιανικοῦ ὀρθοδόξου κόσμου. Τὸ ἑλληνοχριστιανικὸν πνεῦμα
καὶ ἡ βυζαντινὴ ἐποχὴ. — Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν «Εὐεργετινὸν» ἢ «Συν-
αγωγὴ ἠθικῶν διδασκαλιῶν». Ἀπόδοσις Ἀνθίμου Θεολογίτη. — Βασ.
Μουστάκη, Ὁ ἄμβων καὶ τὰ προβλήματα του. Ἡ συντομία στὸ κήρυγμα.
— Εἰδήσεις. — Εἰδήσεις τοῦ T.A.K.E.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχυδρομικὰς
ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεο-
λογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειῶσιν ἐπ'
αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἰασιῶν 1. Ἀθήναι.